TIJDSCHRIFT OVER PIANOMUZIEK & PIANO'S VOOR PIANISTEN, DOCENTEN, PIANOSTEMMERS EN PIANODETAILHANDEL

PIANIST

DECEMBER 2025 - JRG. 12 - NR. 4 - € 9,50

NEDERLAND | BELGIË

INTERVIEW

Tiffany Poon
Leif Ove Andsnes

Steinway en Bentley in zwart-wit

Groot nieuws van Aug. Förster Pianodag Brugge

Dinu Lipatti herontdekt

THE WORLD OF PIANO COMPETITIONS

Nino GVETADZE

HERINNERINGEN IN HANDEN EN OREN

BP 8 720828 452905

STEINWAY & SONS

98% OF ALL CONCERT HALLS WORLDWIDE
CHOOSE STEINWAY. AND YOU ?

STEINWAY MODEL K -
THE MASTERPIECE OF CRAFTMANSHIP FOR YOUR HOME

MAENE

PIANO'S MAENE - EXCLUSIVE DISTRIBUTOR BELGIUM & THE NETHERLANDS
ALKMAAR - AMSTERDAM - ANTWERPEN - BRUSSELS - GENT - LANAKEN - RUISELEDE - UTRECHT
WWW.MAENE.BE - WWW.MAENE.NL

FOTO: YOSHIE KUWAYAMA

REDACTIONEEL

Wie waagt, die wint

Dat zei Intendant Katrin Zagrosek toen we spraken over haar Klavier-Festival Ruhr. Ze doelde op het risico dat ze nam en neemt met haar vernieuwende programmering. Het getuigt van moed en creativiteit om zo in de voetsporen van de welhaast legendarische Franz Xaver Ohnesorg, de leiding van het grootste pianofestival ter wereld over te nemen. De sceptici kregen ongelijk en haar eerste twee seizoenen werden een groot succes...

Die uitspraak van haar zou een motto kunnen zijn voor deze tijd. Je ziet het ook in de pianosector die, het valt niet te ontkennen, in zwaar weer verkeert.

En toch, August Förster investeerde het laatste anderhalf jaar veel tijd in de prachtige concertvleugel om die nog mooier te maken, en met succes! Steinway doet een creatieve duit in het zakje door met Bentley een misschien niet voor de hand liggende samenwerking te realiseren. Oostendorp Muziek werkt aan een indrukwekkend nieuw bedrijfspand, Eric van Oldeniel deed het al eerder, en een mooi voorbeeld bij onze oosterburen: Claudio Labianca verwezenlijkte zijn droom, en begon, naast de winkel in Offenburg, een Steinway Gallery in Baden-Baden. Bechstein opende een nieuwe zaal in Londen, en Steingraeber denkt louter aan innovatie. Toen ik vijf jaar geleden met Udo Steingraeber sprak ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan wilde hij niet rusten op de lauweren van twee eeuwen succes, nee hij wilde vooruit kijken, naar de volgende 200 jaar en de onderneming uit Bayreuth vult die toekomst nog steeds met veel creativiteit in.

En dan vergeet ik er zeker nog een paar. Je gaat immers niet uit het raam zitten kijken totdat de klanten zich melden. Daarom is ook Akustika, de nieuwe beurs in Neurenberg zo'n mooi initiatief, juist in deze tijd. We kijken alweer uit naar komende editie. De beurs houdt ook vast aan haar idealen, net zoals Casio overigens met de revolutionair vormgegeven Privia.

Pianisten hebben die ondernemende houding al vanuit zichzelf. Ze weten wat investeren is, uren en uren studie. Pianist is ook geen beroep, het is een staat van zijn, gedreven door liefde en als het goed is, vooral door eerbied voor de kunst.

Natuurlijk is het niet altijd eenvoudig, maar als je jezelf die ondernemende spirit kunt toestaan, dan is het leven wel zoveel aangenamer. In die geest van optimisme en durf wens ik U allen, mede namens het hele team van PIANIST Magazines een mooie Kersttijd en een heel voorspoedig 2026.

ERIC SCHOONES
Eigenaar/hoofdredacteur

Agreeable Place PUBLICATIONS

Pianist verschijnt in Nederland en België. Daarnaast in de Duitse taal in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg, Liechtenstein en via controlled circulation in Oost-Europa.

PIANIST
NEDERLAND | BELGIË

COLOFON

Pianist is een uitgave van
Agreeable Place Publications BV
Poolsestraat 41
5282 XC Boxtel

Agreeable Place PUBLICATIONS

Pianist verschijnt in Nederland, België, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg, Liechtenstein en Oost-Europa (controlled circulation).
www.pianistmagazine.nl | www.pianist-magazin.de

Founder
Henk Brüger sr.

Eigenaar/Hoofdredacteur
Eric Schoones
e.schoones@pianistmagazine.nl
Tel. +31 (0)6-40145568

Eindredacteur
Arlette Beijer
Esther van Helvoort (Beluisterd)

Vormgeving
Eric Geurts, Elan Media

Community manager
Maria Nikiforov

Aanlevering advertenties
Agreeable Place Publications BV / PIANIST
Tel. +31 (0)6-40145568 | +31 (0)411-684431
info@pianistmagazine.nl

Redactieadres
Poolsestraat 41
5282 XC Boxtel
redactie@pianistmagazine.nl

Samenwerkende instanties
NPMB, VvPN, akustika, World Master Pianists, PianoLAB

Foto omslag
Sebastian Stiphout

Aan dit nummer werkten mee:
Mark Ainley, Jaap Blauwendraat, Margaretha Coornstra, Jurgen Degryse, Thierry Van Eeckhout, Cornélie Hoendervanger, Maria Nikiforov, Stephan Schwarz-Peters, Rudy Tambuyser, Wynold Verweij.
Beluisterd: René de Cocq, Harry-Imre Dijkstra, Arnoud Heerings, Paul Herruer, Frank Hougee, Paul Janssen, Olga de Kort, Emanuel Overbeeke, Hans Quant, Siebe Riedstra, Wenneke Savenije, Gerard Scheltens, René Seghers, Marjolein Sengers, Emile Stoffels, Wynold Verweij, Aart van der Wal. Selectie: Emanuel Overbeeke.

Abonnementen Nederland & België
PIANIST verschijnt 4x per jaar
Een jaarabonnement kost € 37,50 inclusief btw en inclusief twee edities van The World of Piano Competitions, gratis voor abonnees (€ 12,- voordeel). Ga voor een abonnement naar: www.pianistmagazine.nl/abonnement.
Inlichtingen: Tel.: +31 (0)411-684431
E-mail: abonnementen@pianistmagazine.nl
Een abonnement kan op ieder gewenst moment ingaan en dient twee maanden vóór de vervaldatum schriftelijk te worden opgezegd.

Copyright 2025
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

48 | BART HOUTGRAAF | DE RESTAURATIE

34 | TIFFANY POON | NATUURWANDELING

77 | ANDREY GUGNIN
WONDERPIANIST

20 | AUGUST FÖRSTER 2.0

Inhoud

INTERVIEWS

06 Nino Gvetadze | Herinneringen in handen en oren
13 Zitong Wang | In het moment
34 Muzikale natuurwandeling met Tiffany Poon
52 Kamermuziekfestival Spannungen | In gesprek met Leif Ove Andsnes

DE PIANO

14 Steinway & Sons en Bentley in zwart en wit
20 August Förster | Een vleugel voor de toekomst
30 Casio-design | In Harmony with Life
38 Servicen van concertvleugels: harmoniseren met de ziel van het instrument
44 Steinway & Sons versus Chris Maene Straight Strung
48 De Restauratie | De geschiedenis herschreven
58 Bezoek NPMB-erkende muziekwinkels
59 Acustica: hart voor akoestische piano's
60 Gerenommeerde Pianohuizen in België
63 VvPN | Wintertijd, zorg voor de piano en de omgeving
64 Vogelsangs | De Belgische evenknie van Érard en Pleyel
67 VvPN | De pianostemmer vertelt | Ronald de Jong
69 JS Piano's viert 25 jaar

MUZIEKLEVEN

16 Dinu Lipatti herontdekt
24 Flagey Piano Days 2026
47 Concertgebouw Brugge zet de mens centraal

PIANORAMA

72 Concertagenda
74 Concertrecensies

10|29|43|57 Nieuws
70 Proefspel | Nieuwe bladmuziek
78 Beluisterd | De nieuwe albums

Extra magazine bijgevoegd bij dit nummer:
THE WORLD OF PIANO COMPETITIONS

NINO GVETADZE

Herinneringen in handen en oren

Voor Nino Gvetadze is elk nieuw album een magisch moment, een persoonlijk verhaal verbonden met een specifieke levensfase. En vooral haar laatste cd is in dat opzicht heel bijzonder, het is een muzikaal portret van haar vaderland. Het voelt als bladeren door dagboeken vol jeugdherinneringen aan Tbilisi, herinneringen die voortleven in haar handen en oren, en die haar kijk op het leven vormden.

FOTO'S: SEBASTIAN STIPHOUT

Het album is een hommage aan twee bijzondere, Georgische componisten: Nodar Gabunia en Giya Kancheli. Nog als student zag niemand minder dan Dmitri Shostakovich het grote talent van Gabunia, en hij kreeg ook lessen van Khachaturian en Goldenweiser. Gabunia was bovendien een vooraanstaand pianist, hij speelde bijvoorbeeld alle sonates van Beethoven in twee maanden tijd. Zijn dochter Natalia, zelf een zeer begaafd violiste en thans een gezocht pedagoge in Amsterdam, herinnert zich: 'Ik heb van nabij meegemaakt welk een impact zijn muziek had op zijn publiek. Mijn vader was altijd zeer bescheiden, dankbaar voor het leven. Hij kon met tranen in zijn ogen luisteren naar Mahler of Schubert en op latere leeftijd leerde hij nog de Duitse taal, omdat hij de moedertaal van Bach wilde kunnen spreken.'

Muziek is heel belangrijk in Georgië, iedereen zingt of speelt een instrument. Nino: 'Mijn ouders waren geen professionele musici, maar er was wel een piano in huis. En na het diner was er altijd wel iemand die zong of gitaar speelde. Mijn grootmoeder speelde piano en van haar leerde ik een paar eenvoudige liederen. Toen ik vier was componeerde ik enkele kleine walsjes, pianospelen was mijn lust en mijn leven.'

Pianoles

Het was haar droom om bij Gabunia te studeren. 'Op de een of andere manier hoorde hij mijn examen en zo kwam ik in zijn klas. Ik kon twee jaar bij hem studeren tot aan zijn dood in 2000. Hij was ook directeur van het conservatorium en hij had een grote kamer. Hij zat altijd wat verder weg en hij wilde voor alles dat zijn studenten hun eigen persoonlijkheid zouden ontwikkelen. Daarom was hij heel terughoudend met voorspelen maar hij kon dingen heel goed uitleggen, en als je bijvoorbeeld een sonate van Beethoven speelde, dan speelde hij iets uit een symfonie om duidelijk te maken wat hij bedoelde.

Hij had een prachtige, warme en rijke klank en hoe hij de noten in een akkoord met elkaar in balans bracht, dat toonde hij dan weer wel. Ik herinner me wat hij me vertelde over Schubert, over frasering, over melodie, het was zo inspirerend, hij bleef zoeken, hij bleef nieuwsgierig. Niet alleen in muziek, maar ook naar wat er in de wereld gebeurde.'

Het mooiste aan mijn werk is even de tijd stilzetten, om de muziek te delen met het publiek.'

In haar lesgeven probeert Nino de methode van Gabunia te volgen. Veel hangt echter af van de student. ‘Je kunt veel overbrengen, maar de echte passie en liefde voor muziek moet natuurlijk ook van de student komen. Je moet voelen dat ze er helemaal voor willen gaan. Dan kun je ze echt helpen zich te ontwikkelen. En iedereen is anders. Sommigen ontwikkelen zich later, anderen meteen. Ik denk dat het heel belangrijk is om het geduld te hebben om aan details te blijven werken, om vol te houden.’

Op de cd horen we *From a Pupil’s Diary* van Gabunia. ‘Het is een reeks snapshots uit een schoolleven van zijn dochter Natalia en haar vrienden. Zijn muzikale taal is zo helder, warm en vol wijsheid, humor en schoonheid. Het is ontroerende muziek, en doet misschien een beetje denken aan Schumann met zijn *Album für die Jugend*, Gabunia schreef ook een paar stukken voor volwassenen, net zoals Schumann.’

Verder op de cd *33 Miniatures* van Giya Kancheli. Het is muziek geschreven voor film en theater en hij had een groot dramaturgisch gevoel. Regisseur Georgy Danelia, die met Kancheli samenwerkte, zei: ‘zijn muziek is niet zomaar een versiering bij de film, maar heeft een onafhankelijk narratief en vertelt iets wat anders verloren zou gaan.’
Nino Gvetadze: ‘Deze muziek is nog weinig bekend in het westen, maar in Georgië kende iedereen die thema’s. Kancheli was heel goed bevriend met Nodar Gabunia, maar ik heb hem helaas niet zo vaak kunnen ontmoeten. Kancheli maakte zelf de transcripties voor piano en het is eigenlijk een grote suite voor piano, een caleidoscoop van al die thema’s. Zijn melodieën zweven door de lucht – subtiel, poëtisch, melancholisch en vol ingehouden emotie. Deze muziek werkt heel sterk als een herinnering en Kancheli waardeerde de stilte in muziek zeer. Hij wilde dat muziek vrij kon ademen. Het was zijn ideaal om tijd te nemen en de stilte te ervaren. Deze muziek is minimalistisch, maar hij schreef ook heel andere stukken, o.a. symfonieën en werken in een totaal andere stijl.’

Liszt Utrecht

Op 22 januari komend jaar is Nino Gvetadze een van de laureaten die het feestelijk concert ter gelegenheid van 40 jaar Liszt Concours gaan geven. ‘Ja ik heb altijd contact gehouden met het concours. Ik was dit jaar weer in de jury en voor mij gaat het bij een concours niet zozeer om de prijs, maar het is veel belangrijker dat je deel gaat uitmaken van een soort gemeenschap of een familie die je echt waardeert en voor je zorgt. Ik hoop echt dat veel meer concoursen hetzelfde gaan doen en de winnaars op dezelfde manier zullen helpen. Daarom is het festival in Naarden ook zo fijn, het is echt een community, waar jonge talenten heel ongedwongen meesterpianisten kunnen ontmoeten en kunnen leren van de ervaringen, positief en negatief, van pianisten zoals Alfred Brendel, Imogen Cooper, Sasha Gavrylyuk of Paul Lewis. Het programma voor komend jaar wordt nog bekend gemaakt.

Gouden klank

Wat later in 2026 verschijnt de film van Sander Burger over het leven van Youri Egorov. De film is gebaseerd op het boek *In het huis van de dichter* van Jan Brokken, en Nino Gvetadze is in de film ze te zien als Elisabeth Leonskaja, die goed bevriend was met Egorov en ook speelde op zijn begrafenis. Nino speelt in de film het laatste deel uit de Fantasie van Schumann.

Bij concerten geniet ze ervan de zaal te vullen met de gouden klanken van de piano. ‘Dat is het mooiste aan mijn werk, die momenten waarop we even de tijd kunnen stilzetten om de muziek te delen met het publiek. Radu Lupu had die bijzondere klank, daarom was hij een van mijn favorieten. Ik vind het gewoon geweldig als iemand mooie klanken uit de piano kan halen, lange lijnen kan spelen, en je zo quasi onopzettelijk meeneemt naar een gedroomde wereld. Dat is echt een ervaring waar ik van houd.’

ERIC SCHOONES

Nino Gvetadze - As you like it
Nodar Gabunia: *From a Pupil’s Day; Children’s Pieces for Grown-Ups: Dedication*
Giya Kancheli: *33 Miniatures*
Challenge

20 januari: Sneak preview: Youri – de film | M-Gebouw Raadhuisconcerten Hilversum
Met dank aan Thalians Boutique.

PIANOFESTIVAL TWENTE 2025

Tijdens de warme septemberdagen vond de vierde editie van Pianofestival Twente plaats – een reeks recitals op bijzondere locaties, van het verstilde Stift tot de monumentale Gobelinzaal van Rijksmuseum Twenthe. Het festival is een initiatief van ConcertArt, en er waren bijzondere recitals te horen. Eric Tornabene bracht o.a. indrukwekkend *Toccata, Adagio und Fugue* van Bach/Busoni. Het Italiaanse duo Felicioni-Ridolfi speelde levendig en genuanceerd Mozart en Ravels *Rapsodie espagnole.* Alexandra Tchernakova bracht heel poëtisch o.a. Liszts *Tre Sonetti di Petrarca* en tenslotte Andrea Turini, die de concertserie Amsterdam Klassiek in De Duif, ook een initiatief van ConcertArt, opende met een stijlvol opgebouwde avond rondom Bach en Debussy, met o.a. twee Partita's van Bach en Debussy's *Estampes.* Kenmerkend voor zowel de concerten in Twente als Amsterdam, is de persoonlijke benadering en de open sfeer waarin musici en publiek elkaar ontmoeten.
www.concertart.nl/programma.html

HAAGS PIANOFESTIVAL

De eerste editie van dit driedaags evenement trok honderden bezoekers naar het HaagsPianoHuis, gevestigd aan het Noordeinde, naast het Koninklijk Paleis. Het festival werd feestelijk geopend door burgemeester Jan van Zanen, die opmerkte: "Dit is dé plek voor Haags pianotalent".
Vier studenten van het Koninklijk Conservatorium verzorgden optredens en tien jonge finalisten (8 t/m 18 jaar) streden om de hoofdprijs tijdens een indrukwekkende finale van het HaagsPianoConcours. Beoordeeld door een vakjury bestaande uit Shuann Chai, Hanna Shybayeva en Jean-Baptiste Milon vielen Miwa Yokoyama (11 jaar), Adrian López Gómez (12 jaar) en Isaac Robbe (17 jaar) in de prijzen. Ronald Brautigam sloot het festival af en de drie oprichters van HaagsPianoHuis, pianisten Ellen Corver, Tim Sabel en Emiel Janssen kijken enthousiast terug én vooruit. PIANIST zal komend jaar opnieuw aandacht besteden aan dit mooie initiatief.
www.haagspianohuis.nl

De tien finalisten van het HaagsPianoConcours samen met de jury.

STEINWAY PIANO CONCOURS

Het Steinway Pianoconcours is een internationaal, tweejaarlijks concours voor jonge pianisten tot 17 jaar. Niet alleen in Nederland en België, ook in Duitsland, Zweden, Denemarken, Zwitserland, België, Spanje, Finland, Italië, Japan, Taiwan en China. De organisatie in Nederland is in handen van Stichting MuziekRobijn. De winnaars nemen deel aan het International Steinway Festival in Hamburg.
De Nederlandse jury bestaat uit Frank van de Laar voorzitter, Gile Bae, Thomas Beijer en Marlies van Gent. Voorronde: 17 januari, halve finale 14 februari (beide bij Piano's Maene in Alkmaar), de finale is op 15 maart in het Concertgebouw Amsterdam.
De Belgische jury bestaat uit Jean-Claude Vanden Eynden (voorzitter), Diane Andersen, Hans Ryckelynck, Liebrecht Vanbeckevoort en Vitaly Samoshko. Twee preselecties op 7 en 8 februari (Auditorium Piano's Maene in Ruiselede) en de finale op 22 maart (Bozar in Brussel).

Inschrijven kan tot 31 december en alle info via:
www.steinwaypianoconcours.nl en
www.steinwaypianocompetition.be

PIANIST doet later verslag in de uitgave van juni.

DE VERENIGING VAN DUITSE PIANOBOUWERS PRESENTEERT

Van 24-26 april 2026 wordt in Neurenberg de vierde editie gehouden van de Akustika. Dit unieke evenement richt zich op het ambacht van de instrumentenbouw en dient als platform voor uitwisseling tussen amateurmuzikanten, professionele studenten, docenten, instrumentenbouwers, technici, fabrikanten en handelaren, ook in samenwerking met de Hochschule für Musik Nürnberg. Deelnemers hebben de mogelijkheid om handgemaakte instrumenten niet alleen te proberen, maar ook beter te leren kennen door middel van workshops, seminars en concerten, Parallel aan de beurs organiseert de Bund deutscher Klavierbauer een vakcongres voor pianobouwers, met een gevarieerd aanbod van technische seminars en presentaties, die door pianobouwers voor hun collega's zijn samengesteld. Bezoekers van Akustika krijgen bovendien de kans om toonaangevende fabrikanten van piano's en vleugels te ontmoeten en een unieke kans om een groot aantal concertvleugels uit te proberen in de Piano Salon, het exclusieve centrum van de beurs. Er zullen ten minste tien verschillende merken klaarstaan om te worden getest in één ruimte.

Bijzonder hoogtepunt is de wereldpremière van de DuoClave-vleugel van de Franse pianobouwer Paul Corbin – een indrukwekkende dubbele vleugel met twee keer 108 toetsen.
www.bdk-piano.de

AFSCHEID VAN MARIA JOÃO PIRES

U heeft het waarschijnlijk al vernomen, Maria João Pires heeft besloten haar actieve concertcarrière te beëindigen. Decennia lang heeft ze talloze muziekliefhebbers deelgenoot gemaakt van onvergetelijke poëtische schoonheid. En ze zal gemist worden. Haar recitals waren zonder uitzondering van een unieke, ontroerende zeggingskracht, voor het laatst op 19 maart jl. in Den Haag, samen met de Spaanse pianist Ignasi Cambra. Maria João Pires blijft niettemin de bijzonder veerkrachtige dame die ze altijd was, met voldoende energie en vol liefde voor de muziek. Ze zal zich op alle mogelijke manieren blijven inzetten, om nog wél iets te betekenen voor de muziek. Bijvoorbeeld via haar onvolprezen workshops, waarbij ze haar kennis en kunde overdraagt op jongere musici. Haar management wil zich inzetten om deze workshops in de nabije toekomst, ook in de Benelux te presenteren.

Bijzonder werd uitgekeken naar haar eenmalig duo-recital met Marc-André Hamelin, maar dat heeft helaas niet meer zo mogen zijn. Op 20 april a.s. zal Hamelin in Amare (Den Haag) een solorecital geven ter ere van Maria João Pires.

CAROLINE DOUTRE

BECHSTEIN IN UTRECHT

Het 40-jarige concours heeft een primeur: C. Bechstein is toegevoegd aan de toch al rijke waaier van instrumenten (Steinway, Yamaha, Bösendorfer en Fazioli) waarop de finalisten moeten spelen. Bechstein tijdens het openingsconcert, waar opera-parafrases van Liszt op het programma staan. Gregor Willmes, hoofd Cultuurmanagement bij C. Bechstein Sales & Service GmbH, zegt hierover: "Wij zijn zeer verheugd dat wij in januari 2026 voor het eerst vertegenwoordigd zullen zijn bij Liszt Utrecht. De wedstrijd heeft een interessant concept en een hoog artistiek niveau. De naamgever van de wedstrijd was in zijn latere jaren een groot bewonderaar van Bechstein en Liszts leerling Hans von Bülow gaf in 1857 de allereerste uitvoering van de Sonate in b op een Bechstein".
www.liszt.nl

Spotlight op de piano in Het Concertgebouw

zo 14 dec

Ronald Brautigam

In Het Concertgebouw is Ronald Brautigam kind aan huis. De Amsterdammer werd in 2024 voor zijn grote muzikale verdiensten geëerd met de Concertgebouw Penning. Vanavond brengt hij muziek van de Weense klassieke componisten.

zo 8 feb

András Schiff

Een avond András Schiff is een buitengewone belevenis. Deze grootheid is verknocht aan het werk van oude meesters als Bach, Beethoven en Schubert. Hij rijgt de stukken zo aan elkaar dat een uniek programma ontstaat, waar hij met een beetje geluk ook nog over vertelt.

zo 18 jan 11.00 uur

Pierre-Laurent Aimard

Pianist Pierre-Laurent Aimard, dirigent Thomas Zehetmair en het Stuttgarter Kammerorchester brengen een Mozartochtend op topniveau. Met op de lessenaars het ingetogen, kleurrijke *Pianoconcert nr. 24* en de sprankelende 'Linzer' *Symfonie nr. 36.*

zo 8 mrt

Seong-Jin Cho

Chopin vormde de wals om tot iets subliems, met verfijnde nuances. Seong-Jin Cho laat zijn Chopin horen: de Koreaanse pianist weet raad met klankkleuren en speelt met zwier. Ook noten van Bach, Schönberg en Schumann dansen onder zijn handen.

di 20 jan

Maxim Emelyanychev

De veelzijdige Spotlight-musicus Maxim Emelyanychev vindt inspiratie in Het Concertgebouw. Extra bijzonder: hij speelt Moesorgski's *Schilderijen van een tentoonstelling* en werken van Ravel en Rachmaninoff op verschillende vleugels.

di 17 mrt

Yuja Wang

Het *Pianoconcert voor de linkerhand* was een bijzondere opdracht die Ravel kreeg van de eenarmige pianist Paul Wittgenstein. Voor Yuja Wang is het een van haar lievelingsstukken. Ook zet ze, begeleid door het Swedish Radio Symphony Orchestra onder leiding van Esa-Pekka Salonen, haar tanden in het *Eerste pianoconcert* van Rautavaara.

di 27 jan

Canto ostinato

Een geliefde traditie: Simeon ten Holts *Canto ostinato* in januari in de Grote Zaal. Trouwe uitvoerders van het werk zijn Jeroen en Sandra van Veen. Zij krijgen vandaag versterking van Andy Pavlov en Sonja Lončar voor een *Canto*-beleving op vier vleugels.

Bestel nu kaarten op concertgebouw.nl

HET CONCERT GEBOUW

Fotocredits: zie de desbetreffende concertpagina op concertgebouw.nl

KRZYSZTOF SZLEZAK

ZITONG WANG

In het moment

Zitong Wang werd in 1999 geboren en ging met dertien jaar studeren aan het befaamde Curtis Institute in Philadelphia. Momenteel volgt ze haar masteropleiding aan het New England Conservatory onder begeleiding van Dang Thai Son. Dit jaar won ze de derde prijs bij het Chopin Concours in Warschau én ook de Krystian Zimerman Award voor de beste uitvoering van een sonate. Ze reflecteert op het concours, haar kunst en Shigeru Kawai, de piano van haar keuze bij het concours.

Zitong Wang: “Na het vorige concours in 2021 wist ik meteen dat ik wilde terugkeren naar Warschau. Ik was er toen gewoon nog niet klaar voor. Ik ben een heel spontaan persoon, dus ik hou ervan om dingen vaak te veranderen. Als ik studeer probeer ik mijn ‘gereedschapskist’ te vullen, en dan kijk ik wel wat ik eruit haal bij het concert. Pianisten zijn een beetje als acteurs: zelfs als we verdrietig zijn, maar als we een vrolijke wals spelen, moeten we die vreugde uitdrukken. Natuurlijk hangt het af van het moment, maar het is onmogelijk om alles te controleren, net als in het leven – hoe goed we ons ook voorbereiden.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld strijkers kan het leven van een pianist heel eenzaam zijn. Daarom denk ik graag aan de piano als mijn beste vriend.

Voor mij was het geruststellend om bij het concours een verhaallijn te creëren. De verschillende stukken reageren op elkaar. Neem bijvoorbeeld de Mazurka Op. 68 Nr. 4, het laatste stuk in mijn tweede ronde. Het is waarschijnlijk een van de laatste stukken die Chopin ooit schreef. Als ik dit aan het begin van mijn recital had gespeeld, zou ik het heel anders hebben benaderd. Ik begon met de Tweede Sonate toen ik nog heel jong was, en ik kwam er steeds weer op terug. Maar ik heb het echt opnieuw geleerd, omdat er in de loop van de tijd allerlei gewoonten waren ontstaan. Het slotdeel van de sonate voelde ik echt als een windvlaag over de begraafplaats.

Thuis in China speelde ik op een Kawai-piano, maar ik werd opgeleid aan een Steinway-school in Philadelphia. Toen ik in 2021 aan het concours deelnam, was ik meer gewend om op een Steinway te spelen, wat voor mij veiliger aanvoelde. Ik had nog weinig ervaring met Shigeru Kawai. Maar dit jaar, had ik voor mijn programma, dat veel lichtere, briljantere werken omvatte, een piano nodig die ook in pianissimo-passages prachtig kon zingen. Shigeru Kawai was daarvoor de perfecte keuze. Dus was het deze keer niet moeilijk om de keuze te maken.

Het Kawai-team heeft me ongelooflijk gesteund gedurende het gehele concours. Ik geloof dat de verbinding met de mensen rondom de piano, met wie je samenwerkt net zo belangrijk is als het instrument zelf. In november was ik in Polen, Duitsland en Shanghai om concerten te geven. Het was allemaal heel opwindend.”

Steinway & Sons en Bentley samen in zwart en wit

Een opmerkelijke nieuwe samenwerking tussen Steinway & Sons en Bentley. Steinway presenteert een reeks uitzonderlijke designvleugels, waarvan er slechts 52 in Hamburg worden geproduceerd. Bentley sluit daarbij aan met een Flying Spur Speed, een vierdeurs high-performance luxe sedan, uitgevoerd in Arctic White met een Piano Black-fineerinterieur.

"De Ultra Black- en Ultra White-edities belichamen het vermogen van Steinway om ons erfgoed te eren en tegelijkertijd nieuwe vormen van expressie in design te verkennen. Deze piano's zijn niet alleen instrumenten van de hoogste muzikale kwaliteit, het zijn kunstwerken, gemaakt voor diegenen die vakmanschap, individualiteit en tijdloze schoonheid waarderen."

GUIDO ZIMMERMANN,
PRESIDENT VAN STEINWAY & SONS EUROPE

Hoe is deze samenwerking tot stand gekomen? We vroegen het aan Camilo Daza, hoofd productmanagement bij Steinway & Sons. Camilo Daza: “Het idee ontstond toen beide merken werden voorgesteld door een gemeenschappelijke contactpersoon, die wist dat Steinway en Bentley een traditie van vakmanschap, precisie, individualiteit en tijdloze ontwerpen delen. Het idee was om deze iconische merken samen te brengen om zo deze gemeenschappelijke waarden te vieren. Piano Black is een van de populairste fineeropties voor Bentley en is al lange tijd een kenmerkende afwerking voor Steinway. De samenwerking omvatte een uitwisseling van kennis over houtbewerking en fineer en liet zien hoe beide merken technologie en vakmanschap gebruiken om objecten te creëren die zijn ontworpen om tientallen jaren mee te gaan. Het resultaat is een partnerschap dat precisie, individualiteit en uitmuntend design viert in twee zeer verschillende, maar even iconische werelden.”

Is het ontwerp gezamenlijk door beide bedrijven bepaald?

“In het kader van dit partnerschap hebben we niet alleen zij aan zij ontworpen. We hebben ook kennis uitgewisseld. Het team van Bentley bezocht onze werkplaatsen en onze ambachtslieden bezochten die van hen. Dit leidde tot een dieper begrip dat precisie en passie niet branche-specifiek zijn. Het was en is een gesprek, een dialoog tussen twee werelden, waarin het in detail draait om het beste vakmanschap.

Het gaat om de oppervlakken, de geschiedenis achter het hout, de beheersing van het fineer, de manier waarop elke lijn, elke curve, elke steek een intentie uitdrukt”, legt Camilo Daza uit. Wayne Bruce, Chef Communicatie en D&I Officer, voegt hieraan toe: “Onze samenwerking met Steinway & Sons is een ontmoeting tussen twee werelden waarin vakmanschap, muziek en beweging met elkaar verbindt. De Flying Spur Speed, in combinatie met de Ultra Black- en Ultra White-edities van Steinway, staat voor een dialoog tussen twee gerenommeerde namen, die objecten van zeldzaamheid en tijdloze schoonheid voortbrengt.”

Het ontwerpteam moest een oplossing vinden voor de traditionele kleur van het toetsenbord. Camilo Daza: “We waren ons ervan bewust dat dit voor sommige pianisten een onverwachte, zo niet verwarrende visuele verrassing zou zijn. Daarom hebben we besloten dat de 36 halve toetsen een mat oppervlak moesten krijgen en de 52 toetsen voor de grondtonen een gepolijst oppervlak, waardoor ze perfect van elkaar te onderscheiden zijn.”
Het ligt misschien voor de hand om in zwart en wit te denken, maar is het niet vreemd voor pianisten om op deze toetsenborden te spelen?

Dominic Ferris, is een van de pianisten die de instrumenten ten doop hield: “Het was een unieke ervaring om op de Ultra Black- en Ultra White-piano’s te spelen. Toen ik voor het eerst hoorde dat alle toetsen dezelfde kleur zouden hebben, was ik benieuwd hoe dat zou aanvoelen, vooral in een situatie waarin van mij verwacht werd dat ik op concertniveau zou spelen. We hadden maar heel weinig tijd om vertrouwd te raken met de instrumenten; in het begin was het een onwerkelijke ervaring, vooral met de Ultra Black.
Ik denk dat dat komt omdat de toetsen van een normale piano overwegend wit zijn, dus het was even wennen dat alle toetsen zwart waren. Na een paar uur spelen werd het echter veel gemakkelijker.”
Beide modellen zijn uitgerust met de SPIRIO-technologie van Steinway. Na de onthulling in Hamburg gaat het zwart-witte trio – twee Ultra Black- en Ultra White-vleugels van Steinway en de Bentley Flying Spur Speed – op tournee door Europa voor een reeks concerten voor gezamenlijke klanten.

ERIC SCHOONES

DINU LIPATTI HERONTDEKT

Recent ontdekte privé-foto.

Mark Ainley is een veelzijdig man, maar wordt vooral gewaardeerd als vooraanstaand kenner van het leven en de opnames van de legendarische pianist Dinu Lipatti (1917-1950), deze maand 75 jaar geleden overleden. Zijn uitgebreide wereldwijde zoektocht naar verloren gewaande opnames van de pianist heeft geleid tot het opsporen van unieke kopieën van nooit eerder uitgebrachte live- en privé-opnames van de pianist, waarmee zijn schaarse discografie met meer dan twee uur kon worden aangevuld. In dit artikel, dat wij met grote trots en dankbaarheid publiceren, werpt Ainley een nieuw licht op een van de grootste pianisten uit de muziekgeschiedenis.

Toen Dinu Lipatti op 2 december 1950 op 33-jarige leeftijd stierf aan Hodgkin-lymfoom, had de Roemeense pianist slechts enkele uren aan onberispelijke opnames gemaakt voor het EMI-label Columbia. In de jaren daarna werden deze opnames steeds opnieuw uitgebracht en internationaal geprezen door critici en publiek. De platenhoezen steeds voorzien van dezelfde foto's en biografische aantekeningen, die het beeld schetsten van een kwetsbare, engelachtige perfectionist. Maar nu, 75 jaar later, dankzij de ontdekking van niet-officiële opnames, ongepubliceerde foto's en nieuwe documentatie, is er een volledige en complexer beeld ontstaan van zowel de mens als de kunstenaar.

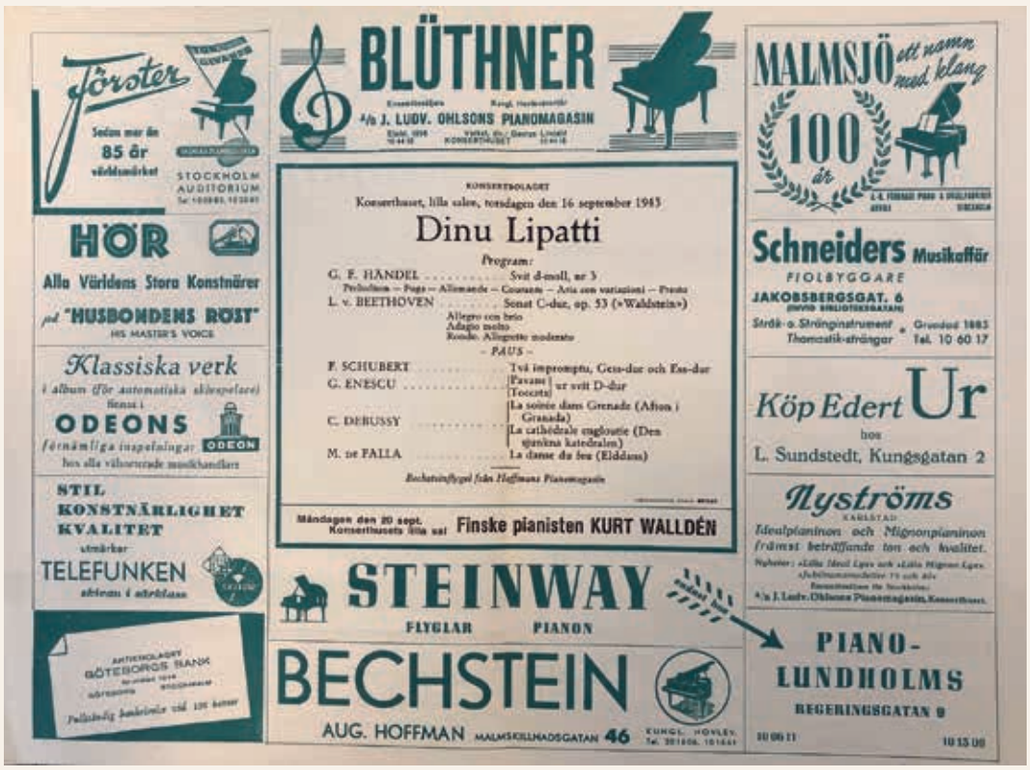
Onbetrouwbare bronnen

De wijdverbreide beschrijving van Lipatti's carrière en persoonlijkheid is terug te voeren op een artikel van zijn producer Walter Legge in *Gramophone* van februari 1951 – een mooi geschreven, maar onbetrouwbare lofrede die decennialang de publieke perceptie van de pianist zou bepalen. Legge beschreef Lipatti als zo getekend door ziekte en perfectionisme dat hij slechts een fractie van zijn potentiële oeuvre kon opnemen voordat zijn lijden een voortijdig einde aan zijn leven maakte: hij beweerde dat de pianist drie jaar nodig had gehad om zich voor te bereiden op Tsjaikovski's pianoconcert en vier jaar op Beethovens *Keizerconcert*, en verklaarde dat "alleen zijn ziekte" verantwoordelijk was voor zijn schamele discografie.
Bovendien zou hij Beethoven pas in de laatste twee jaar van zijn leven hebben gespeeld. Interne EMI-memo's uit 1948 – persoonlijk geschreven en ondertekend door Legge – vertellen een ander verhaal.
Een daarvan bevestigt Lipatti's toezegging om in 1949 het Tsjaikovski-concert met Karajan op te nemen ("Dat wordt waarschijnlijk tien jaar lang een bestseller", jubelde Legge), terwijl een andere notitie Lipatti's wens om een Beethoven-concert op te nemen bevestigt. Vandaag de dag weten we dat Lipatti het *Keizerconcert* al in het seizoen 1940/41 in Boekarest uitvoerde en sinds de jaren 1930 vier van Beethovens sonates had gespeeld – de *Waldsteinsonate* regelmatig van 1943 tot 1948. Hoewel latere projecten werden bemoeilijkt door zijn ziekte, was zijn perfectionisme niet verlammend: Lipatti beschikte over een breder repertoire en grotere opnameambities dan zijn producer toegaf of misschien besefte.

Schaarste

Ook externe factoren droegen bij aan zijn beperkte productiviteit. Materiaaltekorten en economische nood in de naoorlogse periode zetten EMI ertoe aan om voorrang te geven aan kortere werken die op de betaalbare 78-toeren singles pasten, waarbij ook enkele langere composities werden gepubliceerd. Zelfs belangrijke artiesten als Cortot, Fischer, Solomon en Schnabel werden in 1947 en 1948 hiermee geconfronteerd, en aangezien Lipatti's carrière als musicus in deze moeilijke jaren begon, waren ook zijn mogelijkheden beperkt. Niet dwangmatig perfectionisme, maar de economische en logistieke realiteit aan het einde van de jaren veertig hadden een negatieve invloed op zijn discografie.
Toen de situatie verbeterde, was zijn gezondheid al verslechterd. Op het moment van zijn overlijden had Lipatti slechts twee pianoconcerten opgenomen, van Grieg en Schumann, die later door talloze pianisten werden opgenomen.

In de daaropvolgende decennia verschenen live-opnames van het Pianoconcert in C, KV 467 van Mozart (met Lipatti's eigen wonderbaarlijke cadenzen) en het Eerste Pianoconcert van Chopin, gevolgd door radio-uitzendingen van het Concert in d van Bach, in de bewerking van Busoni, het Eerste Pianoconcert van Liszt, het derde van Bartók en Lipatti's eigen *Concertino in Classical Style* en *Danses roumaines*.

Concert in Stockholm, 16 september 1943.

Kamermuziek met Antonio Janigro.

FAZIOLI Bösendorfer YAMAHA

WIJ BESTAAN 50 JAAR!

- Importeur van Fazioli
- Exclusief dealer van Bösendorfer
- Dealer van o.a. Yamaha, Schimmel, Grotrian Steinweg
- Groot aanbod occasion instrumenten
- Inkoop, verkoop, restauratie, stemmen, onderhoud, verhuur, concertservice

EVERT SNEL
PIANO'S - VLEUGELS BV

Bezoek- en correspondentieadres:
Nieuwendaal 66
3985 AE Werkhoven
Tel. 0343 551577 / 551741
Fax 0343 552059
info@evertsnel.nl
www.evertsnel.nl

Liszt

Onofficiële solo-opnames waren aanvankelijk zeldzamer: EMI nam zijn laatste recital, Enescu's derde sonate en twee etudes van Chopin uit 1950, op in de catalogus. Maar andere privé- en radio-opnames, o.a. enkele testopnames uit 1936 en 1941 en vermoedelijke thuisopnames uit 1945 getuigen van meer levendigheid en vitaliteit dan de meeste van zijn officiële uitgaven. Ongeveer 15 minuten aan Brahms-interpretaties tonen zijn diepe verbondenheid met deze componist, en de ontdekking van Liszts *La leggierezza*, *Gnomenreigen* en het concert in Es majeur heeft ons begrip van zijn beheersing van Liszt verdiept en laat zien hoe naadloos Lipatti briljante virtuositeit en spirituele verfijning met elkaar combineerde.

Kamermuziek met Antonio Janigro

Een bijzonder belangrijke aanvulling van Lipatti's discografie was de ontdekking van 25 minuten kamermuziek, opgenomen met cellist Antonio Janigro, waaronder het eerste deel van Beethovens derde cellosonate. Het is meer dan ironisch dat Legge in het openbaar beweerde dat Lipatti tot 1948 geen Beethoven had gespeeld, terwijl hij deze opnamesessie uit 1947 begeleidde – en kopieën van deze opnames bezat, maar ze nooit publiceerde. De synergie tussen Lipatti en Janigro is uitzonderlijk, en de verschijning van de opname heeft de hoop doen herleven dat er ooit een radio-opname van zijn *Waldsteinsonate* zal worden uitgebracht.

Herwaardering

Hoewel er geen filmopnames zijn gevonden waarop Lipatti tijdens optredens te zien is, zijn er wel enkele seconden van een privé-stomme film uit 1947 opgedoken. Ze tonen hem ontspannen in het gezelschap van collega's in Luzern – hij haalt zijn hand door zijn haar, glimlacht hartelijk en lijkt veel natuurlijker dan de etherische figuur op zijn platenhoezen.
Andere recent ontdekte foto's tonen hem afwisselend rustig, geconcentreerd en opgewekt, zoals vrienden en collega's hem beschreven. Hoewel de mythes rond Lipatti hardnekkig blijven bestaan, kunnen luisteraars van vandaag zijn artistieke werk veel uitgebreider waarderen dan eerdere generaties.
De uitbreiding van zijn discografie – van twee pianoconcerten naar negen, van één werk van Liszt naar vier, van geen solo van Brahms naar 15 minuten – laat zien dat Lipatti, voordat zijn ziekte hem steeds meer in haar greep kreeg, over een ongelooflijke kracht en levensvreugde beschikte. Het internet heeft een aantal voorheen moeilijk toegankelijke documenten voor een breed publiek beschikbaar gemaakt en stelt ons in staat om Dinu Lipatti levendiger dan ooit te horen, te zien en te begrijpen. Dit diepere inzicht maakt zijn korte leven des te uitzonderlijker; zijn perfectie kwam niet voort uit zijn kwetsbaarheid, maar veeleer uit zijn immense kracht en innerlijke diepgang.

MARK AINLEY

www.dinulipatti.com
www.thepianofiles.com

ROYAL ALBERT HALL
(Manager: C. S. Taylor)
VICTOR HOCHHAUSER presents
Sunday Evening, 11th April, at 7.0
KARAJAN
with the
PHILHARMONIA ORCHESTRA
Leader: LEONARD HIRSCH
Soloist:
DINU LIPATTI
Programme and Notes

Concertprogramma 1948 in Londen.

Dinu Lipatti, still uit de film van 1947.

AUGUST FÖRSTER

EEN VLEUGEL VOOR DE TOEKOMST

Op de komende Akustika in Neurenberg van 24 tot 26 april presenteert August Förster iets bijzonders: in het afgelopen anderhalf jaar heeft het bedrijf zijn vlaggenschip, de prachtige concertvleugel die decennialang vrijwel onveranderd is gebleven, grondig herzien. Het gaat hier nadrukkelijk niet om een nieuw ontwerp, maar om een uitgebreide doorontwikkeling, en de reacties tot nu toe zijn uiterst positief. We spraken met Gabriel Wandt, marketingmanager bij Förster.

August Förster is een bedrijf waar traditie hoog in het vaandel staat. Annekatrin Förster leidt het bedrijf in de vijfde generatie nog steeds vanuit Löbau, waar bijna 167 jaar geleden alles begon en waar het kwaliteitslabel ‘Made in Germany’ nog steeds onveranderd in gebruik is; want nog steeds wordt alles in eigen huis geproduceerd. Förster is een familiebedrijf bij uitstek, en daar horen ook de medewerkers bij, die vaak al tientallen jaren trouw aan het bedrijf verbonden zijn en met trots kijken naar de inventiviteit, de creativiteit en het vakmanschap.

FOTO'S: AUG. FÖRSTER

Traditie

Ook bij de huidige herziening van zijn concertvleugel bleef August Förster trouw aan deze tradities. Gabriel Wandt: "Veel constructies stammen nog van meer dan 100 jaar geleden en zijn bewust alleen verder ontwikkeld, maar niet opnieuw ontworpen. En dat hebben we nu weer zo gehouden. We hebben bewust veel dingen niet aangeraakt, want dat is onze traditie. Sommige elementen wilden we echter verbeteren, en traditioneel vakmanschap bleek daarbij een goed uitgangspunt bij het berekenen, bij het modelleren van een 3D-model op de pc. Voor dit eerder theoretische, voorbereidende deel van het werk hebben we veel tijd genomen, zodat we bij de daadwerkelijk uitgevoerde proeven al snel resultaten konden boeken. Er hoefden alleen nog maar details te worden aangepast."

Discant

De meest opvallende verandering betreft de discant. "August Förster staat bekend om zijn krachtige en transparante bas. Maar de discant bleef altijd een beetje bij achter. Dat wilden we veranderen."

Met de introductie en ontwikkeling van de voor- en achterduplex, waarover Förster in tegenstelling tot andere merken tot nu toe nog niet beschikte, klinkt het hoge register nu krachtiger, stralender en gewoonweg mooier.

"De tweede belangrijke verandering was echt een grote uitdaging. Het gaat om een nieuw gietijzeren frame, dat ingrijpend is gewijzigd om de krachten optimaal te verdelen. Ook hierin is veel tijd geïnvesteerd. Al met al is het hele akoestische systeem onder handen genomen. We hebben gewerkt aan het verloop van de brug, het verloop van de ribben gewijzigd en een extra rib aangebracht om de klank en ook om de stemvastheid nog verder te verbeteren. Om de klank optimaal te kunnen controleren, hebben we ook aandacht besteed aan het mechaniek en hier bijvoorbeeld de hefboomverhoudingen geoptimaliseerd, waardoor we het speelgevoel nog nauwkeuriger konden afstellen. Uiteindelijk zijn ook het mechaniek en het akoestische systeem optimaal op elkaar afgestemd, net zoals in een orkest ook alle instrumenten moeten samenspelen in het grote geheel."

Förster-klank

Ook aan de gebruikte materialen is het een en ander veranderd. Het belangrijkste doel was om de onmiskenbare Förster-klank te behouden, maar nu met een nog stralender discant. "Dankzij onze aanpassingen klinkt het hele instrument nu nog evenwichtiger. Het uitgangspunt was altijd: het beproefde behouden, het potentieel optimaal benutten en het bestaande instrument verder ontwikkelen."

Dit concept is duidelijk geslaagd, want de eerste reacties van pianisten zijn in ieder geval zonder uitzondering positief. Sophia Weidemann uit Stuttgart schreef: "... Zacht en zangerig van klank

met oneindige differentiatiemogelijkheden in de dynamiek. Naadloze gradaties in het linkerpedaal...”
En Mark Anders uit Berlijn over de balans in het klankbeeld: “De warme, volle, maar niet opzichtige bas wordt gecompenseerd door een zingende discant, waarvan de tonen ongewoon lang klinken en elk akkoord als met een zilveren glans bedekken. Voor mij is het belangrijk dat een vleugel ook in piano goed bespeelbaar blijft, om bijvoorbeeld de moeilijke pp-passages bij Debussy goed te kunnen weergeven. Ook hier verrast de grote Förster met een buitengewoon goede aanspreekbaarheid. Zelfs bij de zachtste aanslag kon ik de klank met vanzelfsprekende zekerheid controleren; tot in de diepste basregisters was er 100% controle over de klankvorming. Daartegenover staat een volle, warme en kleurrijke klank van de vleugel in forte, die niet zwaar is, maar eerder van superieure grootte.”

Samenwerking

Het hele proces was het resultaat van een uitgebreide samenwerking. “Onze medewerkers zijn het kapitaal van het bedrijf en verschillende pianobouwers, meesterpianobouwers en timmerlieden uit onze fabriek zijn hier nauw bij betrokken geweest.
Het zou niet mogelijk zijn geweest zonder de zeer ervaren meesterpianobouwers, die de constructie zeer goed kennen en daardoor ook heel goed kunnen beslissen aan welke schroeven er moet worden gedraaid om precies de gewenste resultaten te bereiken – en dat in samenwerking met jonge collega’s, die ook hun nieuwe ideeën hebben ingebracht.”
Wandt vindt het belangrijk om enkele van hen te noemen: “De belangrijkste waren de meesterpianobouwers Benjamin Schwarz en Annemarie Kampf, ook Olaf Mehlich heeft het proces begeleid, hoewel hij nu officieel met pensioen is. We zijn dankbaar dat ook zijn ervaring is meegenomen.”

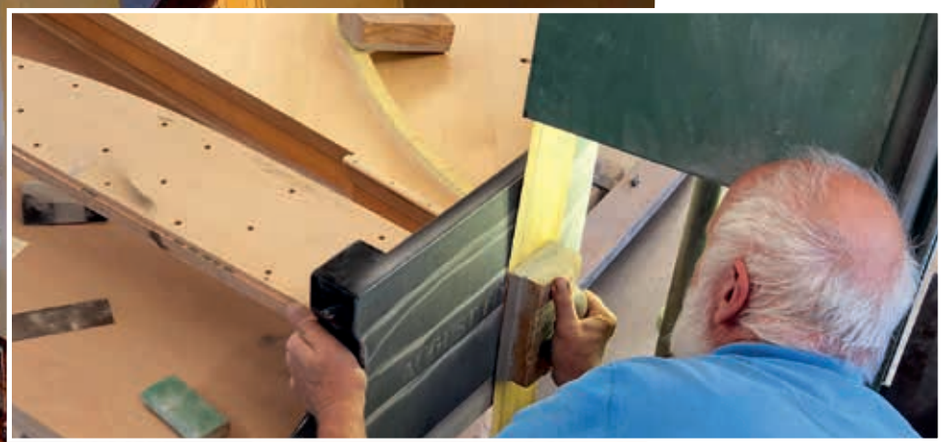
Benjamin Schwarz is verheugd dat “theorie en praktijk hier zo goed overeenkomen en dat de intensieve overwegingen die vooraf gedurende een lange periode zijn gemaakt, ook daadwerkelijk tot een succesvol geluid hebben geleid.” En Annemarie Kampf voegde daar nog aan toe: “Het was zeer interessant om te ervaren hoe de nieuwe afzonderlijke componenten, die opnieuw waren ontworpen en berekend, uiteindelijk ook samen functioneren. Hoe het werkelijk klinkt, weet je pas echt als het eerste instrument ook bespeelbaar is.”

Nieuw instapmodel

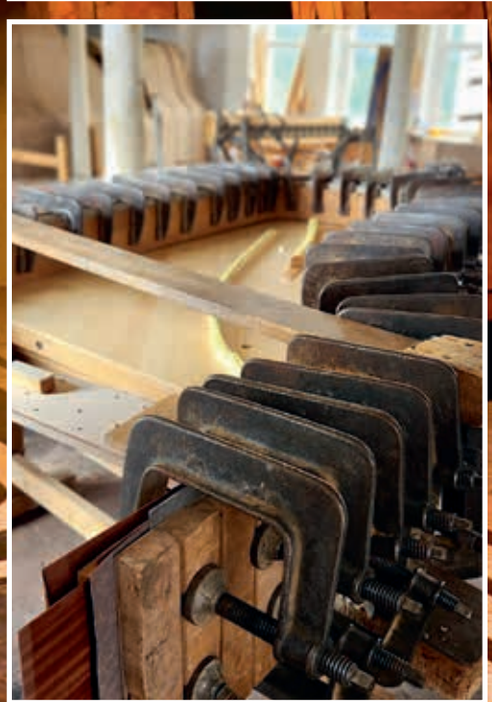
Wandt vervolgt: “Het valt niet te ontkennen dat het moeilijke tijden zijn; er is terughoudendheid bij de aankoop, dat moeten we doorstaan. We hebben deze tijd benut om te investeren in de vleugel en ook in een nieuw instapmodel,

het pianomodel 116S. Gezien de stijgende leverings- en productiekosten kunnen we dit model met enkele aanpassingen in de productie nog steeds tegen een concurrerende prijs aanbieden en tegelijkertijd onze kwaliteitsnormen handhaven."

Het is goed om te weten dat alle modellen kunnen worden geleverd met twee verwisselbare toetsenborden: een normaal toetsenbord en een toetsenbord met smalle toetsen. "Een passend aanbod voor gezinnen met getalenteerde kinderen, die kunnen beginnen met het smalle toetsenbord. Vervolgens kan de piano met de kinderen meegroeien. Dat is ook een interessante optie voor muziekscholen." Förster biedt nu ook een nieuw oppervlak aan: geolied en gewaxt. Dit werd vorig jaar al op de beurs geïntroduceerd en is een duurzamer en milieubewuster alternatief voor de klassieke oppervlakken.

Mozarteum

Wandt constateert tevreden: "We merken nog steeds dat er veel belangstelling is. Er is een markt, voor handgemaakte, in Duitsland geproduceerde hoogwaardige instrumenten. Zo hebben we deze zomer – en daar waren we ook erg blij mee – een grote levering aan het Mozarteum in Salzburg kunnen doen."

Inmiddels zijn er al verschillende nieuwe concertvleugels geproduceerd, waarvan de eersten al zijn verkocht. August Förster werkt momenteel aan de marketing voor de concertvleugel. Na een concert in oktober met Sophia Weidemann volgen nog meer concerten op verschillende locaties, onder andere in de jazzscene, waar August Förster vooral vanwege zijn krachtige bas zeer gewaardeerd wordt. Het instrument wordt officieel gepresenteerd op de muziekbeurs Akustika in Neurenberg, waar iedereen erop kan spelen. In het nieuwe jaar zijn geïnteresseerden van harte welkom om het instrument te komen uitproberen in Löbau.

ERIC SCHOONES

www.august-foerster.de

Flagey Piano Days 2026

U denkt er op dit moment allicht nog niet graag aan, maar het gevoel komt u zeker bekend voor: het is februari, de winter is niet meer op zijn bijtendst, maar wonend in de Nederlanden krijgt men het stilaan op de heupen van al die kleurloosheid en donkerte. Wel, om de laatste, loden rechte lijn tot de lente enigszins te verlichten, zijn er elk jaar opnieuw de Flagey Piano Days, genoemd naar het fraai modernistische, voormalige omroepgebouw dat vandaag een fraai Brussels cultuurhuis is. Van 11 tot 15 februari 2026 kan u er naar een 15-tal klaviergerelateerde concerten, tussendoor struinend door het gulle, gastvrije gebouw, dat onder meer de legendarische Studio 4 herbergt.

JOHAN JACOBS

We duiken meteen in het detailoverzicht van de Flagey Piano Days 2026 dat we u in de vorige editie van Pianist hebben beloofd.

Beatrice Rana, niet lang geleden net zo goed een geheimtip had kunnen zijn, is vandaag een ster: ze mag de spits afbijten op het ambitieuze openingsconcert op woensdagavond. Haar programma liegt er niet om: het tweede boek van Debussy's niet vaak live gespeelde Etudes, het uitdagende arrangement dat Mikhail Pletnev maakte van Tsjajkovski's 'De Notenkraker', en tweemaal Prokofjev (Zesde Sonate en een selectie uit 'Romeo & Julia').

Donderdagavond zijn het opnieuw twee dames die het mooie weer maken. Het recital van **Plamena Mangova** preludeert op de solobeurt van **Elisabeth Leonskaja**.
Mangova herinnert men zich als door velen verwachte winnares van de Elisabethwedstrijd 2007, die nochtans begrijpelijkerwijs door Anna Vinnitskaja werd gewonnen – die laatste cureerde overigens de Piano Days 2024 bij. Mangova brengt zoals vaak een bont en virtuoos programma: Chopin (Etude opus 25/7 en de Eerste Ballade), Liszt (Petrarca 104 en Mephistowals 1) en Bartók (6 Roemeense volksdansen) vormen het centraal-Europese luik, waarna de warmbloedigheid het overneemt: De Falla (Danza del molinero), Albéniz (Evocación uit 'El sombrero de tres picos') en Ginastera (Argentijnse dansen opus 2).

Eminence Leonskaja krijgt het gezelschap van Brussels Philharmonic en Kazushoi Ono voor het Pianoconcerto in c van Beethoven, in een klassiek opgebouwd programma dat verder Mendelssohns opus 27 en de *Rheinische* Symphonie van Schumann schaft.

Vrijdag, zaterdag en zondag bieden elk maar liefst vier concerten.

Vrijdagmiddag wordt iets speciaals: de Roemeen **Ionut Cibotariu**, van wie u allicht nog niet heeft gehoord, werkte tot niet lang geleden bij de catering van Flagey, tot iemand hem in een onbewaakt moment piano hoorde spelen… en dat sloeg in als een bom.
Hij geeft hier een indrukwekkend visitekaartje af: Chopins Polonaise-Fantaisie, Liszts enige en Rachmaninovs Tweede Sonate. Erg benieuwd wat dit wordt.
In de vooravond kan u naar **Eric Lu**, nu beroemd na zijn overwinning onlangs op de Chopinwedstrijd, speelt uiteraard Chopin (opnieuw de Polonaise-Fantaisie en de Derde Pianosonate) en laat hem voorafgaan door Schuberts vier Impromptu's D935.
Elisabeth Leonskaja gooit het voor haar recital weinig verrassend over een Weense boeg, maar daar kan niemand wat op tegen hebben: Mozarts Fantasie K475 en Sonate K576, Schuberts Drei Klavierstücke D946 en Schönbergs '6 kleine Klavierstücke' opus 19.
Heeft u er nog niet genoeg van, of komt u pas laat in de avond tot leven, is er om 22u15 **Niklas Paschburg**, die zijn nieuw album 'L'Echo de Bretagne' voorstelt.

Elisabeth Leonskaja

Zaterdag hoeft u niet al te vroeg uit de veren: **Jonathan Biss**, al lang een vaste waarde, die echter nooit helemaal is doorgebroken zoals we het (samen met zijn mentoren Richard Goode en Mitsuko Ushida) destijds hadden verwacht, kiest een smaakvol, noord- en midden-Europees programma: Janácek (uit 'Op een overwoekerd pad'), Kurtág (uit Játékok), Mendelssohn (uit 'Lieder ohne Worte') en Schumann (de Geistervariationen en de fabelachtige Fantasie in C opus 17).
In de vooravond kiest ook de Weense Oekraïener **Dmytro Choni** – die onder meer op de Leeds en Van Cliburn competitions werd onderscheiden – voor 'Lieder ohne Worte' van Mendelssohn. Verder een selectie uit Debussy's Préludes, het laatste klavierwerk van Brahms (de '4 Klavierstücke 'opus 119) en een rapsodie op een Oekraïens thema van Mykola Lysenko.

flagey piano days

11 > 15.02.26

BEATRICE RANA
PIERRE-LAURENT AIMARD
ALEXANDER MALOFEEV
ERIC LU
JONATHAN BISS
TONY SIQI YUN
JULIEN LIBEER
PLAMENA MANGOVA
DMYTRO CHONI
IONUT CIBOTARIU
JEAN-CLAUDE VANDEN EYNDEN
LAURIE TORRES
KORNEEL BERNOLET
NIKLAS PASCHBURG
BRUSSELS PHILHARMONIC

flagey.be

Vlaanderen verbeelding werkt · Fédération Wallonie-Bruxelles · be be.brussels · visit.brussels · loterie nationale nationale loterij · Ixelles Elsene · BNP PARIBAS FORTIS · MUSIQ3 · KLARA · La 1ère · De Standaard · LE SOIR · Fondat° Bernheim · TotalEnergies Foundation · Lhoist · ENGIE · DELEN Private Bank · Ostbelgien · Co-funded by the Creative Europe Programme of the European Union · MAENE · knack · le vif. · BRUZZ

Beatrice Rana © Simon Fowler

Het hoofdprogramma van zaterdag biedt ons het veelbesproken fenomeen **Alexander Malofeev**, die de tweede Sonate van Prokofjev van weerwoord voorziet met een aanstekelijk originele keuze: het opus 75 van Sibelius ('De Bomen'), de Holbergsuite van Grieg, Stravinsky's 'Symphonies d'instruments à vent' in een arrangement van Lourié, en van die laatste zelf de intrigerend getitelde '5 Préludes fragiles'.
Besluiten doet in de late uren opnieuw een *jazzcat*: de Haïtiaans Canadese pianiste **Laurie Torres** stelt haar jongste album 'Après Coup' voor.

De zon- en slotdag is er geen om rustig uit te bollen. Goed doseren is de boodschap. Rond aperitieftijd (in België is dat 11u) brengen pianist **Julien Libeer** en klavecinist **Korneel Bernolet** een programma dat 'Le Tombeau de Couperin 'heet, naar het werk van Ravel, maar ook naar… de Franse muzikale barokfamilie, rond wie dit programma is opgebouwd. Libeer speelt uittreksels uit Tombeau en Miroirs, ook van Ravel, letterlijk en figuurlijk als contrapunt bij klavecimbelwerken van Louis, François en Armand-Louis Couperin.
De eminente nestor **Jean-Claude Vanden Eynden** – die overigens de genoemde Ionut Cibotariu onder zijn hoede nam, speelt het matineerecital om 15u: de één na laatste sonate van Schubert in A, en 'Choral nr.3', een orgelstuk van César Franck, voor piano getranscribeerd door de onvolprezen, jammer genoeg haast vergeten Blanche Selva.

DIEGO FRANSSENS

Julien Libeer

Tony Siqi Yun preludeert met Schumann (Kinderszenen), Liszt (Bénédiction de Dieu dans la solitude) en Beethoven (Waldsteinsonate) op het slotconcert van de Franse meester Pierre-Laurent Aimard. Die brengt een ragfijne hommage aan een van zijn mentors, de Hongaarse meester György Kurtág, die in 2026 een eeuw oud wordt. Diens Játékok gaan in gesprek met korte dansen van Schubert.

En daarna is de lente écht niet ver meer af.

RUDY TAMBUYSER

advertentie

Rombaux
BRUGGE

Cultuur Stad Brugge
Piano's Rombaux Brugge

een fantastische combinatie, al bijna 100 jaar

Wij heten u welkom in onze zaken

Grote keuze bladmuziek

Rombaux BVBA
Mallebergplaats 13
8000 Brugge

Rombaux piano toonzaal
Kelkstraat 13
8000 Brugge

www.rombaux.be - music@rombaux.be - Tel: +32 50 33 25 75

Bösendorfer - Yamaha - Schimmel

PIANIST

NEDERLAND | BELGIË

HÉT BLAD VOOR DE PIANOLIEFHEBBER:

- ✓ interviews en reportages vanuit het muziekleven, festivals, concoursen, op bezoek bij pianobouwers, vaktechnische informatie
- ✓ vaste rubrieken i.s.m. NPMB, detailhandel, VvPN, stemmers en technici, EPTA, pianodocenten
- ✓ achtergrondartikelen, bladmuziek, album- en concertrecensies, boekbesprekingen, concertagenda en nog veel meer!

Kortom: onmisbaar voor iedereen die van piano houdt!

Lees nu op **www.pianistmagazine.nl** bijzondere interviews, reportages en bijlagen.

Inclusief
2x per jaar
THE WORLD OF PIANO COMPETITIONS

Volgende editie verschijnt in mei 2026

PIANIST verschijnt vier keer per jaar. Een jaarabonnement bedraagt € 37,50 incl. verzendkosten
Abonneer u op: **www.pianistmagazine.nl** of bel **+31 411 684431 / + 31 6 40145568**.
Schrijf u op de website ook in voor onze nieuwsbrief.

Pianist is een uitgave van
Agreeable Place PUBLICATIONS

Pianist verschijnt in Nederland en Vlaanderen. Daarnaast in de Duitse taal in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg en Liechtenstein.

www.pianistmagazine.nl

DE SEIZOENEN MET MARIE FRANÇOIS

JOHAN JACOBS

De Belgische concertpianiste Marie François heeft samen met de literaire organisatie VONK & Zonen uit Antwerpen een project ontwikkeld rond De Seizoenen van Tsjaikovski. Het idee ontstond vanuit een historisch gegeven: in 1875 kreeg Tsjaikovski van de hoofdredacteur van het tijdschrift Nouvellist, de opdracht om twaalf pianostukken te componeren – één voor elke maand van het jaar – die in 1876 telkens samen met een gedicht zouden worden gepubliceerd.

Marie François heeft de volledige cyclus deze zomer opgenomen op een Yamaha CFX, en vier dichters – Joke van Leeuwen, Ester Naomi Perquin, Lize Spit en Max Temmerman – bereid gevonden elk nieuwe gedichten te schrijven, telkens gekoppeld aan een maand. Acteur Koen De Bouw heeft de teksten ingesproken, waardoor een nieuwe literaire en muzikale jaarcyclus is ontstaan die maandelijks verschijnt, zowel in print als in audio via de streamingplatforms.

Elke maand wordt een gedicht gepubliceerd, met een bijbehorende illustratie en een QR-code die naar de muziek leidt. Zo blijft het project doorheen het jaar muzikaal en literair leven bij het publiek. De Standaard, publiceert maandelijks een volledige pagina, vormgegeven door illustrator Juliane Noll, én een digitale projectpagina op de website (voor het eerst in de weekendkrant van zaterdag 3 januari). Ook NPO Klassiek in Nederland doet mee: elke maand verschijnen de gedichten en de muziek in hun podcast Opium (voor het eerst op 5 januari).

Pianist Magazines zal komend jaar in elke uitgave, dus om de drie maanden, hier ook aandacht aan besteden. De Seizoenen wordt ondersteund door De Standaard, NPO Klassiek, het Poëziecentrum, Grafixx, Pianist Magazines en wordt mede mogelijk gemaakt door Mercier Van Lanschot."

CASIO-DESIGN

'IN HARMONY WITH LIFE'

FOTO'S: CASIO

Voor Casio gaat het bij het ontwerp van digitale piano's om meer dan alleen functionaliteit. Met hun nieuwe, eigentijdse vormgeving gaat het bedrijf uiteindelijk in op de vraag hoe mensen muziek een plek kunnen geven in hun leven.

PIANOTEQ 9

Award-winning physically modelled instrument for Windows, macOS, iOS and Linux with authorized models from Steinway, Kawai, Bösendorfer, Blüthner, Steingraeber, Petrof, Bechstein and Grotrian.

Tweak the sound in amazing ways by adjusting physical parameters.

STEINWAY & SONS
SHIGERU KAWAI
Bösendorfer
GROTRIAN.
C. BECHSTEIN
ANT PETROF
STEINGRAEBER
Blüthner

After three years of resarch, Modartt releases PIANOTEQ 9, an ever more expressive and versatile suite of physically modelled instruments.

PIANOTEQ 9 introduces a new audio engine, which enhances stereo and spatial perception, bringing you the authentic experience of playing a world-class concert grand.

Easy to download and install. Connect your laptop or iPad to your digital piano and start playing.

Listen to audio samples and download a free trial version at www.modartt.com

MODARTT

Alle modellen uit de PX-S1100-serie behoren tot de instapklasse en maken het spelen op een piano met een uniek ontwerp voor nog meer mensen bereikbaar. Martin Moritz, Senior Marketing Manager bij Casio, zegt hierover: “Het revolutionaire ontwerp van de Privia-serie is ontstaan uit een ogenschijnlijk eenvoudige, maar baanbrekende oplossing voor een wereldwijde trend. Oorspronkelijk was het onze bedoeling om mensen aan te spreken die vanwege hun tijds-, ruimte- of financiële omstandigheden al lang niet meer piano hadden gespeeld en een motivatie nodig hadden om weer te beginnen.”

Het Casio-team ontdekte dat de vormgeving van de traditionele piano vaak een belemmering vormde, omdat deze simpelweg niet meer past in moderne interieurs en niet voldoet aan de behoeften van veel mensen.

Deze mensen waren op zoek naar een nieuwe piano die ook uiterlijk “in harmonie met het leven” staat, die modern, compact en flexibel inzetbaar is. Martin Moritz: “Uit gesprekken met klanten weten we dat de zoektocht naar een geschikt instrument vaak begint met de volgende vragen: hoe past de piano in ons interieur en hoe ziet hij eruit? Dat is erg belangrijk voor mensen, en het probleem van veel digitale piano’s is in dit verband dat ze visueel te veel op de akoestische piano zijn gebaseerd. De PX-S7000, het vlaggenschip van ons nieuwe ontwerpconcept, biedt hiervoor een modern alternatief.“

Ook voor gezinnen met kinderen die met soortgelijke vragen worstelen, zelfs als de aankoopprijs voor hen niet direct doorslaggevend is. ”Soms hebben deze mensen thuis al een akoestische piano, maar willen ze meer flexibiliteit. Spelen met een koptelefoon helpt ook altijd.“ Om aan de eisen en wensen te voldoen, ontwikkelde Nakamura Shuhei (hoofdontwerper en naast piano’s ook verantwoordelijk voor alle andere Casio-producten), een instrument dat niet meer tegen een wand geplaatst moet worden.” Hij deed intensief onderzoek, bracht een jaar door in Londen, sprak met pianisten en bezocht talrijke interieur- en meubelbeurzen. Daarbij kwam hij tot de conclusie dat de grootte van het instrument doorslaggevend is. Vooral mensen in steden hebben vaak niet genoeg ruimte. Daarnaast was er veel vraag naar een modern, eigentijds ontwerp dat nog niet bestond voor digitale piano’s.” Op verschillende vakbeurzen liet Nakamura zich inspireren door trends in meubelontwerp, waarbij hij ook trendy kleuren ontdekte: Naast “Harmonius Mustard” zijn er in het geval van het nieuwe instapmodel PX-S1100 nog twee andere trendy kleuren: “Calm Blue” (PX-S1100CB) en “Mellow Beige” (PX-S1100MB).

Deze instrumenten hebben ook een paar interessante eigenschappen. Zo zorgt de Piano Position Function er dankzij geavanceerde akoestische instellingen voor, dat de piano overal in de kamer optimaal klinkt. “Of je hem nu tegen een muur, in het midden van de kamer of op een tafel zet. Om deze functie te ontwikkelen, hebben de ontwikkelaars zelfs een huis gehuurd, zodat ze de piano in verschillende kamers konden testen.” De PX-S1100 heeft 18 sounds die het speelgevoel van een vleugel nabootsen, plus andere geluiden, zoals orgel, strijkers, vibrafoon, klavecimbels en meer. “Dankzij Bluetooth en een MIDI-adapter kun je hem draadloos verbinden met andere apparaten. Zo kun je makkelijk je favoriete muziek meespelen en jezelf horen via de ingebouwde luidsprekers.”

Het door Casio ontwikkelde Smart Hybrid Hammer Action-toetsenbord combineert hybride houten toetsen met een fijn gestructureerd oppervlak dat qua gevoel en uiterlijk dicht bij ebbenhout en ivoor ligt. Dit is ook beschikbaar in het lagere prijssegment, zoals bij de PX-S 1100. Een andere opvallende vernieuwing in het innovatieve bedieningspaneel zijn de subtiel verlichte velden in plaats van traditionele knoppen en schakelaars, die niet zichtbaar zijn wanneer het instrument niet wordt gebruikt en zo het minimalistische uiterlijk nog versterken.

“Uiteindelijk springt het ontwerp in het oog – en dat is precies wat onze instrumenten zo populair maakt. Zelfs mensen die al lang niet meer hebben gespeeld, denken plotseling: ‘Waarom eigenlijk niet?’. Als we hen passende, aantrekkelijke kunnen opties bieden, zullen nog veel meer mensen het plezier van muziek maken ontdekken – winst voor iedereen!”

ERIC SCHOONES

www.casio.com/nl/electronic-musical-instruments/privia

Casio PX-S1100CB

Casio PX-S1100MB

Muzikale natuurwandeling met Tiffany Poon

“In de natuur zijn is een mogelijkheid om je leven te contextualiseren binnen het grote geheel van de wereld”

FOTO'S: REMY HOLWICK

Maar weinig musici slagen erin hun online aanwezigheid te laten uitgroeien tot een professionele carrière, zonder daarbij hun muzikale oprechtheid te verliezen. Tiffany Poon, afkomstig uit Hong Kong en nu woonachtig in New York, is er daar beslist één van. Haar tour met haar tweede soloalbum eindigde onlangs met een concert in Parijs. Maria Nikiforov, columniste en community manager bij PIANIST Magazine, volgt Tiffany's ontwikkeling online al sinds 2014. Op een regenachtige oktobermiddag kregen ze eindelijk de kans om een uur met elkaar te praten.

'Niemand zou ooit nee kunnen zeggen tegen een eekhoorn! Kijk 'm nou,' zegt Tiffany terwijl ze me triomfantelijk de binnenzijde van het cd-doosje van *Nature* laat zien, haar album dat op 7 november jl. is verschenen. 'Na talloze museumbezoeken in verschillende Europese steden en parken wist ik dat deze plaat een ode zou worden aan de natuur en aan de Franse esthetische tradities. Die twee thema's lijken op allerlei manieren bij mensen te resoneren, dus wilde ik het maakproces heel bewust en holistisch benaderen. Van de keuze van de piano en het opnameproces, de volgorde van de stukken, tot het moment dat je de fysieke cd of lp opent. Het album is in klank heel samenhangend en ik hoop dat mensen het als een volledig verhaal zullen beluisteren – van begin tot eind.'

De natuur blijkt voor kunstenaars een onuitputtelijke bron van inspiratie.

'Historisch gezien stelde Rameau dat de regels van de muziek uit de natuur voortkomen. Zoveel werken uit het Franse pianorepertoire van Ravel en Debussy zijn vernoemd naar natuurverschijnselen… Het concept voor dit album kwam bij me op terwijl ik de tijd nam om wolkenformaties en bomen te observeren.'

We associëren het 'Franse palet' vaak met een heel specifieke reeks kleuren en gevoelens – ook in de cadans van de taal en in de beeldende kunst.

'Ik ben twee keer naar Parijs gegaan voordat ik met de opnames begon, en ik weet nog hoe emotioneel ik werd bij het zien van werken van Monet en Delacroix. In Nice werd ik overspoeld door rauwe emoties. Het was belangrijk voor mij dat dat allemaal in de opname terug te horen zou zijn.'

Tiffany schakelt vervolgens nonchalant over naar het Frans en legt uit:

'Eigenlijk was ik, tot een week voor het begin van het opnameproces, nog steeds bezig om het melodische thema van Debussy's *Arabesque* te begrijpen. Uiteindelijk ben ik de cadans van de Franse taal gaan imiteren, en dat heeft me enorm geholpen om de juiste frasering te vinden.'

Toen je Ravels huis bezocht, leek je een moment van intieme eerbied te hebben voordat je enkele fragmenten uit zijn werken op zijn piano speelde.

'Ik ben nog nooit eerder geïntimideerd geweest door een piano, maar dit was een uitzondering – net als misschien bij de piano's van Clara Schumann en Wagner. Maar hier droeg alles zijn persoonlijke stempel; in de pianokamer was ik omringd door familieportretten. Toen ik er de eerste keer was, wist ik niet dat ik uiteindelijk enkele stukken voor dit nieuwe album op zijn piano zou instuderen, en een concert ter

'Fransen zijn heel specifiek als het gaat om kunst en muziek. Nu voel ik een soort gedeelde sensibiliteit, en dat betekent veel voor me.'

Vind je piano. Vind je geluid.

HAUS DER KLAVIERE
Gottschling

Dülmen-Hiddingsel –
Haus der Klaviere Gottschling

Beleef één van de grootste piano- en vleugeltoonzalen van Duitsland – meer dan 50 vleugels en ruim 90 piano's staan voor u klaar om te bespelen, te vergelijken en verliefd op te worden.
Hier vindt u nieuwe en gebruikte instrumenten van gerenommeerde merken. Kopen, huren of financieren – precies zoals het bij u past. In onze eigen werkplaats stemmen en restaureren wij met deskundigheid en liefde elke piano en vleugel.

Münster –
Musikhaus Gottschling

Bezoek één van de grootste bladmuziekwinkels van Duitsland. Met een enorme keuze aan partituren, lesboeken en accessoires vindt u altijd wat u zoekt. Probeer nieuwe, gebruikte en digitale piano's midden in de historische binnenstad.
Met ruim 34.000 titels in de winkel en meer dan 600.000 artikelen online – van bladmuziek tot muziekboeken en cadeautips – is er altijd iets dat inspireert.

Twee huizen.
Eén klank.

Sinds 1991.

ONZE DIENSTEN VOOR U:

|| Flexibele huur- en financieringsmogelijkheden.
|| Eigen meesterwerkplaats voor reparaties en restauraties.

Haus der Klaviere Dülmen
Graskamp 17
48249 Dülmen-Hiddingsel
Telefon: 0 25 90 - 91 59 51
Mail: info@gottschling-klaviere.de

Musikhaus Münster
Münzstraße 1-3
48143 Münster | Westf.
Telefon: 02 51 - 51 80 55
Mail: info@gottschling-musikhaus.de

www.gottschling-klaviere.de

ere van hem zou geven op zijn verjaardag. Dat besef was overweldigend. Ik ben heel dankbaar dat ik sindsdien opnieuw ben uitgenodigd om terug te komen, om de kleuren en de zachtheid van zijn piano te ervaren.'

Je zei dat je een specifieke piano hebt gekozen voor deze cd.
'Ja, een Steinway uit de jaren zeventig, met nuances die heel levendig resoneren. Ik heb even geaarzeld, omdat ik niet zeker wist of ik het aantal boventonen dat dit instrument leek te hebben wel zou kunnen beheersen!'

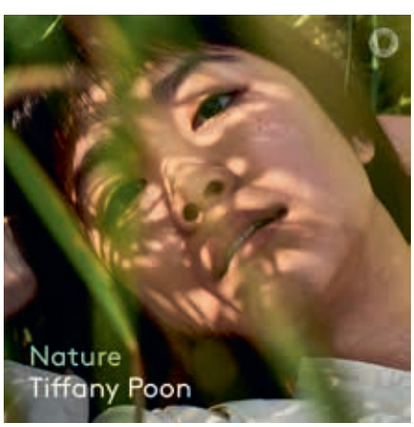
Voor mij, als loyale luisteraar, lijkt jouw muziek de hoogste vorm van oprechtheid te bevatten. Je oog voor detail en je muzikale vertelkunst zijn opmerkelijk. Wat vind je belangrijk om over te brengen met je muziek?
'Dank je, dat is erg ontroerend om te horen, zeker van iemand met wie ik als het ware online ben "opgegroeid!" Eerlijk en puur zijn is altijd belangrijk voor mij geweest. Tijdens het opnameproces denk je niet echt aan het overbrengen van emoties. Je bent vooral bewust bezig met het vormgeven van de klank.'

Dit album klinkt meer geaard, in vergelijking met Diaries, jouw Schumann-album uit 2014.
'Ja, die tijd bracht zeker de nodige groeipijnen met zich mee, maar uiteindelijk hielp het me om buiten de gebaande paden te denken. Nu was ik in Miraval, een prachtig domein in Frankrijk, heel ontspannend. Dit verrijkte het opnameproces ontzettend.
's Ochtends begroette ik de kippen en ezels voordat ik begon! Het gevoel dat je kunt ervaren in de natuur biedt de kans om je leven context te geven binnen het grotere geheel van de wereld. Ik hoop dat mensen dat ook ervaren tijdens het luisteren naar het album.'

Tiffany debuteerde op 21 november in het Concertgebouw Amsterdam. Een recensie van haar recital in Parijs van 3 december leest U in onze volgende uitgave.

MARIA NIKIFOROV

Servicen van concertvleugels: harmoniseren met de ziel van het instrument

Tonebuilding – het afstemmen van de vleugel op de zaal – was het centrale thema dat Ortwin Moreau (senior concerttechnieker Fazioli) tijdens een Piano Talk bij Quatre Mains Piano's belichtte. Gesprekken met concerttechnieker Peter Head en zaakvoerder Chris Taerwe bevestigen Moreau's bevindingen.

Zelfs binnen één merk en één type bestaan er geen twee identieke vleugels. Hout leeft; ribben, brug en de welving van de zangbodem dragen energie telkens net anders over. Die microverschillen worden macro zodra de zaal meespeelt. Daarom is de instrumentkeuze voor een specifieke zaal of concours allesbepalend: welk instrument heeft van nature de juiste aanleg voor het beoogde klankbeeld en de ruimte?

Ortwin Moreau aan het werk bij het Chopin Concours.

De ene vleugel is de andere niet

Wat een vleugel werkelijk uniek maakt, is de zangbodem – hart en ziel van het instrument. Fazioli gebruikt hiervoor eeuwenoude Alpenspar uit de Val di Fiemme, op de juiste hoogte gegroeid. De norm is extreem: slechts één op de honderd bomen wordt geschikt verklaard.

Omdat een nieuwe vleugel 'in de knop' staat en tijd nodig heeft om klankmatig te openen, worden concoursinstrumenten twee jaar vooraf geselecteerd. Die periode dient om (bv. via de verhuurvloot) in te spelen: het hout komt tot rust, de zangbodem vindt zijn veerwerking en intussen zet de mechaniek zich en wordt bijgeregeld. Voor grote zalen en internationale concoursen worden concertvleugels bij merken als Steinway, Yamaha en Fazioli doorgaans in hun centra getest door gastpianisten. Peter Head, werkzaam bij Quatre Mains Piano's, speelde bij de selectie van de Steinway voor de Koningin Elisabethwedstrijd (toen nog bij Piano's Maene) een specifieke rol in de afvalkoers: met het demperpedaal ingedrukt, zodat de snaren vrij konden trillen, klopte hij met de vlakke hand op de brug, van bas naar discant. In het laag antwoordde de zangbodem met een grote 'whoomp!' – een directe indicatie van hoe een instrument zich in concertomstandigheden zal gedragen. In de discant plukte hij de snaren met een plectrum; veel directer dan via de hamers hoorde je zo het klankpotentieel, en zo kwam "the best of the best" naar voren.

Tonebuilding

Tonebuilding is het kunstzinnige en technische proces waarmee een pianotechnicus de toon en het klankkarakter van een vleugelpiano vormt, verfijnt en in balans brengt. Het berust op voortdurend luisteren: hoe resoneert het bijregelen van de mechaniek en het intoneren van de hamers met de zangbodem?

Voor Chris Taerwe is stemmen hier de eerste én laatste stap; ook volgens Peter Head geldt: de vleugel moet gestemd zijn vóór de

Peter Head en Chris Taerwe

ANDERS VRANKEN

zangbodemdiagnose. Beiden zijn het erover eens dat stemmen op gehoor gebeurt. Opmerkelijk: zowel Head als Taerwe beschrijven hoe tijdens het stemmen het denken soms wegvalt en het spiergeheugen het overneemt: het lichaam reageert onmiddellijk – zonder tussenkomst van het denken – op wat het oor waarneemt.

Ortwin Moreau is sinds zeven jaar nauw verbonden met Fazioli. Tweemaandelijks gaat hij een week naar Sacile (Italië) om Fazioli-vleugels af te regelen; hij is ook verantwoordelijk voor de Fazioli-vleugel die tijdens het Chopin-concours wordt ingezet. Net als Head erkent Moreau de centrale rol van de zangbodem: “Hoe de zangbodem functioneert, trilt, beweegt, is nooit exact hetzelfde. Je zoekt telkens uit hoe je hem optimaal kan laten klinken. Hij heeft een bepaalde hoeveelheid energie nodig, afkomstig van de trillende snaren. Zwaardere hamers kunnen meer projectie genereren, maar te zware hamers kunnen de zangbodem overbelasten: het gaat om het vinden van de juiste balans, om zo de optimale projectie van de klank in de ruimte te bereiken.”

Meesterlijke afstelling

Een concertvleugel verlaat de fabriek in een standaardafstelling op hoog niveau. Bij een kleinschalig, hoogkwalitatief huis als Fazioli betekent dit zelfs dat Paolo Fazioli – zelf pianist – tweemaal per dag een controleronde doet. Omdat elke zaal een andere akoestiek heeft, gebeurt de werkelijke afstelling van de concertvleugel echter pas in de zaal.

Peter Head vertelt dat een vleugel die is afgesteld voor Flagey, met zijn ongelofelijk goede akoestiek – *“you can hear a pin drop”* – aanpassingen nodig heeft als diezelfde vleugel bijvoorbeeld voor de Koningin Elisabethwedstrijd in Bozar terechtkomt. Bij massieve concerten (bv. Rachmaninoff) is een groot volume en verreikende projectie in de zaal nodig.
Concreet: de standaarddiepgang van een pianotoets bij een Steinway D bedraagt 10,0 mm; voor Bozar bracht hij die op 10,2 mm. Als de hamers in rust zijn, bevinden ze zich standaard op 47 mm van de snaar; voor Bozar werd dit 49 mm. Zo win je aanzienlijk aan volume en projectie.

Niet alleen het afregelen van de mechaniek draagt bij aan de projectie; ook het intoneren van de hamers is bepalend. De toon wordt primair bepaald door het vilt dat de snaar raakt. De hamerkroon zelf – het exacte contactpunt – wordt niet geprikt; de naalden gaan net daarachter. De onderkant (achterzijde) van de hamerkop – die de snaar niet raakt – moet stevig zijn voor draagkracht en projectie. Head injecteert waar nodig intonatievloeistof in die onderkant om de gewenste hardheid te bereiken, zo ontstaat ondersteuning, zonder dat de klank gaat schreeuwen. Een stevige onderkant verhoogt ook de projectie en power in forte, essentieel om in grote concerto’s tegen een orkest op te boksen.
Hoelang men aan een vleugel moet werken om hem op de zaal af te stemmen, hangt af van tal van variabelen; de tijdsinvestering varieert sterk en kan in veeleisende trajecten oplopen tot ongeveer 200 uur.

QUATRE MAINS
PIANOS
THE HOUSE of FAZIOLI
www.quatremainspianos.be

Chopin-concours

Heel spannend voor merken en techniekers wordt het wanneer het prestigieuze Chopin-concours plaatsvindt. Omdat deelnemende pianisten uit vijf merken mogen kiezen – Yamaha, Shigeru Kawai, Steinway, Fazioli en sinds dit jaar ook C. Bechstein – is het voor bouwers een eer wanneer de winnaar hun merk kiest.

De verantwoordelijkheid voor de pianotechnieker is dan enorm. Na een lange voorbereiding volgt tijdens het concours drie à vier weken dag-en-nachtwerk, afhankelijk van het al dan niet halen van de finale. 's Nachts, in wisselende tijdsloten, wordt de vleugel bijgeregeld; overdag zit Moreau in de zaal, zo dicht mogelijk bij de jury, om te luisteren wat nog beter kan. Het werk gebeurt onder enorme druk, met amper slaap: fysiek is het roofbouw.

In de recentste edities kozen eersteprijswinnaars Bruce Liu (2021) en Eric Lu (2025) voor Fazioli.

De technieker als pianofluisteraar

Een pianorecital is het topje van een ijsberg: ontzettend veel voorbereiding gaat eraan vooraf. Hoorbaar is alleen het resultaat op het podium. Wat uit beeld valt, is niet alleen de intensieve voorbereiding van de pianist, maar ook de cruciale rol van de pianotechnieker en de pianostemmer.

Pianisten erkennen het belang van de technieker. Abdel Rahman El Bacha: "Een 'goed' instrument is zeker geen garantie op zich; je moet een instrument steeds horen in de ruimte waarin het bespeeld wordt. Daarnaast hangt veel af van de pianotechnici. Het zijn vaak zij die ervoor zorgen dat je bepaalde instrumenten aantrekkelijker vindt dan andere."

Helemaal anoniem blijft het beroep niet, want elke technieker/stemmer zet met zijn kunde tevens zijn stempel. Pianiste Marie François, die vaak met Moreau samenwerkt, zegt: "Vanaf het eerste contact met de toets herken ik het signatuur van Ortwin Moreau."

JURGEN DEGRYSE

Chris Taerwe aan het werk.

KISSINGER SOMMER

Internationales Musikfestival

Cecilia Bartoli
Lisa Batiashvili
Budapest Festival Orchestra
Julia Fischer
Igor Levit
Joana Mallwitz
Katharine Mehrling
Anne-Sophie Mutter
Kent Nagano
Sir Simon Rattle
Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks
Jean-Yves Thibaudet
Tschechische Philharmonie
and more...

Mazel Tov

40 Years of Kissinger Sommer

11.6.

18.7.2026

For Tickets & Information
visit kissingersommer.de

WINTERAVONDEN AAN DE AMSTEL

Dit jaar alweer de dertiende editie van kamermuziekfestival Winteravonden aan de Amstel, met een keur aan artiesten: zoals Marc Bouchkov, Lucas Debargue, Aleksei Lubimov, Andrey Gugnin, Slava Poprugin, Olga Pashchenko, Viktoriia Vitrenko, Antonii Baryshevskyi, Helena Basilova, Lidy Blijdorp en Frank Groothof.
Het thema dit jaar is Vuurvogels. Het festival belicht de creatieve kracht die ontstaat wanneer mensen hun land moeten verlaten en elders opnieuw beginnen. Inspiratiebron is Sergej Diaghilev, de Russische visionair die begin 20ste eeuw in ballingschap een revolutie ontketende in de kunstwereld en het westerse publiek kennis liet maken met Stravinsky en vele anderen. Zijn verhaal is verrassend actueel, nu hedendaagse kunstenaars Rusland, Wit-Rusland en Oekraïne ontvluchten. Zij zijn de nieuwe Vuurvogels, die op vreemde bodem hun veren opnieuw kleuren. Van 13 t/m 20 en 28 december ontmoeten publiek en makers elkaar op bijzondere locaties in Amsterdam – van het Muziekgebouw aan 't IJ tot aan het Centraal Station – in een programma vol muziek, kunst en hergeboorte.
Alle informatie op: **winteravondenaandeamstel.nl**

HET VIRTUELE PIJPORGEL

In onze vorige editie kon u lezen over de innovatieve samples van Sweelinq, waarmee u het kerkorgel in huis kunt halen. Op 29 december (inloop 18:30, aanvang 19:30 uur) a.s. organiseert dit bedrijf de vierde editie van de Organ Experience in het AFAS Theater in Leusden. Een avond met primeurs van nieuwe samplesets en o.a. optredens van Leendert Verduijn en Harm Hoeve.
www.sweelinq.com

KLAVIER-FESTIVAL RUHR VOORUITBLIK

Intendant Katrin Zagrosek heeft in het afgelopen seizoen, u las het al in het redactioneel, veel nieuws gepresenteerd en ze geniet enorm van haar creatieve zoektocht naar nieuwe, aantrekkelijke podia en de vraag welke muziek daar het beste tot zijn recht komt.

Bijzonder is het minifestival "Hommage à Kurtág" op 21 en 22 februari in Bochum, waar ter ere van de 100e geboortedag van György Kurtág onder andere Pierre-Laurent Aimard, Anna Prohaska en Isabelle Faust zullen optreden. Katrin Zagrosek onthult: "Wat ik bijzonder leuk vind aan dit weekend, is dat bij de concerten het publiek heel dicht in contact kan komen met de artiesten."

Komend jaar maakt in de serie 'Youngsters' Tsotne Zedginidze zijn debuut bij het festival. Daniel Barenboim noemde hem 'de nieuwe Mozart' en ook Eric Lu zal optreden, al geboekt voordat hij het Chopin-concours won. Maar ook coryfeeën zoals Arcady Volodos, Fazil Say en Rudolf Buchbinder zijn erbij.

Het festival is geroemd om zijn uitgebreide Education project, waarmee het naar de scholen trekt. Zagrosek: "Ik vraag graag de medewerking van de pianisten en met Leif Ove Andsnes was dat bijvoorbeeld geweldig. Hij zat drie uur lang aan een eenvoudig schoolpiano en ging prachtig met de kinderen om."

klavier ruhr festival

Op de website **www.klavierfestival.de** vindt u alle informatie over de vroegboekkorting voor 10 procent voor concerten, onder andere met Diana Krall, Rudolf Buchbinder, Igor Levit, Grigory Sokolov en vele andere artiesten.

35 JAAR ERASMUS TRIO

Het begon allemaal in Duitsland, waar het trio in januari 1991 voor het eerst aan een jeugdconcours meedeed (Jugend Musiziert) en meteen in de prijzen viel. Na het winnen van een prijs op het Internationale Charles Hennen Concours en het debuut daarna in het Concertgebouw van Amsterdam bleef het Erasmus Trio in Nederland. Het trio, bestaat uit pianist Thomas Herrmann, violiste Vera Laporeva en celliste Xiaojia Xu, en speelde in de belangrijkste concertzalen van Europa en concerteerde op drie continenten. In 2007 maakte het trio als eerste Nederlandse pianotrio een tournee naar China. Sinds 2017 heeft het trio ook een eigen concertzaal in Almere.
Het jubileumjaar is inmiddels gestart met een nieuw programma met klassieke filmmuziek en vanaf januari volgen concerten in o.a. Hoofddorp, Rotterdam, Almere Haven en Westmaas.
Meer informatie: **www.erasmustrio.com**

ARIE KERS

EEN PIANODAG IN CONCERTGEBOUW BRUGGE

Steinway & Sons versus Chris Maene Straight Strung

Hoe ervaren we het verschil tussen een Steinway en een Chris Maene Straight-Strung onder de handen van Julien Libeer? En wat doet videokunst met het spel van Severin von Eckardstein? *Pianist* brengt verslag van een dag in Concertgebouw Brugge.

Julien Libeer demonstreert

Wolf Leye van Piano's Maene geeft uitleg

28 september in Brugge: 't Zand bruist, met een antiek- en brocantemarkt als decor en een milde herfstzon boven de stad. Binnen in het Concertgebouw maakt de drukte plaats voor stilte. Diezelfde zon zou zich later in Suks *Zomerindrukken* verklanken. Suks en Janáčeks klankwereld wordt vóór aanvang van het concert in een korte concerttoelichting geschetst door Klaas Coulembier.

Von Eckardstein en Bruyneel in concert

Alles – van concept tot repertoire – kwam van Lise Bruyneel; dit was meer dan zomaar 'beeld bij een recital'. Ze leerde de VJ-techniek en vertaalt die naar klassieke muziek: live en met partituur – soms volgt het beeld zelfs het harmonisch ritme van de muziek. Drie jaar lang filmde ze in Tsjechië in de voetsporen van Janáček en Suk. De beelden – op elf meter lange, smalle doeken – ondersteunden de muziek zó subtiel dat klank en projectie samenvielen. In Severin von Eckardstein – die in 2002 Janáčeks *Sonate 1. X. 1905* opnam – vond ze haar artistieke metgezel.

Na de sonate klonken Suks *Zomerindrukken* (1902) en enkele delen uit zowel *Ervaren en gedroomd*, op. 30 (1909), en uit Janáčeks *Op een overwoekerd pad*. Von Eckardstein presenteerde het programma als één doorlopende lijn, een geheel van eerste tot laatste noot. We horen een gedoseerde toon, weloverwogen frasering en een boog die adem – de Steinway gaat nooit schreeuwen, ook niet wanneer de thematiek getormenteerd wordt.

Twee vleugels, één pianist

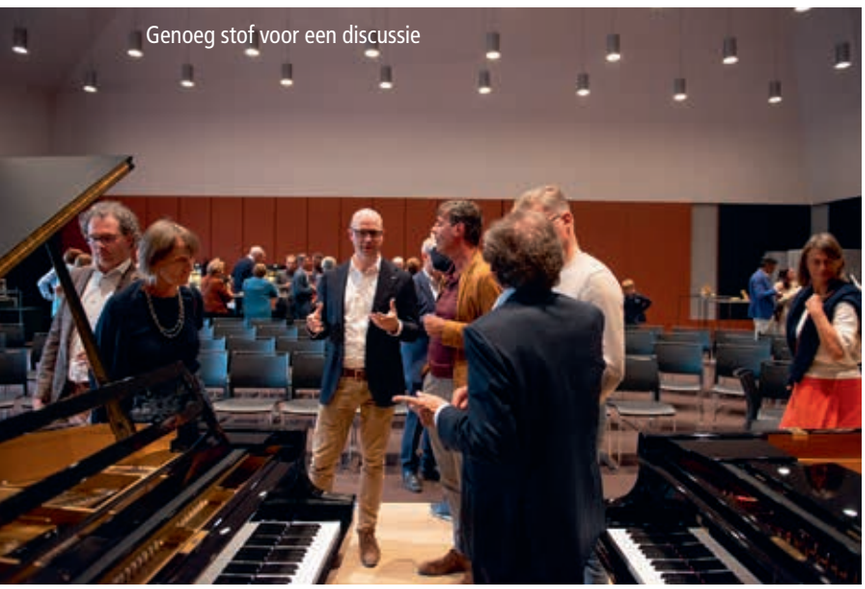
In Studio 1 deelden een Steinway D en een Chris Maene Straight Strung gebroederlijk het podium. De lecture van Julien Libeer was een besloten event, georganiseerd door The Keys, een groep ondernemers met een hart voor kunst die het Concertgebouw Brugge financieel ondersteunen.
Wolf Leye (Piano's Maene) gaf toelichting: Daniel Barenboims ervaring met rechtsnarige vleugels uitte zich in een wens – een rechtsnarig ideaal gekoppeld aan de mogelijkheden van de

moderne vleugel. Hij klopte hiervoor aan bij Steinway, maar uiteindelijk vond het project zijn uitvoering bij Piano's Maene. Dat huis had de pianobouwexpertise – onder meer bewezen met de reconstructie van Steinways eerste vleugel (1836) in 2006 – om het plan te realiseren. Zo ontstond een rechtsnarige vleugel in hedendaagse gedaante; geen museumreconstructie, maar een modern instrument.

Recht- en kruissnarig in het kort

Traditioneel lopen bij een rechtsnarige vleugel de houtnerven van de zangbodem parallel aan de snaren, waardoor de klank meer registermatig blijft. Ter vergelijking: bij de kruissnarige vleugel liggen die nerven dwars op de snaren; dat bevordert spreiding en menging tussen de registers en geeft een uniformer klankbeeld. Wolf Leye benadrukt: bij kruissnarigheid is de kruising geen uitgangspunt, maar het gevolg van een andere brugplaatsing op de zangbodem.

retoriek. Het woord 'recital' is afgeleid van het Latijnse *recitare* – 'voordragen, reciteren' – en kreeg pas in de 19de eeuw zijn huidige muzikale betekenis van een solo-uitvoering.
In de 19de eeuw verschoof ook de pianoklank in lijn met het romantische belcanto: de kruissnarige vleugel maakte een meer zangerige toon mogelijk.
In dit licht zoekt Libeer niet naar de 'beste' vleugel. Hij het verschil treffend als volgt samen: "Een Steinway zingt voor hij spreekt en een Chris Maene-vleugel spreekt voor hij zingt." Tegelijk is de kerngedachte dat dit cantabile én parlando het repertoire overstijgen: in principe kan alles op beide vleugels; beslissend is hoe je luistert en hoe je als pianist op het instrument reageert. Alleen waar uitzonderlijke projectie echt onmisbaar is, ligt de Steinway voor de hand, aldus Libeer.

Genoeg stof voor een discussie

Severin von Eckardstein

IRENE ZANDEL

De opvallendste innovatie bij de Chris Maene Straight Strung is de samengestelde – gepatenteerde – zangbodem: in laag en midden lopen de nerven parallel met de snaren, terwijl in de discant bewust een dwars georiënteerde zone is aangebracht (voor meer projectie). Precies door het specifieke, aanvullende klankkarakter investeren sommige zalen (zoals Concertgebouw Brugge) ook in een Chris Maene-vleugel.

Twee vleugels onder de loep

Libeer opende met Bachs Allemande uit de Franse Suite nr. 5 in G (BWV 816) en besloot met Mozarts Adagio in C majeur, K. 356, de enige werken die hij op beide vleugels uitvoerde. In zo'n bijzondere context – een Steinway D en een Chris Maene naast elkaar, door dezelfde pianist bespeeld – hadden we evenzeer graag een praktijkvoorbeeld uit het romantische idioom of het impressionisme gehoord; Libeer koos daar echter bewust niet voor.
In de barokke en klassieke muziek wordt vaak een link gelegd met

Play Here

Dit was een besloten event, maar geen nood voor wie er niet bij kon zijn. *Play Here* is het jaarlijkse event waarop (amateur)pianisten van alle leeftijden in de Grote Zaal van het Concertgebouw op de concertvleugel mogen spelen. Bij de volgende editie zullen zij, net als de gastpianisten, kunnen kiezen tussen een Steinway en een Chris Maene Straight Strung. Alexander Melnikov koos in september nog voor de Chris Maene bij de pianoconcerten van Clara en Robert Schumann met het London Philharmonic Orchestra. *Play Here*-deelnemers kunnen zo, net als de concertpianisten, het verschil in klank en respons zelf aan den lijve ervaren.
Net als bij Libeer vraagt zo'n vergelijking geen nummer één; Alexei Lubimov: "In deze pianowereld hoeft niemand te winnen."

JURGEN DEGRYSE

www.the-keys.be
www.maene.be

Ga voor virtuoos klavier

Een keur aan klaviervirtuozen bespeelt een rijk instrumentarium van een eeuwenoud klavecimbel over de unieke rechtsnarige concertvleugel tot de Steinway van het Concertgebouw.

wo 14 jan 2026
Anne Teresa De Keersmaeker & Pavel Kolesnikov
De Goldbergvariaties, BWV988

do 15 jan 2026
Tord Gustavsen & Trygve Seim
Inner Chorals

za 17 jan 2026
Maude Gratton & Christine Busch
Een liefdevol eerbetoon

zo 18 jan 2026
Kristian Bezuidenhout & fabulous friends
Bach met en voor vrienden

vr 23 jan 2026
BachPlus & Olga Pashchenko
Brahms' liefdesdansen

za 14 feb 2026
Andreas Staier
Meer Bach

vr 27 feb 2026
Jolente De Maeyer & Nikolaas Kende
Beethoven, Brahms & Babajanian

vr 06 mrt 2026
Anima Eterna
Brugge
Anima Insight: America!

curated for the curious
concertgebouw.be/klavier

CONCERT GEBOUW BRUGGE

Vlaanderen verbeelding werkt. BRUGGE cera De Standaard knack KU LEUVEN KLARA Port of Antwerp Bruges FOCUS WTV fluxys

Concertgebouw Brugge zet de *mens* centraal

Waar concertgangers vermoeden dat een programma per seizoen wordt bedacht, ziet het Concertgebouw Brugge dat anders. Over vijf concertseizoenen heen werkt het met één overkoepelend thema: *de levensfasen van de mens*. Artistiek directeur Alexander Jocqué licht de visie toe.

Alexander Jocqué

FOTO: SIDEWAYS

De levensfasen van de mens associëren we eerder met ontwikkelingspsychologie dan met programmatie. In Brugge ontvouwt die thematiek zich over vijf seizoenen tot een artistiek parcours: Geboorte, Coming of age, Liefde & relaties (huidig concertseizoen), Ouderdom & wijsheid en Dood & Afterlife. Elk seizoen is een hoofdstuk binnen een vijfjarige verhaallijn.

Toujours l'amour

Voor het eerst in zijn geschiedenis werkt het Concertgebouw met een meerjarige "superboog"– uitgetekend onder de vorige artistiek directeur en nu door Alexander Jocqué verder uitgevoerd en aangescherpt. Jocqué benadrukt dat deze meerjarige boog een 'joint effort' is van het artistieke team. De seizoensbrochure draagt veelzeggend de titel *Toujours l'amour*: het lopende seizoen focust op liefde & relaties.

Seizoenskunstenaar Julie Calbert opende *Toujours l'amour* met een fotografietentoonstelling: ze portretteerde zes Brugse dansers op de Brugse vesten. Haar werk – ook in de seizoensbrochure – werd seizoensbeeld en visuele leidraad bij liefde in al haar gedaanten: een stille proloog op wat later in beeldende kunst, dans en muziek tot leven komt.

Jocqué: "We vertrekken echt vanuit een centraal thema en zoeken naar repertoire en producties die daarin passen." Concreet betekent dat dit seizoen – met *Toujours l'amour* als kader – gekozen wordt voor thematische reeksen zoals *Forever Yours* met Berlioz' *Roméo et Juliette*, lezingen (o.a. een luistercursus door Ignace Bossuyt) en korte concertinleidingen en nabesprekingen met de uitvoerders.

Duurzaam samenwerken

Onder 'Close Connections' – de term die het Concertgebouw hanteert voor zijn langetermijnpartnerschappen – loopt een vijfjarige samenwerking met drie nabije orkesten: London Philharmonic Orchestra, Gürzenich-Orchester Köln en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Motto: beter per trein dan per vliegtuig. Orkesten blijven indien mogelijk enkele dagen in Brugge in plaats van heen-en-weer te reizen.

Jocqué: "Uit die samenwerking groeit ook nieuw repertoire: een opdracht aan Frederik Neyrinck voor het London Philharmonic Orchestra – een opmerkelijke primeur voor een Vlaamse componist." Daarnaast blijven gastorkesten welkom (zoals Brussels Philharmonic), met projecten die mooi aansluiten bij de seizoenslijn.

De zaal speelt mee

Symfonisch orkest of het intieme klankidioom van de pianoforte: de zaal van het Concertgebouw Brugge leent zich uitstekend voor beide. Jan Michiels noemt de akoestiek van het Concertgebouw Brugge in één adem met die van de Musikverein in Wenen: in zulke zalen draagt zelfs een Walter-pianoforte. Dat hoor je terug in een divers klavierprogramma dat geregeld naar oude muziek kijkt, zonder de moderne vleugel te mijden. Dit seizoen prijken onder meer Alexander Melnikov, Alexandre Tharaud, Olga Pashchenko, Kristian Bezuidenhout, Andreas Staier en Pavel Kolesnikov, treedt op met Rosas, het dansgezelschap van Anne Teresa De Keersmaeker. Pianisten kunnen voor hun concert bovendien kiezen uit een Steinway & Sons – of een Chris Maene Straight Strung – concertvleugel. Recitals van Grigory Sokolov klonken hier exemplarisch welluidend.

Verbinding

Het huis wil publiek liever aantrekken met een thematische rode draad dan met het etaleren van de grote namen die het programmeert. Over meerdere seizoenen neemt Concertgebouw Brugge het publiek mee in één doorlopend verhaal. Wie dat kader volgt, verbindt zich gaandeweg ook met het huis – dáárop zet Concertgebouw Brugge in. Dat werkt ook voor jonge bezoekers: in een tijd waarin veel huizen worstelen om nieuw publiek te bereiken, noteerde het huis in 2024 een recordaantal bezoekers jonger dan 26.

JURGEN DEGRYSE

De geschiedenis herschreven

Bart Houtgraaf, de nieuwe eigenaar van Andriessen piano's – vleugels BV in Haarlem, is een internationaal erkend restaurateur van met name historische piano's. Zo werkte hij onlangs aan een Tischner fortepiano uit 1830, een bijzonder instrument in eigendom van de Carl Bechstein Stiftung in Berlijn. Bart neemt u mee in het restauratie proces.

(1)

FOTO'S: ANDRIESSEN PIANO'S – VLEUGELS

Johann August Tischner (1774-1852) is oorspronkelijk afkomstig uit Pruissen en hij vestigt zich in het jaar 1800 in Sint Petersburg. Dat was geen toeval, want de omstandigheden waren erg gunstig mede door Keizerin Maria Feodorovna en Tsaar Alexander I. Zij stimuleerden de cultuur om niet achter te blijven bij de rest van Europa en zo werden instrumentenbouwers die zich in Rusland vestigden financieel gesteund. Naast Tischner waren er meerdere pianobouwers die hun heil zochten in Rusland zoals Schroeder en Diederichs.

Een moderne vleugel kent een gietijzeren frame dat wel zo'n 18.000 kilo trekkracht van de snaren moet opvangen. De Tischner heeft daarentegen een constructie bestaat enkel uit houten balken en een paar stalen 'uithouders'.
De snaren zijn dunner, de spanning lager, maar toch moet deze houten constructie zo'n 4000 kg kunnen dragen (Afbeelding 1). Door de jaren heen is de vleugel licht getordeerd; er zijn ruimtes ontstaan in de constructie.
Om een stabiele basis te creëren zullen wij de vleugel helemaal moeten demonteren. Eerst meten wij alles zorgvuldig op. Vervolgens verwijderen wij de oude roestige snaren en wordt de zangbodem uiterst secuur verwijderd. Zonder splinters, want alle originele onderdelen worden na restauratie weer terug geplaatst.

(2)

Zangbodem

De ziel van het instrument (2). Dit onderdeel bepaalt voor een groot gedeelte het karakter van het instrument. Wij troffen scheuren aan. Nadat wij de zangbodem uit de vleugel hadden gehaald, hebben wij alle delen daarvan

PENTATONE

PTC 5187 356

PTC 5187 128

Ontdek de poëtische kunst van pianiste **Tiffany Poon** op haar fascinerende nieuwe album *Nature* - verkrijgbaar vanaf 7 november

PTC 5187 423

PTC 5187 534

www.pentatonemusic.com

Spotify · MUSIC · amazon music · TIDAL · HDtracks · qobuz · IDAGIO · DEEZER

ANDRIESSEN
PIANO'S~VLEUGELS

ANDRIESSEN PIANO'S ~ VLEUGELS BV

INKOOP - VERKOOP - VERHUUR - REPARATIE
RESTAURATIE - STEMMEN - TAXATIE

BOTERMARKT 18 - 2011 XM HAARLEM
TEL. 023-5322922 - FAX 023-5420738
E-MAIL: INFO@ANDRIESSENPIANO.NL
WEBSITE: WWW.ANDRIESSENPIANO.NL

Everything
you always wanted to know about piano competitions…

Hét magazine over pianoconcoursen

www.pianistmagazine.nl

Volgende editie verschijnt in mei 2026

losgeweekt. Plankje voor plankje is gerepareerd, de scheuren zijn verdwenen en de zangbodem is weer één geheel (3). Hiermee is het akoestische gedeelte hersteld. De lak die wij aantroffen op de zangbodem willen wij ook graag hergebruiken. Dit is er netjes afgeschraapt om vervolgens, na vele malen filteren, weer mooie heldere politoer te worden, die met oude technieken weer terug is aangebracht.

Hamerkoppen

Het mechaniek is prachtig. Nog geheel origineel en de hamerkoppen zijn opgebouwd uit vele lagen leer. Verschillend leer, met verschillende eigenschappen, harder of juist zachter. Hiermee ontstaat er een dynamische toon. Wanneer je zacht speelt worden enkel de buitenste lagen aangesproken. Speel je forte, dan hebben ook de diepere lagen invloed op te toon. De originele lagen hebben wij kunnen behouden. Enkel de buitenste laag was in het verleden van nieuw leer voorzien. Dit leer hebben wij opnieuw vervangen, door leer met de juiste eigenschappen (4).

Het meubel

Zonlicht laat hout verbleken. De werkelijk schitterende bloem mahonie heeft zijn diepe warme glans verloren. De oude lak is verwijderd en het meubel hebben wij opnieuw gepolitoerd. De originele diepe tekening in het mahoniehout kwam weer helemaal terug. De vergulde ornamenten zijn gereinigd (5).

Restauratie en Conservering

Wanneer je een historische fortepiano restaureert heb je een verantwoordelijkheid. Hoe goed je het ook denkt te doen, je herschrijft voor een deel de geschiedenis. Het is daarom van belang altijd goed te overwegen welke keuzes je maakt tijdens het proces. Welke waarden zijn belangrijk? Zijn eventuele aanpassingen nodig en kunnen die weer ongedaan gemaakt worden? Kunnen wij de originele delen behouden? Essentiële vragen om met historische objecten bewust om te gaan.

Deze Tischner is nu hersteld en kan weer tot klinken worden gebracht en we hopen de originele Tischner klank zo veel mogelijk te benaderen. Hoe het instrument in 1830 geklonken heeft, zullen wij nooit weten. Maar deze Tischner vertelt nu een stukje over de Russische pianobouw in de 19e eeuw!

Andriessen piano's – vleugels BV
Botermarkt 18
2011 XM Haarlem
023-5322922

(3)

(4)

(5)

KAMERMUZIEKFESTIVAL SPANNUNGEN

In gesprek met Leif Ove Andsnes

Zoals op deze bladzijden uitgebreid vermeld en besproken, verloren we in de zomer van 2022 de fantastische pianist en musicus Lars Vogt. Daarmee bleven niet alleen zijn familie en fans verweesd achter, maar ook de kring van topchambristen met wie hij elk jaar het kamermuziekfestival Spannungen in de historische, Jugendstil energiecentrale in het Duitse Heimbach gestalte gaf. Na een overgangseditie in 2023, waarin violiste Antje Weithaas, celliste Tanja Tetzlaff en altiste Barbara Buntrock de programmering verzorgden, werd vanaf vorig jaar Vogts boezemvriend, de prachtviolist Christian Tetzlaff, bereid gevonden om de erfenis van Vogt in Heimbach verder te zetten.
Het was dus geen verrassing om er deze zomer Leif Ove Andsnes te treffen: de sterpianist heeft immers een lange geschiedenis met Tetzlaff. Wat we niet wisten, is dat Andsnes al in de beginjaren deel uitmaakte van de Heimbach-bende. 2025 was dus een terugkeer – meteen een uitstekende reden voor een gesprek.

FOTO'S: GEORG WITTELER

Mijnheer Andsnes, wat fijn u hier te treffen, op misschien wel het mooiste kamermuziekfestival van de wereld. Wat maakt Spannungen anders dan zoveel andere zomerevenementen?

Niet elk festival waar grote namen samenkomen levert goede kamermuziek op. Toen Spannungen net bestond, was ik hier een paar keer te gast. Ik leerde Lars kennen – een ongelooflijk genereuze collega – en natuurlijk Christian, met wie ik al jaren speel. Toen Lars ziek werd en overleed, vroeg Christian me om terug te komen. Dat was ontroerend: het voelde als thuiskomen én als eerbetoon. Mooi ook om te zien hoe Christian, die nooit de "baas" wilde zijn, zich nu zo natuurlijk over het festival ontfermt.

U weet wat dat betekent, want u leidde zelf jarenlang festivals.

Al zevenentwintig jaar: eerst in Risør, nu in Rosendal – waar ik dit jaar afscheid neem. Heimbach was altijd een inspiratiebron; iemand vertelde me zelfs dat Risør Lars inspireerde om Spannungen op te richten.

De energiecentrale, voltooid in 1905 en nogal altijd in gebruik. Tijdens concerten worden de turbines stilgezet.

In beide heerst dezelfde geest: niemand speelt volledige recitals, iedereen combineert stukken en luistert naar elkaar. Het gaat om kameraadschap, niet om ego. Veel muzikanten blijven een hele week, om samen te beleven wat we doen. Kamermuziek is plezier, ja, maar vooral ernst en passie voor de muziek.

U noemde het ontroerend om te zien hoe de jonge generatie het festival verderzet.

Zeker. Studenten die ooit als toehoorder kwamen, spelen nu zelf op topniveau. Gisteren nog hoorde ik Mendelssohns laatste strijkkwartet – ik dacht dat ik het kende, maar ineens hoorde ik nieuwe dingen. Dat gebeurt alleen wanneer musici voorbereid én echt aanwezig zijn.

Uw carrière begon als solist. Hoe kwam kamermuziek in beeld?

Eigenlijk was het omgekeerd. Als kind speelde ik vanzelf solo – ik groeide op in een dorp, er was niemand om mee samen te spelen. Toen ik op mijn 15de in Bergen ging studeren, zette de school me meteen in kamermuziekcombinaties: de altvioolsonates van Brahms, *Frauenliebe und -Leben* van Schumann, liederen van Moessorgski. Sindsdien is kamermuziek voor mij even essentieel als solospel.

Kamermuziek als oefening in democratie.

PIERRE-LAURENT AIMARD

Al vroeg nam ik op met cellist Truls Mørk, en speelde ik met Christian, Ian Bostridge en Matthias Goerne. In mijn eerste tien jaar op tournee was kamermuziek een kernactiviteit. Later heb ik mijn agenda beperkt om me te concentreren op solorepertoire – dat vraagt veel tijd. Dit seizoen speel ik enkel hier in Heimbach en in maart met het Mahler Chamber Orchestra. Maar de intensiteit hier herinnert me aan waarom ik dit ooit begon.

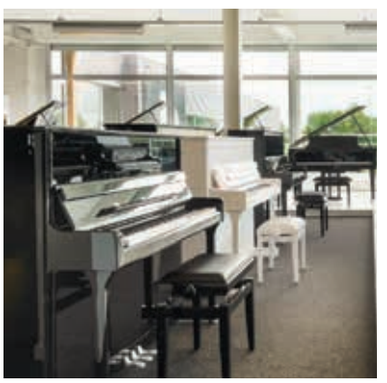
Pierre-Laurent Aimard noemde kamermuziek ooit "een oefening in democratie". Herkent u dat?

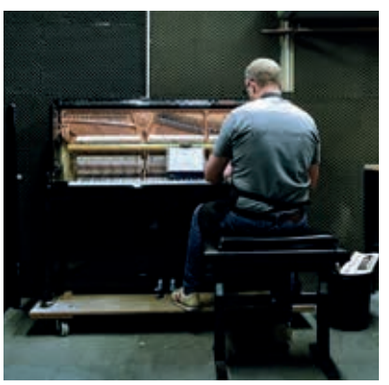
Absoluut. Democratie geldt zelfs als je alleen speelt – tussen de stemmen in de muziek zelf. In ensembles wordt het concreet: iedereen moet weten wanneer te spreken en wanneer te luisteren. Dat is misschien wel de mooiste levensles: geven en nemen in balans.

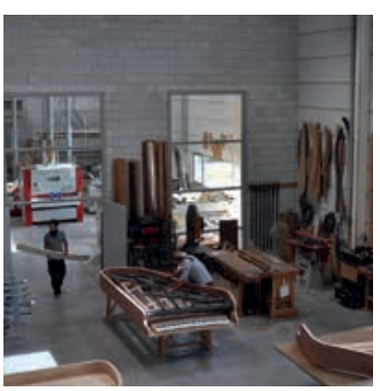
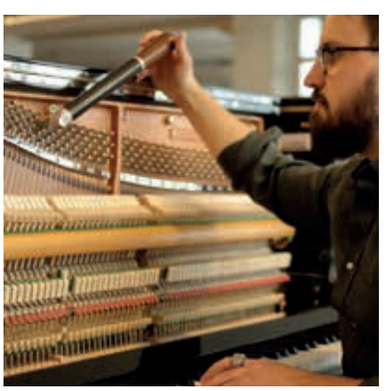
re maene

EXPERIENCED KEYS, NEW MEMORIES

Tweedehands piano's en vleugels in elke prijscategorie (Yamaha, Kawai, Seiler, Petrof, Schimmel, Bösendorfer, Steinway,...)
Lokaal aangekochte gebruikte instrumenten, **volledig gereviseerd en gepolierd** in onze ateliers,
aangeboden met **10 jaar Maene-garantie.**
Geef een instrument een nieuw leven, en hergebruik materialen op een **maatschappelijke verantwoorde** manier!

MAENE

GROOT TWEEDEHANDS AANBOD BESCHIKBAAR IN ONZE BELGISCHE EN NEDERLANDSE SHOWROOMS:
ALKMAAR - AMSTERDAM - ANTWERPEN - BRUSSEL - GENT - LANAKEN - RUISELEDE - UTRECHT
OF ONLINE OP WWW.TWEEDEHANDSPIANO.NL

Christian Tetzlaff en Leif Ove Andsnes in Heimbach.

Is goed musiceren ook een morele kwestie?

Dat dacht ik vroeger wel. Nu zie ik dat genuanceerder. Er bestaan geweldige opnames van mensen van wie we het karakter niet zouden willen navolgen. Muziek vraagt geen morele zuiverheid, wel een diepe kennis van het mens-zijn: liefde, tederheid, passie, verdriet. Ook donkere zielen kunnen dat begrijpen. Maar je hoort wél persoonlijkheid – hoe iemand speelt, verraadt altijd iets van wie hij is.

U behoort tot de weinige grote pianisten die hun carrière niet te danken hebben aan wedstrijdsuccessen. Was dat een bewuste keuze?

Niet echt. Ik deed één keer mee aan een wedstrijd, toen ik achttien was. Ik werd tweede, en kort daarna begon alles vanzelf te lopen: Mariss Jansons en het Oslo Philharmonic namen me mee naar Edinburgh, en de bal ging aan het rollen.

Wedstrijden kunnen nuttig zijn – je leert veel repertoire – maar ik had het geluk uit Noorwegen te komen, een niet-traditioneel muziekland, waardoor ik opviel. In Berlijn zijn er tientallen geweldige pianisten; bij ons was ik een uitzondering.

Terugkijkend: wat waren de belangrijkste keerpunten in uw ontwikkeling als pianist?

Een beslissend moment kwam toen ik als tienjarige besefte dat ik, terwijl ik een mazurka van Chopin of een Lyrisch Stukje van Grieg speelde, iets aan het ontdekken was – dat de muziek een eigen taal werd, zonder dat iemand mij vertelde wat ik moest doen. Dat gevoel van autonomie heeft me nooit verlaten.

Later, bij mijn Tsjechische leraar Jirí Hlinka, leerde ik diepgaand werken. Hij hield mijn repertoire bewust beperkt – ik speelde weinig, maar kende het tot in de kern. Dat heeft mijn klank en concentratie gevormd. Rond mijn vijfentwintigste kwam daar Jacques de Tiège bij: analytisch, veeleisend, iemand die me leerde de partituur tot in elk detail te begrijpen. Dat veranderde mijn hele benadering van toonvorming en structuur.

Zeven jaar geleden kreeg ik tendinitis – maanden zonder piano. Dat was zwaar, maar achteraf een zegen. Dankzij een pianiste die veel van anatomie en ergonomie weet, heb ik mijn techniek herzien: ik zit anders, speel vanuit mijn kern, meer ontspannen, met een ander contact met de toetsen. Ik voel me nu sterker en vrijer dan ooit.

Wat hoort u vandaag anders dan vroeger?

Veel meer. Waar ik vroeger vooral melodie, bas en harmonie hoorde, luister ik nu naar de binnenstemmen, het weefsel, het evenwicht tussen alle lagen. Muziek is voor mij transparanter geworden. En ik word ook sneller ontroerd – soms zit ik tijdens een concert te huilen. Misschien hoort dat bij ouder worden… of bij het vaderschap. (lacht)

Tot slot: is er iets dat u nog graag zou spelen, maar waarvoor u nooit gevraagd werd?

O, talloze dingen! Ik beschouw Bach als de grootste componist, maar heb hem zelden publiek gespeeld. Ook Tsjaikovski en Ravel liggen me na aan het hart. Het pianorepertoire is eindeloos, het leven kort – je moet kiezen. En telkens als ik studenten hoor met nieuw repertoire, wil ik zelf weer studeren. Er is zoveel grote muziek.

RUDY TAMBUYSER

Do 15 jan 2026
Raoul Steffani & Severin von Eckardstein
Schumanns Dichterliebe & Waldszenen

Zo 22 feb 2026
Busch Trio
Pianotrio's van *Beethoven* & *Mendelssohn*

Vr 6 mrt 2026
Arcadi Volodos
Meester van de verfijning speelt *Chopin*

Zo 8 mrt 2026
Winnaar Liszt 2026
Pianorecital door kersverse prijswinnaar

Zo 29 mrt 2026
Thomas Beijer
Satie's satirisch universum

Vr 5 jun 2026
Grigori Sokolov
Piano pur sang

MgE Muziekgebouw Eindhoven

Bekijk nog meer klassieke concerten op **mge.nl**

- Piano's
- Vleugels
- Digitale piano's
- Verkoop
- Inkoop
- Inruil
- Verhuur
- Stemmen
- Reparatie
- Taxatie

90 JAAR VAN HOORN PIANO'S
1935 - 2025

Van Hoorn Piano's • Aalsterweg 77E • 5615 CB Eindhoven
040 2125436 • www.vanhoorn.nl • info@vanhoorn.nl

DRIE NIEUWE STEINWAYS VOOR MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN

Jack Pisters, viel op zijn eerste werkdag als de nieuwe directeur van het Muziekgebouw, direct met zijn neus in de boter toen hij, samen met een uitgebreide delegatie uit Eindhoven, bij de Steinway-fabriek in Hamburg, maar liefst drie nieuwe concertvleugels mocht uitzoeken. Steinway had daartoe twaalf D-vleugels klaargezet en al snel kwam er 'witte rook'.

Op de foto v.l.n.r. Dennis Voskuil en Jack Pisters (beiden Muziekgebouw Eindhoven), Monique en Marc van Hoorn, Jeroen Smits (Muziekgebouw Eindhoven) en Jörg Helmke (Steinway & Sons).

Ook Boris Giltburg was erbij. Hij kent de zalen in Eindhoven als zijn broekzak en zocht naar "hart, warmte, kleur, persoonlijkheid en ziel". Marc van Hoorn (Van Hoorn Piano's), die al ruim drie decennia voor het onderhoud zorgt, gaat als een Cerberus op de nieuwe instrumenten passen. Gevraagd naar hoe het dan moet met muziek voor 'prepared piano', lachte hij "er is hier nog wel ergens een oud instrument". Wolf Leye (Piano's Maene), distributeur voor Steinway Nederland en België, toonde filmbeelden van het pianobouwproces en van Boris Giltburg, als een bezetene aan het werk. De pianist vond de selectie 'een unieke ervaring' en staat te popelen om spoedig weer in Eindhoven te komen spelen.
Alberto Ferro, Sunah Kim en Thomas Kelly, drie jonge talenten, bijeengegaard uit de acht finalisten van het aanstaande Lisztconcours (zie bijlage *The World of Piano Competitions*) demonstreerden de nieuwe aanwinsten op 24 september jl. aan een publiek van genodigden en pianofans. Na de vragen uit het publiek aan de aanwezige experts gingen de vleugels terug naar hun klimaatruimte onder het podium, in afwachting van de zwerm meesterpianisten die naar Eindhoven zal komen.
Cornélie Hoendervanger

BENEFIETCONCERTEN MET WEENSE KLAVIERVIRTUOSITEIT

Voor de 17-jarige Nicolas Van Lembergen, laatstejaars Latijn-Wiskunde aan de Abdijschool Zevenkerken bij Brugge, kwam onlangs een jeugddroom uit: nog vóór het einde van zijn humaniora, mocht hij in zijn eigen school met orkest optreden. Hij volgt les bij de Brusselse pianiste Rosella Clini en sinds het najaar van 2024 is hij ook leerling van Liebrecht Vanbeckevoort, artistiek directeur van PianoLAB.
Die droom kreeg gestalte in twee benefietconcerten met orkest Ataneres, onder de noemer Play it Forward. Op het programma stonden pianoconcerti van Haydn, Mozart en Beethoven: drie Weense klassiekers, vertolkt door drie pianisten in verschillende fases van hun carrière. Nicolas deelde het podium met zijn mentor Liebrecht Vanbeckevoort en met Brecht Valckenaers, actief als concertpianist en sinds de eerste editie als pianist bij PianoLAB betrokken; voor hem voelde het als een logisch vervolg om vanuit dat "laboratorium" nu als solist in dit benefietproject te staan.
De concerten vonden recent plaats in de abdijkerk van de Sint-Andriesabdij in Sint-Andries bij Brugge en in Cultuurcentrum De Factorij in Zaventem. De opbrengst ging o.a. naar een project in Kenia, waar de vierdejaars leerlingen van de Abdijschool elk jaar heen trekken om mee te bouwen aan scholen en zo rechtstreeks te investeren in beter onderwijs.
Achter de schermen wordt alweer druk gewerkt aan de voorbereidingen van een gloednieuwe PianoLAB Competition, zodat ook in de toekomst jonge pianisten een extra podium en stimulans zullen krijgen.
Jurgen Degryse
piano-lab.be

VIA CRUCIS DOOR WILLEM BRONS

Wij maken u graag alvast attent op een bijzonder concert op Witte Donderdag, 2 april 2026. Dan speelt Willem Brons in het sfeervolle kasteel Dussen de *Via Crucis* van Franz Liszt. Aan het eind van zijn leven manifesteert zich het diepe geloof van Liszt. Een zoektocht naar de essentie van muziek en het verhaal over de kruisdood in viertien staties. Hier geen virtuoze loopjes meer, geen zware chromatische akkoorden. Wat overblijft is een spel tussen klank en stilte, waarbij zelfs de ruimte waarin het uitgevoerd wordt, de adem lijkt in te houden.
In het komend nummer van maart 2026 een interview met Willem Brons.

Meer informatie:
vriendenkasteeldussen.nl/event/via-crucis-van-franz-liszt

Bekijk spraakmakende muziekvideo's

Productie: Woudgraaf AV

www.npmb.nl/videos

Simon Reinink
Algemeen directeur Het Concertgebouw, Amsterdam

Bezoek onze NPMB-erkende muziekwinkels

GRONINGEN: Kuipers Muziekhuis Orgels & piano's **Leens**
OVERIJSSEL: De Graaf Muziek **Zwolle** • Schumer Piano's & vleugels **Hengelo**
GELDERLAND: Oostendorp Muziek **Wezep** • Muziekhuis Souman **Hattemerbroek**
Verhoog Muziek Piano's & orgels **Nijkerk** • Westera Piano's & vleugels **Winterswijk**
Het Klavier Piano's & vleugels **Vorden**
UTRECHT: Steinberg & Rinkel Piano's & vleugels **Eemnes** • Evert Snel Piano's & vleugels **Werkhoven**
Piano's Maene **Utrecht**
NOORD-HOLLAND: Alphenaar Muziekhandel **Haarlem** • Andriesen Piano's & vleugels **Haarlem**
Van Kerkwijk Piano's **Amstelveen** • Moeskops Muziek **Hoorn** • Oostendorp Muziek **Hilversum**
Spanjaard Muziek **Alkmaar** • Piano's Maene **Alkmaar** • Piano's Maene **Amsterdam**
Bockting Piano's & vleugels **Amsterdam** • Kaldenbach Piano's & vleugels **Assendelft**
ZUID-HOLLAND: Muziekhandel Van Buytene **Delft** • Piano's Maene **Delft** • Schinck Piano's **Sassenheim**
Joh. de Heer Muziekinstrumenten **Sliedrecht** • Emile van Leenen Piano's **Leiden**
Pianobedrijf Arie Keijzer **Oud-Beijerland** • Cox Pianoservice **Gouda**
Pianohandel Mos en Spetter **Waddinxveen**
ZEELAND: De Hamernoot Piano's & vleugels **Middelburg**
NOORD-BRABANT: Edward Meijer Piano- & vleugelonderhoud **Tilburg**
Simons Piano **Tilburg** • Acustica Piano's & vleugels **Breda**
Muziekhuis Arie Willems **Helmond**
LIMBURG: Piano Technica **Beegden**

• Vakmanschap
• Betrouwbaar advies
• Veilig kopen

NEDERLANDSE PIANO- EN MUZIEKINSTRUMENTENBOND
npmb.nl • secretariaat@npmb.nl

Acustica: hart voor akoestische piano's

Bij Acustica Piano's en Vleugels, in het centrum van Breda, ligt de focus op de verkoop van akoestische piano's. De grootste doelgroep bestaat uit jonge gezinnen en 50-plussers, vooral de laatste groep heeft de tijd en er soms lang van gedroomd om weer piano te gaan spelen. Acustica Piano's en Vleugels is exclusieve dealer van Pearl River en Ritmüller.

Sanne Dijkmans werkt sinds 2011 bij Acustica. Zij heeft het bedrijf inmiddels overgenomen van de oprichter, haar vader Huub Dijkmans. "Ik heb een emotionele binding met akoestische piano's", zegt Sanne, "elk instrument is uniek en de techniek erachter is geweldig. Vakkundig intoneren en stemmen doet zoveel met de klank."

Die focus blijkt uit de omzet van Acustica. De verkoop van akoestische piano's beslaat 60% van het totaal, 30% is afkomstig van onderhoud, restauraties en stemmen en 10% van digitale instrumenten. Acustica richt zich op particulieren, hotels en bezitters van motorjachten. Die scherpe segmentering betekent dat het bedrijf bewust niet actief is bij muziekscholen en conservatoria.

Dijkmans: "Er gaat bijna geen instrument meer de deur uit zonder een 'silence' systeem, bedoeld om de buren of de huisgenoten te ontlasten. Ook worden er veel apps om piano te leren spelen gedownload, zoals Simply Piano. Zo'n app vertelt natuurlijk niets over vingerzetting, of dat je je techniek of de pedalen goed gebruikt. Voor dat soort dingen heb je wel echt een docent nodig".

Welke bedreigingen ervaart u op dit moment in de branche?
"Ik maak mij zorgen over dat kinderen zoveel moeten doen. School, huiswerk, sporten, games, televisie, Videoland, Instagram, TikTok. Ze hebben zoveel dingen die eigenlijk heel erg leuk zijn. Dan komt muziek wel eens in het gedrang. Verder ondervinden wij de nodige uitdagingen bij de uitvoeringsbepalingen van de wetgeving rond de handel in ivoor.
Een instrument met ivoren toetsen, mag alleen worden verkocht met een officieel certificaat. Het verkrijgen van zo'n certificaat is om verschillende redenen complex, en als dat niet lukt, moeten het ivoor worden vervangen. Dat is een tijdrovend en kostbaar proces, en in feite pure kapitaalvernietiging."

Waar staat Acustica over vijf jaar?
Sanne Dijkmans: "Ik denk dat er in deze branche veel kansen liggen. Door de leeftijdsopbouw van veel bedrijven zal de opvolging een uitdaging worden, waardoor er juist voor de jongere generatie volop mogelijkheden zijn om in te stappen. Wat Acustica betreft, hoop ik dat we over vijf jaar ons assortiment nog verder kunnen versterken met een merk in het hogere segment dat goed bij ons past."

Het team van Acustica.

www.acustica.nl
Korte Huifakkerstraat 2
4815 PS Breda
Tel.: +31 (0)76 5602423

PIANIST selecteert:

Gerenommeerde Pianohuizen

PIANO'S VERHULST
Europalaan 1B-1
8970 Poperinge
Tel. +32 (0)57
33 41 89
www.pianosverhulst.be

ROMBAUX BVBA
winkel: Mallebergplaats 13
piano toonzaal: Kelkstraat 13
8000 Brugge Tel. +32 (0)50 33 25 75

Rombaux BRUGGE

PIANO-ATELIER PROOST-SLACKX
Apollostraat 43 - 2600 Antwerpen, België
Tel. +32 (0)3 502 81 62 - GSM 0496 12 90 46
maarten@proost-slackx.be
www.proost-slackx.be

PROOST SLACKX

TAFFIJN PIANOS SUPPLY BVBA
Hoevestraat 37B, B-1755 Gooik
Tel. +32 (0)54 56 65 70
www.taffijn.be

TPS

Orchestra
De klaviermeesters
Piano's en vleugels
Hasselt

Thonissenlaan 34
3500 Hasselt, België
Tel. +32 (0)11 225168
info@orchestra.be

PIANO'S MAENE RUISELEDE
(Hoofdzetel, bij Brugge)
Industriestraat 42 - B8755 Ruiselede
Tel. +32 51 68 64 37 www.maene.be

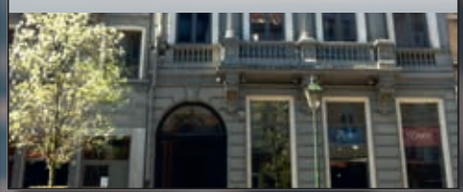
PIANO'S MAENE GENT
Steinway Piano Gallery Gent
P. Van Reysschootlaan 2 - B9051 Gent
Tel. +32 9 222 18 36 www.maene.be

PIANO'S MAENE LIMBURG
Paterskerk Paterstraat 36 - Oud-Rekem
Tel. +32 89 21 52 72
www.maene.be

PIANO'S MAENE BRUSSEL
Argonnestraat 37 - B1060 Brussel
Tel. +32 2 537 86 44
www.maene.be

PIANO'S MAENE ANTWERPEN
Herentalsebaan 431 - B2160 Wommelgem
Tel. +32 3 321 78 00
www.maene.be

DRIESEN PIANO'S
Rijksweg 370 - B3630 Maasmechelen
Tel. +32 89 76 41 45
www.pianosdriesen.be

DRIESEN PIANOS

PIANOMOBIL
VERHUUR VAN
CONCERTVLEUGELS

Tervuursesteenweg 176, 2800 Mechelen
Tel. +32 (0) 468 467 794 info@pianomobil.be

JS PIANO'S
Land van Waaslaan 150 - 9040 Gent
Tel. +32 9 227 77 37
www.jspiano.be

JS PIANO'S
Jacek Bielat

PIANO'S NOTON
Berlarij 60 - 2500 LIER
Tel +32 (0)3 480 41 22
info@noton.be www.pianosnoton.be

NOTON
als je noten tonen wil ....

Michaël Grailet – L'Artisan du Piano
Rue de Maestricht 11 • 4600 Visé
www.artisandupiano.be

Steingraeber & Söhne | **Sauter** | **Förster**

in België

PITCH PIANOSERVICE BV

Handelsstraat 18D
8020 Oostkamp
Tel. +32 483 52 47 70
info@pitchpianoservice.com
www.pitchpianoservice.com

PITCH PIANOSERVICE

GRIFFIOEN TRANSPORT

Geeft vertrouwen!

Schumanweg 1
2411 NH Bodegraven - NL
Tel.: +31 (0)172-612644
www.griffioentransport.nl
info@griffioentransport.nl

+32 498 84 00 03
info@kintpianos.be
www.kintpianos.be

kint pianos

Winkel: Kortrijksesteenweg 128 9000 Gent
Atelier: Klapeksterstraat 1A 9000 Gent

QUATRE MAINS PIANO'S

Kwaadham 52 - 9000 Gent
Tel.: +32 9 233 80 59
www.quatremainspianos.be

QUATRE MAINS
PIANOS

PIANIST

Wilt u informatie over deze rubriek,
dan kunt u bellen op
nummer +31 655 141 982
of mailen naar:
info@pianistmagazine.nl

BODDIN PIANOSERVICE

45 jaar expertise stemmen onderhoud renovaties

EEN INNOVATIE VAN DAVID STANWOOD VOOR U
Dankzij P T D kunnen wij pianomechanieken nu grondiger analyseren zodat wij exact weten hoe deze aan te passen naar uw gewenste toucher.

Meer info en prijzen op *+32 475 43 38 43*
www.boddinpianoservice.be dannyboddin@gmail.com

Jaap Blauwendraat

www.pianoservice.nl

verzorgt al uw
piano- en vleugelwensen

Al 30 jaar dé pianospecialist voor Midden Nederland. Voor stemmen, onderhoud, reparatie, verbetering van speelaard en vervoer. Vakbekwaam én klantgericht. Met een ruime voorraad piano's en vleugels voor leerling en professional.

VvPN CERTIFIED PIANO TUNER
PTDAE

- gecertificeerd pianostemmer
- all-round pianotechnicus
- specialist in precisietechniek
- zorgvuldig en betrouwbaar

06 212 688 71 / 0343 76 41 00
info@pianoservice.nl / www.pianoservice.nl

Transport van piano's en vleugels in de Benelux, Duitsland, Frankrijk, Italië, Engeland, Zwitserland en Scandinavië

- Voor pianofabrikanten, winkels (detailsector) en particulieren
- Opslag van muziekinstrumenten
- Internationale transporten

Schumanweg 1, 2411 NH Bodegraven - NL
Tel.: +31 (0)172-612644
www.griffioentransport.nl
info@griffioentransport.nl

De beste zorg voor uw piano of vleugel

Vindt een vakbekwame pianostemmer of pianotechnicus in Nederland of Vlaanderen op www.vvpn.nl

VvPN is de Vereniging voor Pianotechnici Nederland. Ook met leden in Vlaanderen!

- Vakbekwaamheid en hoogwaardige dienstverlening als doel
- Seminars, workshops en bijeenkomsten. Expertise en kennisdeling
- Ondersteuning van de opleiding Pianotechniek in Amsterdam
- CPT Certified Piano Tuner keurmerk

Meer informatie?
www.vvpn.nl

VvPN
VERENIGING VOOR PIANOTECHNICI NEDERLAND

Pianostemmer worden? Kijk op
www.hmcollege.nl/opleidingen/pianotechnicus

hmc HOUT- EN MEUBILERINGS COLLEGE

Wintertijd, zorg voor de piano en de omgeving

Luchtvochtigheid

Een akoestische piano is door het hout in de zangbodem gevoelig voor schommelingen in de relatieve luchtvochtigheid, daarmee wisselt de stemming en kan de toonhoogte een paar Herz zakken of stijgen. Deze ontstemming is niet gelijkmatig wat rond de kruising van bas naar discant in het klein octaaf vaak goed hoorbaar is.
In het kader van de duurzaamheid wordt in rap tempo vloerverwarming hét middel om zuinig te stoken, echter het hout in het instrument droogt uit door de opstijgende warme lucht, de zangbodem kan gaan scheuren of loskomen en schroefjes in het mechaniek gaan los zitten.

De remedie

Plaats een goede hygrometer op of dichtbij de piano, maar niet tegen een koude muur. Bescherm de piano/vleugel tegen opstijgende warmte vanuit de vloer door een dichte rubberen, op maat gesneden mat, met bij een vleugel voor de sier een kleed er overheen wat gelijk het geluid deels absorbeert. Online is een Pianocarpet te koop dat de piano isoleert van de vloer.

Het pianocarpet met een knipoog naar de hygrometer.

ERIC SCHOONES

Compenseer droogte met een luchtbevochtiger met een instelbare maximumwaarde, 55% is een prima instelwaarde. Kleine bakjes aan de radiator helpen niet, een flinke drinkbak van de hond onder de vleugel veel meer.
Natuurlijk is een ingebouwde Piano Life Saver of Pianoquard de stabilisator bij uitstek hoewel minder effectief als de omgeving extreem droog of vochtig is.

Kennis, meten en alert zijn is van cruciaal belang om de seizoenen door speelplezier te waarborgen. Je doet er naast jezelf, ook de pianostemmer een groot plezier mee en je profiteert van een stemming die veel langer meegaat.

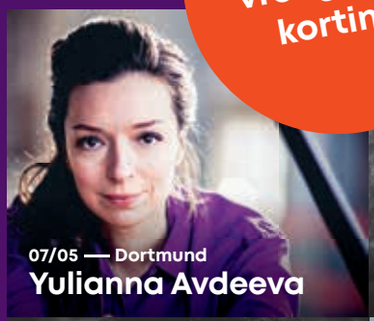
Geluidsvolume, huisgenoten en de buren

De piano staat doorgaans tegen een muur en maakt via de vloerbalken of via de muur contact met andere kamers in huis of met de buren. Met buren moet je het treffen en hopelijk helpt het maken van afspraken over wanneer je speelt, de carrière van beloftevolle pianobespelers is al in de kiem gesmoord door irritaties uit de omgeving.
De huidige silent-systemen om in te bouwen hebben flink veel opslaggeheugen gekregen waardoor deze veel aansprekender klinken dan vorige generaties. Een flinke uitgave maar eindelijk ben je verlost van de opmerkingen over dat loopje dat maar niet wil lukken en met het speelgevoel van de eigen piano heb je minder snel het gevoel dat je op een digitale piano speelt.
Ook dit is te beïnvloeden, de meeste klank komt achter uit de piano of onder de vleugel vandaan.
Akoestiekwinkel.nl verkoopt het Piano-absoptiepakket, met panelen voor achter de piano die het volume van de piano in de huiskamer met een derde reduceren en met meer dan de helft naar de buren toe. Natuurlijk doet het hoogpolige kleed onder de vleugel wonderen. Zegt het voort, vertel het je leerlingen, medestudenten, collega's, vrienden, buren en wie je nog meer het plezier van onbekommerd pianospelen gunt.

JAAP BLAUWENDRAAT

De VvPN streeft ernaar om de technische bekwaamheid van pianostemmers en pianotechnici te vergroten. In deze columns laat voorzitter Jaap Blauwendraat zijn licht schijnen over verschillende aspecten van het vak.

Nu met vroegboek-korting!

07/05 — Dortmund
Yulianna Avdeeva

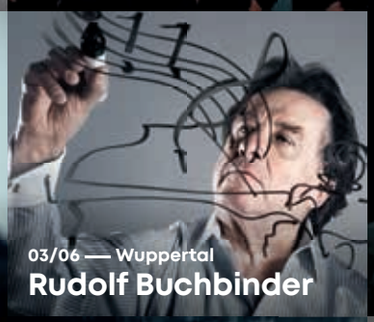

09/05 — Mülheim
Ivo Pogorelich

20/05 — Gelsenkirchen
Landgren / Wollny / Danielsson / Haffner

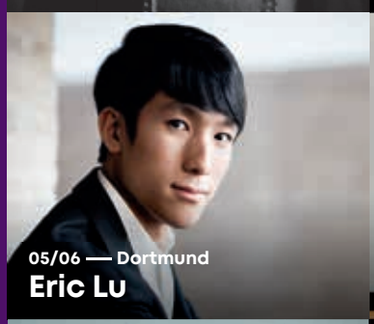

29/05 — Essen
Kristian Bezuidenhout

01/06 — Essen
Chilly Gonzales

02/06 — Dortmund
Jan Lisiecki

03/06 — Wuppertal
Rudolf Buchbinder

04/06 — Bochum
Alexandre Kantorow

05/06 — Dortmund
Eric Lu

11/06 — Essen
Igor Levit

18/06 — Bochum
Anna Vinnitskaya

23/06 — Bochum
Fazıl Say

07/07 — Bochum
Seong-Jin Cho

08/07 — Wuppertal
Mao Fujita

09/07 — Essen
Pierre-Laurent Aimard

21/07 — Bochum
Grigory Sokolov

07. mei — 21. juli 2026

U ontvangt t/m woensdag 15 januari 2026 een korting van 10 % op uw tickets.

U vindt alle aanbiedingen hier:
www.klavierfestival.de/fruehbucher

klavier ruhr festival

Ronald de Jong: zet oude piano's niet op straat

Ronald de Jong is van kindsaf aan verknocht aan de piano. Hij speelde eens met jazzbandjes in café's, maar nu klassiek bij hem thuis. Na zijn opleiding in Amsterdam startte hij bij Andriessen Piano's-Vleugels in Haarlem. Sinds 8 jaar heeft hij zijn eigen bedrijf dat vooral actief is in onderhoud, restauratie en revisie in Amsterdam, Amersfoort, Utrecht en het Gooi. Een gesprek over piano's die te 'zilverig' klinken of lijden aan ademnood.

RONALD DE JONG

Ronald de Jong: "Een modern instrument kan prima gerestaureerd worden, je kan eigenlijk alles volgens de standaardmaten afregelen en vervangen. Met een ouder instrument komt er meer bij kijken. Bij een piano die 130 jaar geleden uit de fabriek is gekomen heb je goed passende onderdelen nodig, waardoor klank en speelwijze zo dicht mogelijk in de buurt blijven bij het origineel. Ik had eens een Bechsteinvleugel van 1895 onder handen, een ruïne die ook nog eens door de vloer was gezakt. Er waren onderdelen krom getrokken en het blad van de vleugel stond als een soort banaan omhoog aan de achterkant. Daar moest dan wel nieuw kastwerk en mechaniek in komen, maar uiteindelijk klonk hij weer als nieuw. Bij de Bechsteins hoor je toch vaak een heel transparante, open klank die toch rond is. Dat wil je wel graag weer terughoren na een revisie."

Hoe is de verhouding met pianisten?
"Van mij wordt verwacht dat ik de pianist tegemoetkom in wat hij zoekt. Dat is soms wat abstract. Een pianist kan bijvoorbeeld zeggen: deze piano klinkt te 'zilverig'. Ik weet in eerste instantie natuurlijk niet wat hij bedoelt. Ik vraag dan of ze iets willen voorspelen. Meestal blijkt dan dat de pianist het instrument iets te scherp vindt. Hij wil de klank iets 'ronder'. Dan weet ik wat ik moet doen. Of: 'hij ademt niet'. Wat is dat dan? Ze bedoelen dan dat de toon te gesloten is, alsof je met de klep dicht speelt terwijl die wel open staat. Ook daar kan ik wat aan doen."

Heeft een piano een bepaalde levensduur?
Ronald de Jong: "Er wordt vaak heel snel gedacht dat een piano of vleugel zijn beste tijd heeft gehad en eruit moet. Want het is niks meer. Maar met een mooie en zorgvuldige reparatie is vaak nog veel mogelijk. Vaak veel meer dan je denkt. Ook is het financieel aantrekkelijker als het instrument wat je al lang hebt staan toch restaureert. Al was het maar omdat je eraan gehecht bent."

WYNOLD VERWEIJ

dejongpianotechniek.nl
ronald@dejongpianotechniek.nl
06-49380498

De Belgische evenknie van Érard & Pleyel

Tijdens de eerste helft van de 19de eeuw ontpopt Jacobus Franciscus Vogelsangs, een eenvoudige jongeling uit Luyksgestel, als een gevierd pianobouwer in Brussel. Thierry Van Eeckhout bezit een van de weinige concertvleugels van Vogelsangs die nog bewaard zijn gebleven, en hij dook in de geschiedenis.

FOTO'S: THIERRY VAN EECKHOUT

Hoe verhoudt Vogelsangs zich ten opzichte van zijn Franse tijdgenoten Pleyel en Érard? We laten Dr. Pascale Vandervellen, conservator van de klavierafdeling van het MIM, het muziekinstrumentenmuseum te Brussel aan het woord: "Al is de Belgische productie kwantitatief onbeduidend op de internationale markt, de instrumenten zijn wel van goede kwaliteit. Ze worden volledig artisanaal vervaardigd. (…) Vanaf de jaren 1830 oordelen zowel de jury's van de tentoonstellingen als de critici dat de Belgische pianobouw grote vorderingen heeft gemaakt. Twintig jaar later is iedereen het erover eens: België heeft een niveau bereikt dat vergelijkbaar is met dat van Frankrijk en Engeland. (…) Herman Lichtenthal, Jacques-François Vogelsangs en Jean Dammekens onderscheiden zich in de laatste twee decennia van de eerste helft van de 19de eeuw."

Hoe het begon

Johannes Vogelsangs uit Luyksgestel is landbouwer en overlijdt in 1805. Zijn tweede zoon, Jacobus Franciscus is dan acht jaar oud. Hij besluit als twintiger om zijn geluk te zoeken in grootstad Brussel. Dat is niet ongewoon: in de Kempense regio drijven rondtrekkende Teuten vanaf de 17de eeuw handel in strak georganiseerde compagnieën, een inspiratie voor Jacobus Franciscus. Na een aantal jaren in de leer te zijn geweest bij een pianoatelier te Brussel, begint hij in 1829, 32 jaar

oud, voor zichzelf. Hij maakt de Belgische revolutie van 1830 van dichtbij mee; vanaf nu is hij Belg en verfranst hij zijn voornamen tot Jacques François.

Hofleverancier

Onder andere Herman Lichtenthal, Hoeberechts & Groetaers en Jacques Günther zijn bekende pianobouwers in het 19de-eeuwse Brussel. De concurrentie voor Jacques François Vogelsangs is dus groot. Maar hij is jong en ambitieus, en levert bijzonder degelijk werk. Hij neemt deel aan nijverheidsbeurzen, van Brussel tot Londen en Parijs. In 1835 wordt hem te Brussel een 'Bronzen medaille van Eerste klas' toegekend. Een medaille valt hem te beurt voor de vier instrumenten die hij in 1841 voorstelt op de tweede Belgische nationale tentoonstelling. De juryleden onderstrepen het feit dat hij "met succes" een van zijn vleugelpiano's heeft voorzien van een repetitiemechaniek, in 1821 uitgevonden door Érard. Vanaf 1842 mag hij de titel voeren van 'Fabrikant van het Hof". In 1847, tijdens de derde Belgische nationale tentoonstelling, wordt hij beloond met een gouden medaille: de jury is van oordeel dat zijn vleugelpiano's een "volle en gelijkmatige klank" voortbrengen en op het vlak van duurzaamheid en constructie van de mechaniek niets te wensen overlaten.

Succes in Parijs

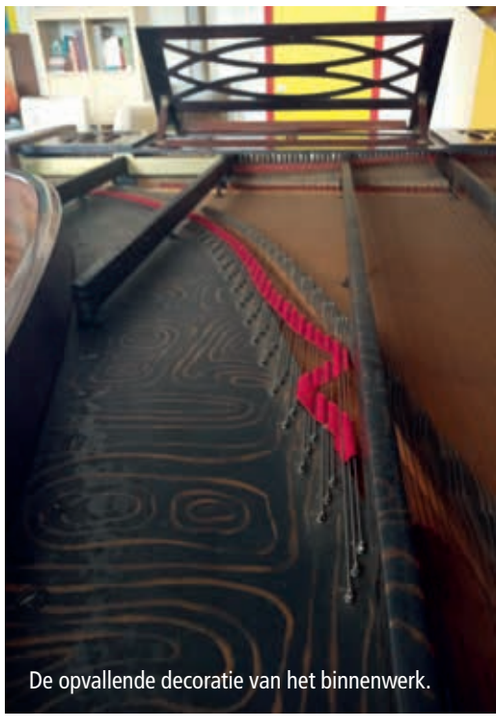
In december 1850 schrijft de krant L'Indépendance belge niet zonder enig chauvinisme: "Dankzij de vele verbeteringen die Vogelsangs dagelijks aanbrengt in zijn productie (…) zijn Érard, Pape en Pleyel niet langer zonder concurrentie." Een ultieme bekroning volgt in 1855, met een vierde plaats in de internationale rangschikking en een "1ère médaille" op de wereldtentoonstelling van Parijs. Le Moniteur Belge (Het Belgisch Staatsblad) van zaterdag 10 november 1855 vermeldt: "H.K.H. de Hertogin van Brabant heeft zojuist de prachtige vleugelpiano van Vogelsang (uit Brussel) aangekocht, die ze opmerkte op de wereldtentoonstelling in Parijs." De Hertogin van Brabant, Maria Hendrika, is de echtgenote van Leopold II en wordt in 1865 dus de tweede koningin van België.

De vleugelpiano van 1855

Voor zover we hebben kunnen nagaan, zijn er op dit ogenblik nog vier concertvleugels van J.F. Vogelsangs in België te vinden: een uit 1847 (niet gerestaureerd) en een uit 1850 (bespeelbaar) in de collectie Chris Maene; een uit 1855 in de collectie van het Muziek Instrumenten Museum te Brussel (niet gerestaureerd); en tenslotte ons exemplaar uit 1855. Het exemplaar uit 1855 dat op de Wereldtentoonstelling van Parijs werd aangekocht door de echtgenote van Leopold II, blijkt spoorloos.

Versiering binnenkant pianodeksel, inlegwerk met o.a. koper en parelmoer.

De opvallende decoratie van het binnenwerk.

Onze vleugel, een van de laatste instrumenten door Jacques François Vogelsangs gebouwd, is 246 cm lang en 138 cm breed. Het klavier telt 88 toetsen en het instrument is uitgerust met een repetitiemechaniek van het type Érard. De snaren lopen parallel. Zeer bijzonder is dat de bassen tot en met de laagste noot dubbel besnaard zijn, wat de dynamiek ten goede komt. Vanuit esthetisch oogpunt gaat het om een bijzonder elegant en verfijnd meubel, met een afwerking in palissander. Een opvallend element is de beschildering van de binnenkant: op het zwartgeverfde metalen kader werd een patroon van goudkleurige sierkrullen aangebracht; de vilten strook op de plaats waar de snaren aan het kader bevestigd zijn, is rood gekleurd. Zwart-geel-rood: zou J.F. Vogelsangs een reminiscentie hebben willen aanbrengen aan de Belgische driekleur? Immers, in 1855 viert België zijn 25-jarige jubileum en J.F. Vogelsangs is 'Fabrikant van het Hof". Aan de binnenkant van het klavierdeksel is het Belgische wapen met de spreuk "L'Union fait la force" verwerkt…

De restauratie van het instrument werd toevertrouwd aan Yannick Wijnants van Atelier Herkenrode uit Hasselt. Hij restaureerde o.a. de Pleyel van Peter Benoit voor het Vleeshuismuseum in Antwerpen. In samenwerking met het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium werd vooraf een expertise van het meubel uitgevoerd.

Het voornemen is om het instrument beschikbaar te stellen voor recitals en opnames.

THIERRY VAN EECKHOUT

A house
full of music

AFAG
WE MAKE FAIRS

Member of: DEUTSCHER MUSIKRAT

akustika

The Fair for Music

24 – 26 April 26 ⁑ Messe Nürnberg

www.akustika-nuernberg.de

JS Piano's viert 25 jaar

In 1990 werkte hij in Polen als Steinway-concerttechnicus bij het Chopin-concours. Vandaag runt Jacek Bielat, samen met zijn echtgenote Margareta en zoon Miko, JS Piano's. Dit is het verhaal van Pools vakmanschap dat in Gent thuiskwam.

De weg naar het Gentse familiebedrijf begon in een Pools atelier. Jacek begon in 1979, op zijn vijftiende, aan de vakschool voor pianobouw in Kalisz, met een pianofabriek naast de deur als stageplek. Bij de vijfjarige opleiding hoorden verplichte pianolessen: niet om uitvoerder te worden, maar omdat wie zelf speelt beter hoort en ziet wat een pianist nodig heeft – zo weet de pianotechnieker waar hij moet ingrijpen om pianist en vleugel één geheel te laten worden. Tijdens deze studieperiode leerde hij ook Margareta kennen – eveneens studente pianobouw en zijn latere echtgenote.

Polen: leerschool & werk

Onder het communistische regime in Polen leerde hij ook omgaan met schaarste en vertragingen: leveringen van machineonderdelen bleven steken in de bureaucratie. Hij leerde creatief te zijn en zich te behelpen zoals een arts aan het front – snel en met beperkte middelen.

Na vijf intensieve studiejaren zette Jacek zijn eerste professionele stappen in het Muziektheater van Gdynia. Al snel volgde een nieuwe uitdaging in Bydgoszcz, waar hij werkte voor het conservatorium en de Pommerse Filharmonie. Daar kwam hij in contact met Ko Segawa, hoofdtechnieker bij de Yamaha Concert Service in Parijs, die er verantwoordelijk was voor de concertvleugel.

In 1988 liep hij stage bij Steinway & Sons in Berlijn, onder begeleiding van Lutz Reibeholz. Wat als leertraject begon, groeide uit tot een hechte samenwerking. Van Reibeholz leerde hij dat vakmanschap meer is dan techniek: het vraagt toewijding en de wil om te blijven leren. Het boek *Das Regulieren von Steinway & Sons-Klaviermechaniken und deren Reparatur* werd "zijn bijbel".

In de jaren erna maakte hij vleugels concertklaar voor concoursen, festivals en opnames in heel Polen. Samen met Reibeholz stond hij in voor de voorbereiding van de vleugels voor het 12e Internationale Chopin-concours (1990).

In 1991, bij de opening van de naar Witold Lutosławski vernoemde concertstudio van Polskie Radio in Warschau, prepareerde Jacek de vleugels voor onder meer Sviatoslav Richter.

België lonkt

Begin jaren negentig, terwijl Polen door een economische crisis ging, keken Jacek en Margareta over de grenzen. Ze trokken naar België, waar Jacek eerst bij Piano's Maene aan de slag ging en daarna in Gent een eigen zaak startte.

In België werkte hij met instrumenten van Steinway, Bösendorfer, Fazioli en Yamaha; voor Jacek blijft Steinway daarbij het referentiepunt, "omwille van de klank en het doordachte ontwerp". Hij werkte onder meer samen met Radu Lupu, Alfred Brendel, Angela Hewitt, Christian Zacharias, Daniel Blumenthal en Martha Argerich – wier Steinway D hij ook restaureerde. Voor restauraties deden ook pianisten als Alan Weiss, Daan Vandewalle, Jozef De Beenhouwer en Jef Neve een beroep op JS Piano's.

Bij de opname van de integrale Beethoven-sonates van André De Groote (1999) was Jacek de pianotechnicus van dienst.

TIM HEIRMAN

De familie Bielat

Toekomstmuziek

Samen met Margareta en Miko houdt Jacek JS Piano's op koers: service, restauratie en verkoop. Hij stemt niet alleen concertvleugels – zoals de Steinway in de MIRY-zaal van het Gentse conservatorium – maar ook instrumenten in een twintigtal muziekscholen, werk dat hij even belangrijk vindt.

"Zolang de gezondheid het toelaat," zegt hij, "wil ik mijn visie van eerlijk vakmanschap blijven volgen." Met Miko, die onder meer bij de Filharmonie van Warschau stage liep, staat een nieuwe generatie klaar.

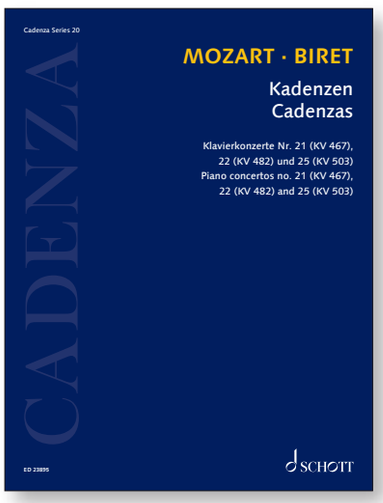
JURGEN DEGRYSE

www.jspiano.be

Nieuwe bladmuziek

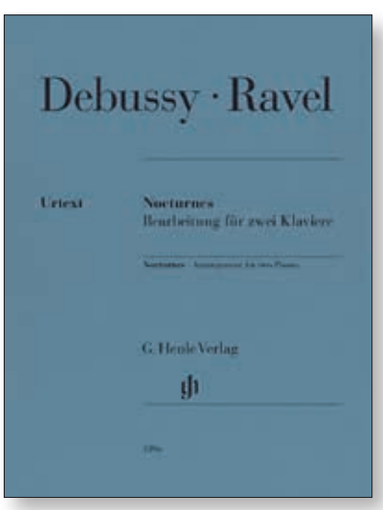
Besproken door Cornélie Hoendervanger

Mozart-Biret | Kadenzen Klavierkonzerte KV 467, 482, 503

Een magisch moment waar het publiek vaak naar uitkijkt: aan het einde van menig deel uit pianoconcerten stopt het orkest op een (kwartsext)akkoord en gaat de solist helemaal alleen los en etaleert zijn muzikale en technische kunsten. Deze zgn. cadens, virtuoze passages gebaseerd op de thematiek van het betreffende deel, kwam in zwang in de 18e en 19e eeuw. Meestal werd de cadens geïmproviseerd, ook door de componist die zijn eigen concert voordroeg. Later in de romantiek integreerden de componisten, zoals Schumann of Grieg, hun cadens als vast onderdeel van hun partituur en Mozart noteerde niet voor al zijn concerten cadensen zodat talloze toondichters en uitvoerders in dit "cadensgat" konden springen. Hiervan is de beroemdste waarschijnlijk Beethoven, die voor het dramatische concerto KV 466 (d mineur) een mooie bijdrage leverde. Dit meesterwerk had op Beethoven – ook op Chopin en Brahms! – een enorme invloed. Pianiste Idil Biret (Ankara 1941), leerlinge van niemand minder dan de oude coryfeeën Alfred Cortot en Wilhelm Kempff, ontwierp voor eigen gebruik een reeks cadensen voor verschillende delen van Mozarts concerten KV 467, 482 en 503, op voortreffelijke artistieke, stijlvolle en héél authentiek Mozartiaanse wijze. Schott gaf dit vijftal onlangs uit in een transparante editie met een ruim opgezet notenbeeld. Een welkome en zeer bruikbare aanvulling op de vele cadensen die al in omloop zijn.

Schott ED 23895

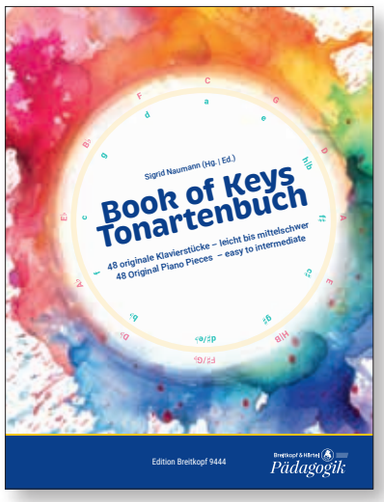

Debussy-Ravel | Nocturnes, Bearbeitung für zwei Klaviere

Diep onder de indruk was ik toen ik een opname (uit Verbier) hoorde door het duo Evgeny Kissin/Martha Argerich van Debussy's orkestdrieluik *Nocturnes*, bestaande uit *Nuages, Fêtes* en *Sirènes*. In die fascinerende uitvoering voor twee piano's werd het mystieke en kleurrijke orkestpalet niet gemist! Debussy rondde zijn *Nocturnes* anno 1899 af maar bleef er daarna nog lang aan sleutelen. Om het werk, dat in de schaduw bleef van de geliefde *Prélude à l'après-midi d'un faune*, te promoten hebben verschillende componisten zich aan een tweepiano-versie gewijd. Zoals Debussy's leerling Raoul Bardac en ook Ravel, die de transcriptie uiteraard omtoverde tot een magistraal opus in 1909. Dit heeft Henle nu op een sublieme wijze uitgegeven. Wat een overzichtelijke duidelijkheid in partituur die zwart oogt door de vele noten en tremolo's! De uitgave bevat ook een historisch interessant voorwoord samengesteld door Denis Herlin en opnieuw slimme vingerzettingen van Andreas Groethuysen. Pianoduo's: zet deze Henle editie op de lessenaars en laat de impressionistische sfeervolle natuurtaferelen klinken, van de zilverige golven in het maanlicht, de kosmische ritmes tot de donkere wolkenluchten tijdens de storm! Indrukwekkende muziek, prachtige uitgave.

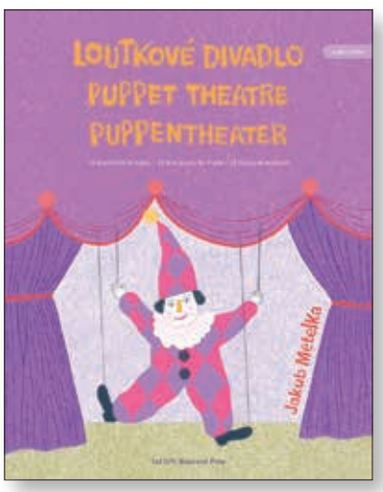
Henle Verlag Urtext HN 1396

Sigrid Naumann | Tonartenbuch 48 originale Klavierstücke - leicht bis mittelschwer

Veel docenten en hun leerlingen zijn er dol op: rijk gesorteerde verzamelboeken. Uitgever Breitkopf bedient hen met een spiksplinternieuw album samengesteld door de Duitse musicologe en zeer actieve pedagoge Sigrid Naumann met 48 korte pianowerkjes van ruim 20 componisten bijeen gesprokkeld uit vijf eeuwen, van barok tot modern. Zij beoogt de pianoleerlingen vertrouwd te maken met alle toonsoorten, majeur en mineur. Zij rangschikte volgens de kwintencirkel steeds een koppel van twee korte stukken, smaakvol uitgekozen. Een goed idee, nog aangevuld door de bijlage met een toelichting, compleet met praktische oefeningen en vingerzettingen van toonladders plus een heldere uitleg over de historische ontwikkeling. Deels staan er in het album bekende composities van o.a. Bach, Scarlatti, Beethoven (*Mondscheinsonate*), Schubert of Chopin, deels minder bekende stukken van Benda, Gade, Alkan, Kirchner, Smetana en Casella en ook hedendaagse schrijvers zoals Proksch (1958), Pachulski, Majkapar of Kallmeyer (1963). Allemaal verantwoorde soms heel verrassende muzikale werkjes, zeer goed in te zetten en uitstekend geënt op de doelstelling. Aan te bevelen, in alle toonaarden!

Breitkopf EB 9444

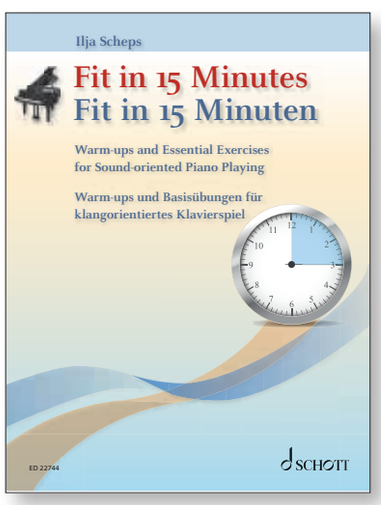

Jakub Metelka | Puppentheater 20 Klavierminiaturen

Uitgeverij Bärenreiter heeft een verbintenis met de Praagse componist Jakub Metelka (1986), waar ik van gecharmeerd ben. Al eerder was ik vol lof over het pianoalbum *Der kleine Virtuose* vanwege zijn uiterst natuurlijke, creatieve wijze van componeren voor de jeugd. Het nieuwe boek, prachtig humoristisch geïllustreerd door Andrea Tachezy, blijkt van hetzelfde muzikale niveau. Elk tafereeltje van het Poppentheater ademt een eigen sfeer, sober met niet zoveel noten (geen minimal music!), gematigd modern en daardoor zeer aansprekend. Zoals *De hut van grootmoeder*, de hoofse *Dans van de hofdames*, de galop van *Het paard van de prins*, de donkergekleurde plechtigheid van een *Treurmars* en vele andere ludieke stukjes. Docenten let op: voortreffelijk en toegankelijk materiaal om te leren hoe leerlingen, nog niet echt hoog op de technische ladder, muzikale karakters vorm kunnen geven.

Bärenreiter Praha BA 11579

Ilja Scheps | Fit in 15 Minuten Warm-ups und Basisübungen für klangorientiertes Klavierspel

Het is een hype tegenwoordig, je best doen zo fit mogelijk te zijn om optimaal te kunnen functioneren. Sportscholen, trainingen, hardloopgroepen en voor individualisten als uitdaging zelfs stappentellers. Een beetje meeliftend op deze trend heeft Schott een hedendaags boekje laten samenstellen door Ilja Scheps, een Russische pianist (1956), jarenlang Professor aan de Hochschule te Keulen. Topfit aan de muzikale dag beginnen: de inhoud oogt ietwat grappig maar is intussen bloedserieus. Twee delen bepalen de methode: eerst het “ontwaken van vingers en oren”, oefeningen met toonladders, akkoorden, bewegingen en zwenkingen van beide handen met ook verwerking van de geijkte trainingen van Czerny en Hanon. En dan deel twee: allerlei etudes gebaseerd op fragmenten van grote componisten o.a. Bach, Scarlatti, Mozart, Beethoven, Schumann en Chopin, Mendelssohn en Liszt. Een bijzonder en speels boekje, anders dan de talloze saaie methodes en technische studies waar de pianoliteratuur van wemelt. Elke bijdrage aan een ontspannen spel is meegenomen. Misschien verschijnen er ook “toetsen- of vingerbeweging-tellers” op de muzikale markt?

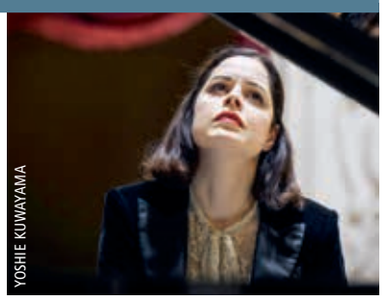
Schott ED 22744

Pianorama

Elk kwartaal presenteert Margaretha Coornstra de mooiste concerten van haar keuze, in grote en kleine zalen, van bekende en minder bekende kunstenaars.

SAMENSTELLING: MARGARETHA COORNSTRA

KRACHTIG EN SUBTIEL

YOSHIE KUWAYAMA

Zlata Chochieva's spel combineert de overweldigende kracht van Martha Argerich met de subtiele, verfijnde toongevoeligheid van haar mentor Mikhail Pletnev,' aldus de Berliner Morgenpost. In dit programma, getiteld *'Quasi una Fantasia'*, maakt ze een meeslepende reis langs werken van Bartók, Beethoven, Schumann, C.Ph.E. Bach, Sibelius, Skrjabin en Liszt.
12 december, Antwerpen; 17 januari, Den Haag. WorldMasterPianists.nl

MUZIEK UIT AZERBEIDZJAN EN OEKRAÏNE

De Azerbeidzjaanse Muza Valiaddinzade brengt een sprankelend programma, waarin ze Franz Liszt, Sergei Rachmaninov en Frédéric Chopin combineert met verrassende klanken van onbekende maar waardevolle composities uit Azerbeidzjan en Oekraïne.
14 december, Rijswijk; 11 januari, Vroomshoop; 1 februari, Sneek; 8 februari, Zutphen; 10 mei, Voorburg. PodiumInfo.nl

POËTISCHE PASSIE

Nikolaas Kende wordt alom geprezen om zijn poëtisch spel en oprechte passie waarmee hij de muziek benadert. Tijdens dit recital speelt hij Brahms' Pianosonate nr. 2 Op. 2 en Schumanns Fantasie in C op. 17.
14 december, Leuven; 18 januari, Asse, 25 januari Sint-Truiden; 7 februari, Rekem; NikolaasKende.com

WINTERSE LANDSCHAPPEN

Liefde, verlangen, herinnering en hoop komen samen in dit intieme kerstconcert – een reis door winterse landschappen en innerlijke werelden. Sopraan Barbara Kozelj en pianist Thomas Beijer brengen muziek van Dvořák, Schumann, Brahms, Janáček, Mompou en Guridi-Bidaola.
20 december, Ede. Edesche.Concertzaal.nl

NACHTVLUCHT

Het nieuwste programma van Marietta Petkova, *Vol de Nuit* (naar het gelijknamige boek van Antoine de Saint-Exupéry) is een ode aan de nacht. Met meesterwerken van onder meer Chopin, Schumann, Liszt, Debussy en Bartók schept Petkova een sfeer vol mysterie, rust en diepe emoties.
21 december, Beets; 19 februari, Amsterdam. MariettaPetkova.rocks

WIBI'S KERSTGALA

Wibi Soerjadi geeft dit jaar zijn 31e Kerstgala; de langstlopende traditie van een soloartiest in de grote zaal van het Concertgebouw. Hij gaat deze avond werk spelen van onder meer Chopin, Liszt en van hemzelf. Verder hoor je eigen transcripties van zijn favoriete filmmuziek.
27 december, Amsterdam. Concertgebouw.nl

PABLO SOLO

Pianist Pablo Held, bekend van het Pablo Held Trio en samenwerkingen met jazzgrootheden, speelt zelden solo. Een unieke kans om hem alleen achter de vleugel te ervaren, met een mix van jazz en klassieke muziek.
12 januari, Maastricht. Lumière.nl

BACH IN DIVERSE STIJLEN

Twee boegbeelden van de Noorse jazzscene: pianist Tord Gustavsen en saxofonist Trygve Seim. Samen met sounddesigner Louise Lavoll boetseren ze unieke muzikale ruimtes van innerlijke rust, lyriek en expressiviteit, ontleend aan koralen die ook Bach inspireerden. Je hoort impressionisme, Perzische modi, Egyptische speeltradities, Noorse volksdansen en gospel – maar ook de 'pure' Bach.
15 januari, Brugge. Concertgebouw.be

DE TWEE ZIELEN VAN SCHUMANN

Een hele avond Robert Schumann kan prima. Want zijn muziek bestrijkt, zoals het een echte romanticus betaamt, de uitersten van het gevoel. Hij verenigde twee zielen in zich, die hij verschillende namen gaf: de dromerige, zwaarmoedige Eusebius en de vurige, enthousiaste Florestan. Met twee Schumann-specialisten – bariton Raoul Steffani en pianist Severin von Eckardstein – wordt het helemaal bijzonder.
15 januari, Eindhoven; 12 februari, Leusden. RaoulSteffani.com

CONCERTGEBOUWDEBUUT

Yunchan Lim debuteert in het Concertgebouw, 21 jaar oud, met Robert Schumanns enige Pianoconcert. Het dromerige langzame deel van dit romantische werk behoort tot het mooiste dat Schumann ooit componeerde. Na de pauze leidt dirigent Jakub Hrůša ons door zijn geboorteland Tsjechië met twee befaamde landgenoten: Antonín Dvořák en Josef Suk.

15 en 18 januari, Amsterdam. Concertgebouw.nl

JOSEPH MOOG - VIERMAAL VIRTUOOS

Charles Valentin Alkan was een extreem virtuoos pianist; zijn veeleisende werken worden zelden gespeeld. De composities van Frédéric Chopin zijn subtiel, expressief en poëtisch. Franz Liszt geldt als een van de grootste pianovirtuozen aller tijden en als muziekvernieuwer. Virtuositeit en expressie zijn eveneens het handelsmerk van Joseph Moog, die in dit programma *Ungleiche Freunde* de drie pianocomponisten samenbrengt.
Later in de serie Betoverende Pianisten in Tilburg: Daria van den Berken (18 januari) en Kelvin Grout (22 februari)

18 januari, Valthermond. KlassiekeMuziek.nl
21 december, Betoverende Pianisten, Cenakel Tilburg, www.cenakel.nl

EINAUDI'S VLEUGELS

De muziek van Einaudi is als een oase van ontspanning in een wereld vol haast. Frank Oppedijk (piano) en Anoek Brokaar (viool) brengen met *Onder Einaudi's vleugels* de meest poëtische melodieën uit het neoklassieke spectrum.

18 januari, Amsterdam; Stadsherstel.nl; 26 februari, Apeldoorn, Hipsy.nl; 16 mei, Enschede, Theater.nl

ROMANTISCH VUURTJE

Paul Lewis als solist in Beethovens Vijfde Pianoconcert is uiteraard een gelukkige keus: de Brit geldt als een gepassioneerd Beethovenkenner. Met Schumann en Liszt stookt het Radio Filharmonisch Orkest het romantische vuurtje verder op.

23 januari, Utrecht. TivoliVredenburg.nl

IBERISCH RECITAL

Dit solorecital van Javier Perianes is merendeels aan zijn geboorteland Spanje gewijd. Eerst horen we een aantal jeugdwerken van De Falla en werk van Chopin dat hem lijkt te hebben geïnspireerd. Verderop combineert hij Falla's *Vier Spaanse stukken* met vier fragmenten uit Albéniz' prachtige Iberia Suite, met haar uitbundige kleuren een absoluut meesterwerk uit de pianoliteratuur.

25 januari, Luik, OPRL.be; 27 januari, Brussel, Bozar.be

WESSELTOFT SOLO

Van stemmige piano tot fonkelende Fender Rhodes en betoverende elektronica: Bugge Wesseltoft heeft een heel arsenaal van klanken tot zijn beschikking. Zijn serie soloalbums omvat al vijf delen, waarvan *Am Are* dit voorjaar verscheen. Hierop horen we zowel percussief akoestisch spel als live-sampling en minimalistische passages. Ook bij dit solo-optreden zal de Noorse muziekvernieuwer verrassend uit de hoek komen.

29 januari, Amsterdam. Bimhuis.nl

CANTO VOOR VIER

Canto Ostinato van Simeon ten Holt – meer toelichting is eigenlijk niet nodig. De componist gaf zelf de voorkeur aan een uitvoering op vier piano's, en zo gebeurt het hier ook. Arielle Vernède en Gerard Bouwhuis zijn Canto-uitvoerders van het eerste uur. In Hannes Minnaar en Ivo Janssen vonden zij twee pianisten die even vertrouwd zijn met dit magistrale werk.

5 februari, Utrecht; 8 februari, Groningen. HannesMinnaar.com

DAGBOEK VAN IRIS HOND

Iris Hond weet van een soloconcert een intieme huiskamermeeting te maken. Tijdens dit late night concert speelt ze werk Ludovico Einaudi, maar ook eigen werk. 'Ik ben een intuïtief componist,' zegt ze daarover. 'Mijn werk is echt een muzikaal dagboek.'

6 februari, Arnhem. MusisenStadstheater.nl

BRILJANTE BRAD

DAVID BAZEMORE

Brad Mehldau is een lyrische, intieme stem in de hedendaagse jazz. Uitstapjes naar andere genres – zowel met zijn trio als solo – leverden briljante bewerkingen op van repertoire van The Beatles, Cole Porter, Radiohead, Paul Simon, Gershwin en Nick Drake.

13 februari, Amsterdam; 19 maart, Brussel (met Christian McBride). BradMehldauMusic.com

EINDELIJK CHOPIN

Dertig jaar lang een duizelingwekkende carrière – en nu pas komt Arcadi Volodos met Chopin, pianocomponist bij uitstek? Inderdaad: na een trits cd's die begon met *Volodos plays Liszt* en in 2019 even stopte met *Volodos plays Schubert*, speelt de 'grootmeester van de verfijning' nu Chopin. En wel diens kortere stukken: dromerige, nocturnes en de meer hoekige en dansante mazurka's.

4 maart, Den Haag; 6 maart, Eindhoven. WorldMasterPianists.nl

HANNES MINNAAR

Eigenlijk te lang geleden dat ik Hannes Minnaar nog eens in de zaal hoorde. Deze keer in de Waalse Kerk in Amsterdam waar de akoestiek de muziek zo mooi verrijkt en bovendien met een bijzonder programma waarin Preludes en Fuga van Bach en Sjostakovitsj elkaar complimenteren tot één groot landschap. Deze reis past Hannes Minnaar als een handschoen, hij bezit het structurele inzicht voor deze polyfone muziek naast het empathische gevoel met de humanitaire boodschap achter de noten die Bach en Sjostakovitsj beiden lieten doorklinken in hun partituren. Misschien niet zo vaak gehoord in één programma, maar zoals Hannes ook zei in zijn inleiding: “de combinatie ligt erg voor de hand.” En uiteindelijk kon hij er, na wat aarzelingen, “niet meer onderuit” en componeerde Hannes Minnaar één doorlopend verhaal, met twee grootmeesters uit verschillende tijden in gesprek, waarbij ze elkaar bevestigen, “maar soms ook tegenwerken of zelfs negeren,” aldus de pianist.
Al met al resulteerde dat in een fascinerend discours, door de pianist volmaakt gespeeld. Hannes Minnaar blijft een briljant musicus.
Lees ook het interview met de pianist in onze vorige editie!

Gehoord: De Waalse Kerk, Amsterdam, 18 september 2025.
Eric Schoones

NIKOLA MEEUWSEN

“Een oude ziel in een jong lichaam,” schreef ik anno 2022 over een recital in Geldrop van de toen 20-jarige Nikola Meeuwsen. Inmiddels drie jaar verder is zijn carrière als een raket omhoog geschoten: hij heeft met de eerste prijs van het Brusselse Elisabethconcours ons land op de kaart gezet en pronkt nu in het rijtje van de illustere winnaars. Zijn eerste recital in de grote zaal van Het Concertgebouw werd een indrukwekkende belevenis. De pianist noopte tot ademloos luisteren doordat de componist aan het woord kwam in een sublieme symbiose van schepper en herschepper. Ver wist hij boven de materie uit te stijgen met een creatieve vrijheid waarbij elke noot z’n intrinsieke waarde kreeg als steentje in een organisch bouwwerk. Zijn buigzame techniek, zingend toucher, lichtheid à la Horowitz, zijn authentieke dynamiek, natuurlijk als eb en vloed opwellend uit de vleugel, en zijn intimiteit maar tegelijk ook grootsheid: allemaal kwaliteiten van zijn geniale voordrachtskunst. Hij onderscheidde zich door een moeilijk te verwoorden en ondefinieerbare extra dimensie, die ook de legendarische grootmeesters bijzonder maakten. De magie van een zinderde spanning, die hij van binnenuit opriep, kenmerkte bijna elke frase. Alle composities kwamen met passie, poëzie en verfijning tot hun recht en de vonken sprongen voortdurend over. In Mendelssohns *Variations sérieuses* werden de sprankelende passages soms onderbroken door verstilde oases. Skjrabins *Poème* klonk als het summum van dichterlijkheid en ontroerende bezonkenheid. Prachtig! Sjostakovitsj’s ontoegankelijke Sonate sneed door de ziel. Wat een desolaatheid en diepe droefenis in het kale langzame deel. Mozarts Sonate raakte het hart en tenslotte Schumanns Fantasie, fascinerend door zeggingskracht en kleurenrijkdom. In Geldrop speelde hij dit werk destijds ook en nu bleek zijn interpretatie veranderd door een grotere vrijheid en het meer stilstaan bij mooie details. De toehoorders juichten twee toegiften bij elkaar: de met mystieke duisternis voorgedragen Brahms (opus 117/1) en een bruisende Beethoven (deel uit opus 10/2). Heel bijzonder, de magische Meeuwsen belandt met zijn unieke charismatische spankracht zeker in de annalen van Het Concertgebouw. Dan nog zijn leeftijd: slechts 23 jaar!

Gehoord: Concertgebouw Amsterdam, 19 oktober 2025.
Cornélie Hoendervanger.

Hannes Minnaar
LARS VAN DEN BRINK

BORIS GILTBURG

Iemand zei vooraf: ‘Dit is de lakmoesproef’. In zekere zin was dat waar; de integrale van Beethovens klaviersonates spelen is voor iedere pianist een mijlpaal.
Maar er zit een contradictie in. Wie immers die integrale op het podium mag brengen, is doorgaans de lakmoesproef ver voorbij. Toen Boris Giltburg in 2013 de Koningin Elisabethwedstrijd won, was hij 29. Hij was een ‘oude’ winnaar, wie bovendien een grove black-out in zijn Mozartconcerto tijdens de halve finale was vergeven. Men koos dus rijpheid en onontkomelijkheid, in plaats van een belofte.
Zonder die voorgeschiedenis kreeg Giltburg geen Beethovenintegrale bij Flagey. Is het eenmaal zo ver, is de eer groot, maar zijn de gevaren legio. De steile groeicurve van de Weense meester stelt de uitvoerder niet alleen muzikaal, maar ook didactisch voor een geweldige uitdaging. Of hij nu voor een chronologische, of zoals Giltburg voor een andere aanpak kiest. Voor de opening van zijn integrale koos hij de 1ste sonate in f, de 18de opus 31/3 uit de vroege middenperiode, en de verpletterende *Hammerklaviersonate*, 29ste in de reeks van 32.

Eerste vaststelling: Giltburg is altijd vlekkeloos voorbereid, en een kleine tablet om de geheugendemonen te bezweren bij een titanenproject als dit, verandert daar niks aan. Als luisteraar ben je veilig bij hem, en welbeschouwd is dat het grootste compliment.
Twee: Giltburg kiest haast alle tempi snel, en – misschien daarmee samenhangend – zijn toon voortdurend relatief licht. Dat werkt in de eerste sonate, al heerst hier mogelijk meer zwaarte dan Giltburg wil vinden. Hij gooit het over de lichte, onbezorgde boeg die zovelen enigszins terecht met Beethovens leraar Haydn associeren, terwijl deze sonate toch eerder Mozartiaans is: achter menige vrolijke bocht schuilt een soort van angel, die Giltburg bij wijze van spreken wegzalft en -kwinkeleert.
Anderzijds is deze aanpak begrijpelijk, als de meer geavanceerde, hoewel bijzonder dansante sonate in Es en de enorme *Hammerklaviersonate* moeten volgen.
Over die laatste: de grote didactische uitdaging van dit programma was allicht op de moderne vleugel de taaltransitie te tonen tussen een sonate die je haast nog op een klavecimbel kan spelen, en een die expliciet bedoeld is voor het nieuwste stadium waarin de toen snel veranderende piano verzeild was geraakt.
Welnu: die intentie had Giltburg niet – of hij vindt dat het verschil alleen in de noten zit. Hij heeft zich een toon gevonden waarin de hele Beethoven geloofwaardig kan aangeboden worden, zonder dat de luisteraar deelgenoot moet worden van de koortsachtige zoektocht waarmee de doof geworden componist uit zichzelf probeerde te breken – gek genoeg vaak binnen streng gekozen grenzen, die in de *Hammerklaviersonate* de vorm van een fuga aannemen. Giltburg kiest dat haast onspeelbare deel erg snel, waardoor het iets kamikaze-achtigs krijgt dat op zich niet misstaat. Een mindere kant is dat niemand op deze manier alle noten optimaal aan de luisteraar kan presenteren, zodat het hele betoog iets 'je-weet-wels' krijgt: iedereen kent toch wel de *Hammerklaviersonate*, dus waarom zou ik haar voorleggen alsof dat niet zo is? Niet akkoord. Live spelen is tonen en impliciet uitleggen, toch? We kregen het probleemloze do groot van Schumanns *Arabeske* als toegift. Daarmee preludeert menige pianist op de grote *Fantasie opus 17*, die een eerbetoon aan Beethoven is. Of hoe alles met alles samenhangt. Waardoor wij houden van verschillen en breukvlakken, die we graag iets meer aan den lijve hadden ondervonden in dit overigens luxueuze recital.

Gehoord: Flagey, Brussel, 25 oktober 2025
Rudy Tambuyser

NATHALIA MILSTEIN

Niet voor niets heeft menigeen met grote bewondering de topprestaties van Nathalia Milstein (Lyon 1995) gevolgd tijdens het Koningin Elisabeth Concours in het afgelopen voorjaar. Met haar diepzinnige en ook delicate benadering toonde deze pianiste haar meesterschap en nu presenteerde zij in het Geldropse kasteel ook deze noblesse en onopgesmukte muzikaliteit. Zij voelde zich thuis in de biotoop van de grote componisten en sprak hun taal accentloos, vloeiend en natuurlijk zonder enige vorm van nadrukkelijkheid. Met een expressief toucher speelde zij Haydn's Variaties in f en liet duidelijk vooral in de doorwrochte finale de verbintenis horen met de Beethoveniaanse inhoud. Haar affiniteit met Chopin bleek uit haar sublieme en poëtische verhaaltrant van diens Mazurka's opus 50: de kleine en intieme meesterwerkjes maakte zij groots en de *Polonaise-Fantasie* trof door zangerigheid en een ongelooflijke dynamische kleurenrijkdom. Na de pauze ontstond er onheil, dreiging en dramatiek. Liszts *Funérailles* karakteriseerde zij met een schitterende monumentale opbouw. Prokofjev's Achtste Sonate verpletterde door een intense spanning en zelfs een hallucinerende sfeer in de finale met z'n heftige oorlogsgedruis. Briljant en indringend voorgedragen. Milstein stamt uit een muzikaal milieu, kreeg les van haar vader Serguei en vormt met haar zus Maria een prachtig viool-piano duo. Zij studeerde o.a. in Genève bij Nelson Goerner, een authentieke musicus pur sang die van lange spanningsbogen en mystieke momenten houdt en ook rechtstreeks met de componisten communiceert. Met dit indrukwekkende recital leek zij in zijn voetsporen te treden.

Nathalia Milstein

Gehoord: Kasteel Geldrop, 9 november 2025.
Cornélie Hoendervanger

JAEDEN IZIK-DZURKO

Het Muziekgebouw Eindhoven heeft een fijne neus voor aanstormend talent en het is wel een kunst om uit de overweldigende stroom jonge pianisten die bij concoursen in de prijzen vallen, juist de echte beloftes voor de toekomst eruit te pikken die kunnen overtuigen met oprecht en ontroerend pianospel. Denk bijvoorbeeld aan Alexander Gadjiev, Roman Fediuko en Kevin Chen, die ook in Eindhoven voorbij kwamen, Chen won zeer onlangs bij het Chopin Concours in Warschau nog de tweede prijs. Nu maakte Jaeden Izik-Dzurko zijn debuut in de Kleine Zaal, maar of hij nu werkelijk een meesterpianist kan worden?
De 25-jarige Jaeden Izik-Dzurko, Canadees van Oekraïense en Hongaarse afkomst, won weliswaar belangrijke prijzen o.a. in

MAENE

Piano’s Maene, familiebedrijf sinds 1938.
Dé pianospecialist in de BeNeLux !

Piano nodig? Breng ons zeker een bezoek voor u beslist !
www.maene.nl - www.maene.be

Leeds en Montréal, maar het is helaas een feit: er zijn veel te veel pianoconcoursen en daarmee veel te veel winnaars en helaas veel te weinig grote kunstenaars die je met hun spel kunnen betoveren. Ik denk dat Jaeden Izik-Dzurko een goede keus had gedaan met de Partita nr. 4, behaaglijke Bach. Hier heerst overwegend ingetogen blijdschap, in de zonnige Courante, in de humorvolle Aria. Bach die thuis bij het haardvuur op zondagmiddag wat speelt, nog over zijn oren verliefd op zijn Anna Magdalena. Hier geen hemelbestormende emoties, maar speelvreugde en huiselijk geluk. Dat kwam bij Jaeden Izik-Dzurko goed uit de verf, en hij liet de nieuwe Steinway in de Kleine Zaal zeer mooi klinken. De piano is toch altijd nog het volmaakte toetsinstrument voor Bach, omdat je met dynamische verschillen de polyfonie het beste kunt laten horen.
Na deze Bach kwam *Prélude, Choral et Fugue* van César Franck. En hier bleven we toch een beetje op onze honger zitten, zoals onze zuiderburen het zo mooi zeggen.
Camille Saint-Saëns noemde het een stuk 'dat zich onaangenaam en ongemakkelijk laat spelen', maar zo moet het ook klinken. Het is getourmenteerde, vaak wanhopige muziek van een devoot organist. Ook met de voor pianisten lastige sprongen in het Choral, dat merkt ook de verder onberispelijk spelende Izik-Dzurko, maar dit Goddelijke en mysterieuze thema klinkt even hemels als beklemmend, en in de fuga waar Franck naar zijn hemel opstijgt, bleeft Izik-Dzurko met beide beentjes op de grond. Hij heeft eenvoudig nog te weinig klank om al die thema's hun eigen kleur te geven.
Ook in de vier Preludes van Rachmaninoff was er te weinig nuance, te weinig raffinement, te weinig pianissimo, het bleef allemaal zeer goed gespeeld, maar ook nogal zakelijk. De toegift, zo'n speels Sprookje van Medtner, was dan weer wel een kolfje naar de hand van deze jonge hond en met zijn tweede toegift kwam de aap uit de mouw. Izik-Dzurko speelde als een volleerd jazzpianist een stukje Oscar Peterson, waarbij je niet stil kon blijven zitten. Het publiek sprong dan ook op de stoelen, zo'n toegift strijkt alle plooien glad.
Voor muziek die vraagt om echte emoties, om tovenarij, om hoge kunst, daar is Izik-Dzurko nog niet aan toe. Maar goed, hij is jong, kan in ieder geval alvast pianospelen, dus we hebben goede hoop voor de toekomst.

Andrey Gugnin
ANNA SHLYKOVA

Gehoord: Muziekgebouw Eindhoven, 9 november 2025.
Eric Schoones

ANDREY GUGNIN

Sinds Alexander Gavrylyuk niet meer in Nederland woont, verhuisd naar zijn tweede vaderland Australië, kunnen we in Nederland blij zijn dat we weer een absolute meesterpianist van dat niveau in ons midden hebben. Andrey Gugnin reist net zoals Gavrylyuk de wereld over, maar met Nederland als thuisbasis is hij hier gelukkig steeds vaker te horen. Nederland begint hem te ontdekken. Hans Haffmanns op radio 4 bejubelt hem met regelmaat en podia als de Waalse Kerk in Amsterdam hebben hem al wat langer in het vizier.
Voor de serie Betoverende Pianisten in het Cenakel in Tilburg mocht ik hem voor de tweede keer uitnodigen (een derde wordt gepland voor 2026), na een verbijsterd Liszt-recital vorig seizoen, met alle *Études d'exécution transcendante* plus nog even de Sonate in b, kwam hij nu terug met delen uit *The Sleeping Beauty* van Tchaikovsky bewerkt door Pletnev, gecombineerd met de Etudes opus 10 en de Derde Sonate van Chopin. Opnieuw een recital van een meesterlijk musicus, in alle opzichten van het hoogst denkbare niveau en ik kan iedereen aanraden om zijn laatste cd waarop de Tchaikovsky ook te horen is, meteen te gaan beluisteren, een feest van de eerste tot de laatste noot. Gugnin weet de orkestpartituur zo veelkleurig te vertolken, met zoveel emotie, charme en humor, dat het wel lijkt alsof hij beschikt over 20 of 30 vingers, alle stemmen uit de partituur zo volmaakt en eigen weergegeven.
Ook blijft Gugnin een begenadigd kamermuziekspeler. Vorig jaar al betoverde hij de Waalse Kerk samen met Liza Ferschtman en Ivan Karizna bij het Winteravonden aan de Amstel festival, eerder dit jaar was hij te gast bij de Kamermuziekserie Mook en Middelaar waar hij met Anna Lipkind-Mazor o.a. een schitterende sonate van César Franck speelde, met Anna Lipkind-Mazor en Dmitry Prokofiev vormt hij het Amsterdam Piano Trio, hun eerste cd verschijnt komend jaar. En op 22 november was hij met Dmitri Makhtin, Miguel da Silva en Kyril Zlotnikov, ieder voor zich formidabele strijkers, in de meer dan uitverkochte Tindalvilla in Bussum waar hij, na nauwelijks gelegenheid om zich goed voor te bereiden, idiomatische uitvoeringen gaf van Pianokwartetten van Beethoven, Mozart en Dvořák. Organisator Hans Roelofsen zei dat hij zijn mooie Steinway daar nog nooit zo zacht had horen klinken.
De komende tijd is Andrey Gugnin nog te beluisteren in de Waalse Kerk (15 december, haast u!) en op 25 januari in Hilversum (met alle *Études d'exécution transcendante* van Liszt).
Kort en goed: Andrey Gugnin is een wonder.

Gehoord: Mook en Middelaar, 21 september 2025, Cenakel Tilburg, 16 november 2025, en Bussum Villa Tindal, 22 november 2025
Eric Schoones

BRAHMS

PIANO CONCERTO NO. 2 – THREE INTERMEZZI OP. 117

Francesco Piemontesi, Gewandhausorchester Leipzig o.l.v. Manfred Honeck

Pentatone Music PTC 5187 461 • 1.01'

Waardering: 9

In 1881 voltooide Brahms na drie jaar zelfkritische arbeid zijn Tweede pianoconcert. Hij liep tegen de vijftig en was op het hoogtepunt van zijn kunnen. Net als in het jeugdige Eerste pianoconcert is hier bijna sprake van een symfonie met obligate pianopartij. Door de uitgebreide instrumentale solo's (hoorn in de opening, cello in het langzame deel) is bovendien sprake van een onmiskenbaar kamermuzikaal karakter. Vanwege de afwisseling tussen het pastorale eerste en het elegische langzame deel voegt Brahms een scherzo in. De première vond plaats in november 1881 in Boedapest en was een eclatant succes. Al even succesvol was de tournee die Brahms en dirigent Hans von Bülow ondernamen met de Meininger Hofkapelle, waarbij de heren elkaar afwisselden in de beide pianoconcerten. We kennen deze concerten in fraai geromantiseerde uitvoeringen (Gilels, Jochum), maar dat het ook anders kan wordt hier aangetoond door de Zwitsers-Italiaanse pianist Francesco Piemontesi en de Oostenrijkse dirigent Manfred Honeck. Zij laten vooral Brahms aan het woord, die over die vrijheden een mening had: 'als ik het zo had gewild zou ik het hebben opgeschreven'. Samen met het Leipziger Gewandhausorchester zorgt Honeck voor een juweel van een orkestpartij. Piemontesi ontroert in de Drei Intermezzi, de 'Wiegenlieder meiner Schmerzen'.

Siebe Riedstra

CHOPIN

MAZURKAS, VOL. 1

Ingrid Fliter (piano)

Linn Records CKD 780 • 1.17'

Waardering: 7

De Argentijnse Ingrid Fliter maakte eerder indruk met verfijnde, prijswinnende opnamen van Chopins Sonate in b klein, Walsen, Preludes, pianoconcerten en Nocturnes, maar dat is al een paar jaar geleden. Tussendoor hoor je niet veel van deze pianiste, maar gelukkig is er nu deel 1 van haar complete Mazurka's, Chopins handelsmerk en de lange rode draad die zijn oeuvre samenbindt. Mooi dat ze begint met de relatief onbekende postume Mazurka's, en verder gidst ze ons in dit deel 1 door de opusnummers 6, 7, 24, 50 en 59. Fliters Fazioli is een sprankelend instrument, ze speelt met warmte en subtiliteit, maar toch haalt ze niet helemaal haar vorige Chopin-niveau. Volgens mij komt dat doordat ze soms de 'puls' uit het oog verliest: dan wordt de voortgang onderbroken door een kort rubato om even te verwijlen bij een mooi moment. Elders vind ik de interpretatie niet soepel of ontspannen, dan lijkt ze enigszins star en verbeten om de opname tot een goed einde te brengen. Wat je als luisteraar natuurlijk niet zou mogen merken. De Fazioli staat goed in de ruimte, misschien zelfs iets te goed, dan wordt de opname voor mij wat afstandelijk. Kleine kritiek allemaal, het is net niet genoeg, voor een pianiste die ik bewonder.

Gerard Scheltens

CHOPIN

PRELUDES, BALLADES & SCHERZOS

Goran Filipec (piano)

Naxos 8.574660 • 1.17'

Waardering: 9

'A 19th-Century Grand Piano Journey' onderneemt Goran Filipec met de Preludes, Ballades en Scherzo's van Chopin, die in vier setjes van elk drie tracks tot ons komen. De Kroatische pianist bespeelt een Fazioli-concertvleugel in de akoestisch ideale ruimte van de eigen concertzaal van het pianomerk, in het Noord-Italiaanse Sacile. Als musicoloog-onderzoeker en Liszt-kenner exploreert Filipec de negentiende en twintigste-eeuwse pianostijl, met interessante uitkomsten die hij in het cd-boekje toelicht. Volgens hem was Chopins stijl meer gericht op intimiteit en lyriek dan op het grandioze gebaar, zoals bij Liszt en Anton (niet Arthur!) Rubinstein. Pianisten voor wie Chopin te bescheiden was, begonnen de extraverte romantiek ook toe te passen op zíjn muziek. We zijn dat weer vergeten, Chopin-interpreten hanteren zijn 'eigen' verfijnde stijl, maar Filipec reconstrueert de grand piano-atmosfeer van weleer, als experiment. De uitkomsten zijn verbluffend. Wie bang is voor bombastische overdrijving, kan ik geruststellen: het blijkt dat Chopins muziek uitstekend gedijt in de turbo-grandeur van dit spel van Filipec. Had hij het gewild, dan had hij het gekund. Het boeit zeer om Chopin eens zo klavierleeuwerig te horen en ik heb ervan genoten, maar… voor een keertje, wel te verstaan.

Gerard Scheltens

GABUNIA, KANCHELI

AS YOU LIKE IT

Nino Gvetadze (piano)

Challenge Classics CC720036 • 1.06'

Waardering: 10

De nieuwe cd van Nino Gvetadze is een warm en sfeervol pianoalbum met de Georgische pianomuziek uit de kindertijd en jeugdjaren van de pianiste die ze in haar geboortestad Tbilisi heeft doorgebracht. Met een sprankelende lichtheid, technische perfectie en grote verfijning speelt Gvetadze de muziek van de twee componisten die haar na aan het hart liggen: haar eigen pianodocent Nodar Gabunia (1933-2000) en zijn vriend Giya Kancheli (1935-2019). Gabunia's contrastrijke cyclus From a Pupil's Diary (1978) is een inspirerend 'verhalenbundel' met korte en geanimeerde schetsen uit een schooldag van een leerling. Vrolijkheid en zorgeloosheid worden hier perfect gevangen in aanstekelijke melodieën en grillige ritmes. Naast de twee expressieve karakterstukken uit Gabunia's Children's Pieces for Grown-Ups (1987) kiest Gvetadze ook voor een krachtige en aangrijpende Dedication (1963). In de pianocyclus 33 Miniatures haalt Giya Kancheli herinneringen op aan zijn film- en theatermuziek. De in zijn tijd heel populaire en nog steeds geliefde muziekthema's ontstonden in de jaren 1965-2002 en werden later door de componist in deze pianominiaturen verwerkt. Kancheli's lichte en gracieuze melodieën bezitten een bijzondere nostalgische charme en zijn subtiel gekleurd door weemoed en vreugde. Met haar poëtische voordracht creëert Nino Gvetadze een waardige en betekenisvolle hommage aan de Georgische componisten en hun muziek die het verdient om veel bekender te worden.

Olga de Kort

LISZT

TRANSCENDENTAL ETUDES

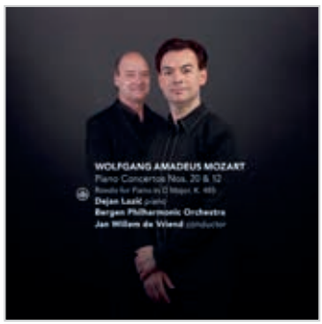
Yoav Levanon (piano)

Warner Classics 2173283547 • 1.07'

Waardering: 9

'Stormachtige etudes, hondsmoeilijk en daardoor slechts voor hooguit tien of twaalf pianisten in de wereld speelbaar', zei Robert Schumann over de Études d'Exécution Transcendente van Franz Liszt. Het woord Transcendente is niet gericht op de etudes zelf, maar op de wijze waarop ze dienen te worden uitgevoerd. Maar hoe stel je in deze werken het transcendente centraal, terwijl de waterval aan noten zo verschrikkelijk moeilijk is en virtuositeit als belangrijk onderdeel in het oor springt, ook in de langzame delen? Het enige wat een pianist kan doen is de rustmomenten benutten en dáárin het gevoel van het overstijgende proberen te benaderen. Yoav Levanon slaagt daar goed in. Zijn instrument dendert en dondert, hij speelt met grote fysieke inspanning, om als ze daar zijn, die rustmomenten, op weldadige wijze gas terug te nemen. De vleugel klinkt vrij hard en vol, maar helder en zangerig. De opname en de akoestiek bieden de vele noten die tegelijk en in razend tempo klinken de ruimte. Levanon mijmert in een fraai deel als Paysage (nr. 3) of in Harmonie du Soir (nr. 11), speelt bezield, neem de tijd en bereikt een aangename verstilling, die de virtuositeit inderdaad overstijgt. En eerlijk is eerlijk, het is soms ook heerlijk om je helemaal over te geven aan de meeslepende pianistische behendigheid van deze laatromantische stukken.

Marjolijn Sengers

MOZART

PIANO CONCERTOS NOS. 20 & 12 – RONDO FOR PIANO IN D MAJOR, K. 485

Dejan Lazic (piano), Bergen Philharmonic Orchestra o.l.v. Jan Willem de Vriend

Challenge Records CC72947 • 1.07'

Waardering: 7

Deze zoveelste opname van deze drie werken is bepaald niet de dertiende in een dozijn. Wat deze musici beslist niet wilden was de jarenlang gebruikelijke mooie, ietwat gepolijste uitvoering die de een bijna nobel noemt en de ander zowat saai. Hun alternatief biedt vele bruuske effecten in orkest- en pianopartij. Zowel de Vriend als Lazic houden van grote dynamische contrasten en meer schokkerige dan vloeiende lange lijnen. De Vriend zorgt voor stevig paukenwerk en Lazic benut graag de volle dynamische ruimte van de moderne vleugel. Beschaafde discretie met subtiele wendingen die een grote emotie doen vermoeden is geen hoofddoel, eerder willen beiden de grenzen van de stijl rigoureus verkennen waarbij Lazic graag groots uitpakt, niet alleen in de cadensen die meer van hem dan van Mozart zijn, maar ook in vele onverwachte accenten. Het duidelijkst is dat in het Rondo in D groot, KV 485. Dat hij hierin veel varieert, is authentiek; wat hij al doende componeert, is authentiek Lazic. Het orkest ken ik vooral van opnamen van Edward Gardner waarin het totaal anders klinkt: meer verfijnd en met veel gevoel voor mysterie. Onder Jan Willem de Vriend is alles open en bloot en uiterst drastisch en direct.

Emanuel Overbeeke

MOZART

WORKS FOR SOLO PIANO, VOLUME 2

Federico Colli (piano)

Chandos Records CHAN 20350 • 1.06'

Waardering: 5

Na verschijning van een aantal cd's met onder meer klaviermuziek van Domenico Scarlatti en het eerste deel van Mozarts pianowerken lopen de meningen over de jonge Italiaanse pianist Federico Colli sterk uiteen, ruwweg van zelfingenomen effectbejag tot absoluut briljant pianospel. Ik stond alvast op scherp voor zijn Mozart Volume 2. Vanaf de aftrap met het Adagio in b klein, KV 540 trekt Colli zich al weinig van de partituur aan. De Italiaan speelt veel te ingetogen, bijna tergend langzaam met soms onwenselijk luide accenten in de bas. Wanneer een musicus zoals met de opening van de Twaalf variaties op 'Ah! Vous diraije, Maman', KV 265 het thema al als variatie behandelt, haak ik af. Een hoogst bedenkelijke aanzet tot een hierop volgende stroom van grillig uitgevoerde variatiewerken zoals ook de Tien variaties op 'Les Hommes pieusement', KV 455 en de Pianosonate nr. 11 in A groot, KV 331, afsluitend met een ontluisterende Turkse mars. Niet-voorgeschreven dynamische aanwijzingen, dubieuze tempowisselingen, inhoudingen, trillers en omspelingen. Voor mij allemaal typerend voor de hedendaagse neiging tot egocentrische en overdreven 'mooispelerij' dat ieder besef van en respect voor historie ontbeert. Er zijn al zoveel aimabele (oudere) Mozart-opnamen, daar hoeven wat mij betreft die van Colli niet bij.

Frank Hougee

RZEWSKI

NANOSONATAS

Daan Vandewalle (piano)

Passacaille Plus PAS 9706 • 2.24' (2 cd's)

Waardering: 8

De Belgische pianist Daan Vandewalle heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een ware Rzewski-specialist. Eerder al nam hij The People United Will Never Be Defeated en de bijna tien uur durende 'roman' The Road op, en nu komt hij met de over twee cd's verspreide Nanosonates, mooi opgenomen in TivoliVredenburg. Waar hij met The People United… geduchte concurrentie op de albummarkt heeft (onder anderen Marc-André Hamelin en onze eigen Ralph van Raat behoren nog steeds tot de favorieten), begeeft hij zich met The Road en de Nanosonates op vrijwel onontgonnen terrein. Wat de Nanosonates betreft nam alleen Sarah Cahill ooit het voor haar geschreven Boek IV, de Peace Dances, op, maar verder is mij geen opname bekend. De in 2021 overleden Frederic Rzewski schreef de Nanosonates tussen 2006 en 2010. Wat begon als een muzikaal antwoord op een brief van een bevriende wetenschapper, groeide uit tot een cyclus van 56 korte stukken verspreid over acht boeken. Sommige boeken hebben een thema, zoals Boek IV en Boek VI dat muzikale portretten bevat van zijn zeven kinderen, andere delen zijn minder gestructureerd. Vandewalle houdt de controle over wat uiteindelijk een caleidoscopisch portret is van de componist en weet er met meeslepend spel een waardevolle en welkome uitgave van te maken.

Paul Janssen

SCARLATTI

KEYBOARD SONATAS

Javier Perianes (piano)

Harmonia Mundi HMM 902768 • 1.08'

Waardering: 9

Domenico Scarlatti (1685-1757), zoon van de ook als componist hoog aangeschreven Alessandro, heeft met zijn ruim 500 klaviersonates een heel bijzondere plaats gekregen in de muziekhistorie. De in Napels geboren klavecimbelvirtuoos maakte na een periode in Rome vooral naam in Portugal en Spanje, waar hij aan het hof de latere koningin Maria Barbara als zijn muzikale pupil had. Zij was het doelwit van die onafzienbare stroom van klavecimbelsonates, waarin Domenico alles kwijt kon op het gebied van superieure techniek, muzikale ideeënrijkdom en verrassende stilistische wendingen. Een keuze uit die stroom horen we hier, gespeeld door de Spaanse pianist Javier Perianes (1978), vooral een pleitbezorger van Spaanse componisten; daaronder mogen we deze Scarlatti ook wel een beetje rekenen. De selectie (sonates K. 125, 128, 141, 185, 193, 238, 263, 380, 386, 447, 448, 462, 466, 491, 492) illustreert allerlei facetten van Domenico's genie, in een energieke aanpak van deze vooral sprankelende muziek met aandacht voor de soms ook wat meer bezonken fragmenten, zoals in K. 466, met als aanwijzing 'andante moderato'. Opvallend: de feestelijke fanfares in K. 380. Ook daar doet Perianes alle recht aan de bedoelingen van de componist.

René de Cocq

SCHUBERT

THE SECRET MELODY

Mathieu Gaudet (piano)

Analekta AN 954 • 1.10'

Waardering: 9

In zijn elfde aflevering van de complete pianomuziek van Franz Schubert combineert de Canadese pianist Mathieu Gaudet een vroege (D 537) en een late sonate (D 959) met daartussen acht Schotse dansjes (D 529) die met elkaar net drie minuten duren. Iets soortgelijks doet ook Natalia Ehwald op haar eerste Schubert-cd. De Écossaises speelt Gaudet met charme, net als de snelle sonatedelen. Hij noemt de Écossaises muziek zonder spijt of leed. Hoezo? Toen Schubert ze schreef was er medisch gezien niets mis met hem. De Schotse miniatuurtjes geven weinig mogelijkheid om de muzikale tijd te plooien, die vindt Gaudet wel in de sonates en dat gaat op een natuurlijk aanvoelende manier. In het treurige langzame deel van de Sonate in A groot, D 959, werkt hij voorzichtig toe naar de meer dan heftige middensectie en is de terugkeer naar de droeve beginstemming heel overtuigend. Pianistisch is zijn benadering overal dezelfde maar in dit langzame sonatedeel zorgen de noten zelf voor een heel andere ervaring. De Geheime Melodie waar de titel naar verwijst is het middendeel van de Sonate in a klein, D 537 uit 1817, dat min of meer terugkomt in het slotdeel van de Sonate in A groot uit 1828. Schubert heeft de melodie ook in een van zijn liederen gebruikt.

Paul Herruer

SCHUBERT

SONATA D 664 – SONATA D 960 – SELECTED DANCES

Natalia Ehwald (piano)

Prospero PROSP0120 • 1.14'

Waardering: 8,5

Natalia Ehwald bracht eerder albums uit met Schumann en Schubert samen, nu een met Schubert alleen. Tussen de oudere Sonate in A groot, D 664 en de laatste Sonate in Bes groot, D 960 heeft ze een selectie van kleine stukken gezet die de lichtvoetige kant van Schubert benaderen. Die klinken allemaal even aanstekelijk; lichte muziek van een groot componist. Ehwald hoeft in zulke stukjes van een minuutje of minder niet te zoeken naar een verdiepende voordracht en speelt ze allemaal glashelder met een bekoorlijke onbevangenheid. Bij de Sonate in A uit 1819 trekt een waasje van bezonkenheid over de pianotoon die bij de Sonate D 960 de eerste twee delen grotendeels overheerst. Het trieste Andante sostenuto begint zij erg langzaam en ze versnelt zeer hoorbaar in het midden, zonder dat daar een inhoudelijke noodzaak voor is. Hier moet dus echt (en ongetwijfeld oprecht) naar een verdiepende voordracht zijn gestreefd, met de tempofluctuaties die daarbij schijnen te horen. Na het frisse Scherzo speelt Ehwald het Allegro ma non troppo waarmee deze sonate besluit beslist iets te snel. Daardoor contrasteert het Presto van de slotmaten niet echt met het voorafgaande, wat toch ongetwijfeld Schuberts bedoeling moet zijn geweest.

Paul Herruer

SCHUBERT

VARIATIONS

Mathieu Gaudet (piano)

Analekta AN 956 • 1.17'

Waardering: 7

De Canadese Mathieu Gaudet (1977) is behalve pianist, dirigent, kamermuziekspeler en Schubert-fanaat ook arts. Dat komt vaker voor (denk onder anderen aan Hans Henkemans), maar in zijn geval werkt hij op de spoedeisende afdeling van een ziekenhuis in Quebec. Dat is niet de makkelijkste combinatie met een carrière als pianist en een ambitieus project om de complete pianomuziek van Schubert op te nemen, dat hij omschrijft als 'mijn roeping'. Schubert schreef in amper dertien jaar tijd zo'n 30-40 grote werken (sonates, impromptu's, momenten, fantasieën) en ruim 400 korte karakterstukken en dansen. Daarvan heeft Gaudet er al een aantal opgenomen, steeds met de focus op een bepaald aspect van de componist: Schubert als 'melodist', 'architect', 'secret melodies' en nu dus 'variations'. Hierop staan de Tweede pianosonate in C groot, 12 Valses nobles, D 969 en 4 Impromptu's, D 935, waar Gaudet zich met een bijna rigide gevoel voor ritme en structuur doorheen werkt, zonder dat het hem veel moeite lijkt te kosten. Zijn Schubert-spel is gaaf, nuchter, contrastrijk en to the point. Alle stukken probeert Gaudet met meer en minder succes een eigen karakter mee te geven. Er zijn onmiskenbaar mooie momenten aan te wijzen op dit album, maar over het algemeen mis ik bij de Schubert van Gaudet die typisch schubertiaanse dromerigheid, weemoed, verfijning, klankschoonheid en poëzie.

Wenneke Savenije

SJOSTAKOVITSJ

PRELUDES & FUGUES OP. 87

Yulianna Avdeeva (piano)

Pentatone Music PTC 5187 480 • 2.28' (2 cd's)

Waardering: 9

Yulianna Avdeeva weet met haar nieuwe Pentatone-opname van Sjostakovitsj' Preludes & Fuga's, opus 87, meteen de aandacht te grijpen, niet door een groot gebaar maar juist door haar ingehouden intensiteit. In plaats van de cyclus te benaderen als een streng studieobject geeft ze de muziek een menselijke kant: we horen de twijfel, de berusting, de ironie en de plotseling opflakkerende hoop. Haar spel heeft iets verhalends, alsof elke prelude een scène is en elke fuga een innerlijke monoloog. Avdeeva dwingt niet alleen bewondering af door virtuositeit, maar vooral door concentratie en een bijna tastbare betrokkenheid bij de partituur. De helder geregistreerde opname legt geen vergrootglas op de muziek, maar vangt een pianist die lijkt te navigeren, te luisteren en gaandeweg betekenis blootlegt. Juist die ingetogen benadering maakt haar lezing zo overtuigend: ze zet geen monument neer, maar een levende cyclus waarin barokke discipline en Sovjet-melancholie elkaar raken. Het resultaat is een uitvoering die niet acuut imponeert, maar langzaam onder de huid kruipt en daar blijft nagloeien als een soort geestelijke afdronk. Een zeldzame kwaliteit in een repertoire dat vaak te koel of te zwaar wordt benaderd. Het is ronduit bewonderenswaardig hoe Avdeeva ons bij de hand neemt en door dit immense labyrint navigeert.

Emile Stoffels

TSJAIKOVSKI

THE SLEEPING BEAUTY – CHILDREN'S ALBUM – PIANO SONATA OP. 80 – THEME AND VARIATIONS OP. 19/6

Daniil Trifonov (piano)

Deutsche Grammophon DG 4867474 • 1.33' (2 cd's)

Waardering: 10

Van Tsjaikovski's jeugdwerk Theme and Variations, opus 19 nr. 6 uit 1873 bestaan nauwelijks opnamen. Trifonov weet er soms romantische lagen in aan te boren. De Pianosonate, opus postuum 80, is een conservatoriumstuk waarin alleen het Scherzo een schaduw naar de latere Tsjaikovski vooruitwerpt. De ruwe gedachtes uit deze openingswerken vallen samen in het Children's Album (à la Schumann), waar het formele aspect wijkt en vormen zijn fijngeslepen. De Notenkraker van veertien jaar later zit erin voorgekookt en zo ook het stuk dat als sluitstuk in dit dubbelalbum is opgenomen, de pianosuite uit The Sleeping Beauty. Zo is het een uniek programma rond de kinderziel van Tsjaikovski, waar hij gedurende zijn leven steeds naar terugkeerde. Eenvoudige vormen, herkenbare emoties, een traan en een glimlach als in 'La montagne' van Jean Ferrat, hier beter bekend als 'Het dorp'. Trifonov heeft er een missie in. Hij ontroert, voert je in grauwe winterdagen terug naar lang vervlogen tijden, als in het Andante uit The Sleeping Beauty. Of naar de wieg, als The Silver Fairy. De balans tussen techniek concentratie, speelsheid, emotie en romantiek is als een klaterend beekje dat soms versnelt naar een waterval en dan weer traag tot stilstand te komen in een poel.

René Seghers

DIVERSEN

CON GRAZIA

Shannon Wettstein (piano)

Neuma Records Neuma 229 • 56'

Waardering: 9

De cd van de Amerikaanse pianiste Shannon Wettstein legt de diversiteit van klanken in de Italiaanse pianomuziek van de laatste honderd jaar vast. Het vroegste stuk, Con Grazia uit Giacinto Scelsi's Suite No. 5, dateert uit de jaren 1930. De meest recente compositie is de intrigerende D'onde uit 2018 van Sonia Bo. Wettsteins selectie geeft de verscheidenheid weer in het rijkgeschakeerde beeld van de klassieke avant-garde en hedendaagse muziek en maakt dit album tot een belangrijke klinkende getuigenis van de ontwikkelingen van de laatste decennia. Luigi Dallapiccola, de eerste Italiaan die met twaalftoonstechniek ging werken, is vertegenwoordigd met zijn Quaderno Musicale di Annalibera. De elf stukken van dit Notenboek zijn gebaseerd op de twaalftonenreeks terwijl Luciano Berio's Wasserklavier daarentegen overwegend tonaal is. De sfeervolle Anamorfosi van Salvatore Sciarrino, de pittige Rima van Franco Donatoni, de innemende Prelude en Toccata uit D'eco van Silvia Bianchera, Ivan Fedeles confronterende Antipodes en het mysterieuze Canto notturno van Giuliano Bracci – al deze composities zijn bedacht als uitbreiding en verrijking van de expressiemogelijkheden. Met haar soepele, doordachte en dynamische spel benadrukt Wettstein de identiteit van elk stuk, zijn structuur en vele ritmische lagen. Het is een bijzondere luisterervaring om deze cd vanaf het begin tot het einde te beluisteren om het ontstaan van veranderende klankklandschappen waar te nemen.

Olga de Kort

DIVERSEN

DARKNESSE VISIBLE

Inon Barnatan (piano)

Pentatone Music PTC 5187 235 • 1.09'

Waardering: 9

De cd Darknesse Visible van de Israëlisch-Amerikaanse pianist Inon Barnatan is genoemd naar een gelijknamig pianostuk van Thomas Adès uit 1992. Dit stuk is – op zijn beurt – weer een bewerking (verwerking) van een compositie van de lute song In Darkness Let Me Dwell van John Dowland. In het stuk gaat Adès op rigoureuze wijze over tot demontage van alle noten van het origineel. Alle noten komen naakt op tafel te liggen en worden vervolgens onder laserlicht grondig bekeken. Dan besluit Adès welke noot wel en welke niet behouden kan blijven. Tempo en ritme hangen geheel in de lucht. De compositie is zo niet slechts een bewerking, maar eerder een muzikale transformatie waarmee de componist een poging doet om de melancholie van Dowlands lied te verdiepen. Of Adès hierin succesvol is, weet ik niet. Wel ervaar ik een grote spanning tussen de losgeknipte noten en de originele betekenis van deze noten, die toch op een of andere wijze behouden is. Hoe dan ook, het stuk duurt ongeveer zeven minuten en het is een favoriet van de pianist, die het nu op dit album heeft opgenomen. Zou het stuk live niet nog beter uit de verf komen? Dat denk ik wel. Op de cd vormt het een postmodern intermezzo tussen de virtuoze en wellustig parelende klanken van Debussy en Ravel.

Arnoud Heerings

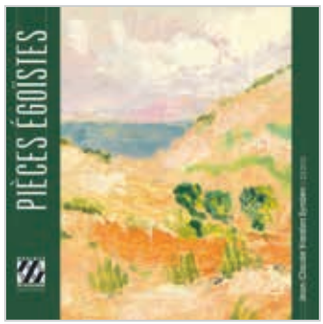
DIVERSEN
LEGENDS
Alexander Gadjiev (piano)
Fuga Libera FUG849 • 1.20'
Waardering: 7

Alexander Gadjiev presenteert een volwaardig cd-recital, inclusief toegiften. Naar de titel is het gissen: zijn het de componisten, ook als instrumentalist allen begaafd en deels met legendarische status? Of klinkt het meervoud van Prokofjevs Legende, opus 10 nr. 6 wellicht interessanter, ook bescheidener in verbinding met de naam van de uitvoerende? Gadjiev maakt uitgerekend met dit ingetogen werkje – én het contemplatieve Prelude, fuga en variaties, opus 18 van César Franck – de meeste indruk: hij lijkt eindelijk even verlost van zijn scherp analytische, naar afstandelijkheid neigende voortvarende speelstijl en vindt rust in sobere klanken. Gadjievs internationaal geprezen gevoel voor improvisatie steekt slechts zelden de kop op: te midden van energieke promenades en heldere, soms te ferm geschetste afbeeldingen in de Schilderijtentoonstelling van Moesorgski komt het deeltje Kuikens in hun schalen tenminste licht aarzelend en bijna koddig tot leven. Het sfeervolle La cathédrale engloutie van Debussy rijst in Gadjievs opvatting niet uit zee op maar waadt in een pedaalbad; in Funérailles van Liszt kringelen eerder de chemisch geanalyseerde dampen van obligate slappe koffie na de begrafenis omhoog dan de dreunende doodsklokken na de mislukte Hongaarse revolutie van 1848; Gadjievs weerbericht bij Skrjabins Negende sonate luidt: geen kans op mist... Gadjiev is een imponerende pianist, maar zijn legendes komen zonder mysterie maar redelijk tot leven.
Harry-Imre Dijkstra

DIVERSEN
PIANO BOOK 2
Lang Lang (piano)
Deutsche Grammophon DG 4878193 • 1.46' (2 cd's)
Waardering: 8

Na Piano Book (2019) vervolgt Lang Lang met Piano Book 2 in 32 tracks zijn persoonlijke muziekreis langs lievelingsstukken. Ook nu weer een bonte pianopotpourri, van Bach tot bekende thema's uit films en videogames. Wat gemakzuchtig misschien, maar dit gevarieerde repertoire van goeddeels korte werkjes spreekt een breed (jonger) publiek aan en de begaafde meesterpianist weet het over te brengen. Technisch perfect, met een dosis bravoure. Toch vind ik Langs interpretaties niet altijd boeiend. Bijvoorbeeld Beethovens rondo 'Die Wut über den verlorenen Groschen', opus 129 mag nog feller, bozer. Chopins Nocturne, opus 9 nr. 2 is wat kleurloos; Prelude, opus 28 nr. 4 houterig en de rusteloos gespeelde Fantaisie-Impromptu, opus 66 ontbeert de spanning van een improvisatie. Veel stukjes verrasten me echter positief. Een bezield Minuet in g klein van Händel; Mozarts Rondo in D, KV 485 klinkt puntig en lichtvoetig, als op een fortepiano en Lang transformeert een plichtmatige Burgmüller-etude tot een sprankelend speelstuk. Lang Lang excelleert werkelijk in het modernere repertoire. Neem het liefdesthema uit Nuovo Cinema Paradiso: een meesterlijke Morricone; een smaakvol, liederlijk Spring van de Japanse componist Joe Hisaishi, een parelend, jazzy Confessin' (Chris Smith) of het dansante Mia & Sebastian's Theme (Justin Hurwitz) uit de film La La Land. Fans van Lang Lang mogen er gelukkig mee zijn.
Frank Hougee

DIVERSEN
PIÈCES EGOÏSTES
Jean-Claude Vanden Eynden (piano)
Musique en Wallonie MEW 2511 • 1.05'
Waardering: 8

De nieuwe uitgave van Jean-Claude Vanden Eynden, getiteld Pièces Egoïstes is verschenen in september 2025 bij het label Musique en Wallonie. Vanden Eynden die bekendstaat om zijn dichterlijke touché en zijn vermogen om zowel lyriek als structuur overtuigend te combineren, presenteert een verrassend persoonlijk portret van voornamelijk Belgische componisten: Franck, Jongen (Joseph en Léon), Ysaÿe (Theo, broer van), De Greef, Lekeu, van Rossum en Lysight. De titel verwijst naar het individuele karakter van de gekozen miniaturen, stukken die zich vaak onttrekken aan grotere vormen, maar die juist in hun kleinschaligheid expressieve kracht tonen. Vanden Eyndens spel is vurig en gedetailleerd zonder overdreven retoriek en laat in plaats daarvan de muzikale ideeën helder spreken. De speelduur van ruim een uur biedt een evenwichtige luisterervaring waarbij lyriek, ingetogen virtuositeit en karaktervolle ritmiek elkaar afwisselen. Pièces Égoïstes is geen verzameling curiosa, maar een coherente selectie die een onderbelichte muzikale traditie opnieuw onder de aandacht brengt en daarmee perfect past bij Vanden Eyndens eigen, bedachtzame muzikale stijl. De opname klinkt transparant en ruimtelijk, met een natuurlijke pianoklank die nergens opdringerig wordt. Een mooie en weloverwogen productie.
Emile Stoffels

DIVERSEN
SIENA TAPES
Julius Asal (piano)
Deutsche Grammophon DG 4867337 • 27'
Waardering: 10

Hij is nog jong, de Duitse pianist Julius Asal (bouwjaar 1997), maar heeft al flink internationaal aan de weg getimmerd, zowel live met klassiek repertoire en improvisaties als op cd met werken van Skrjabin, Scarlatti en Prokofjev. Op zijn nieuwe album, opgenomen in een eeuwenoude kapel op een landgoed in Siena, speelt hij bewerkingen van sfeervolle stukken van Maurice Ravel zoals de Prélude in a klein, Jeux d'Eau, À la manière de Borodine en Menuet sur le nom de Haydn, en wisselt die af met eigen composities waarin bewegend water op een impressionistische manier wordt verklankt (Cascade I, II en III), en om die ambiance nog meer relief te geven een stukje van zijn producer Christian Badzura met de titel Petites Vagues. Daarnaast klinkt ook nog een eigen Prélude, die de mysterieuze titel '3191' draagt. Asal bewijst in dit bijzondere repertoire zijn pianistische vermogen, maar behoudt de hele cd lang een opvallend smaakvolle ingetogenheid. De programmatische rode draad is water: het stroomt, het vloeit, het druppelt, het meandert, het spettert, het golft; er zijn weinig melodieën te ontwaren, maar Julius Asal voert de luisteraar (soms even refererend aan het mysterieuze La Cathédrale Engloutie van Debussy) door een meeslepend muzikaal avontuur.
René de Cocq

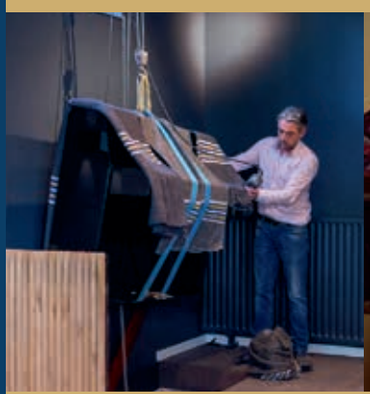
DE GRAAF

PIANO'S & VLEUGELS

Al sinds 1951 de specialist in Zwolle op gebied van piano's en vleugels
Wij verkopen niet alleen instrumenten, maar verzorgen ook het stemmen en onderhoud.
Daarbij heeft u altijd één aanspreekpunt, namelijk: Ronald de Graaf. Hij zal u in alles begeleiden.

Bijna 75 jaar vakmanschap staat garant voor kwaliteit en betrouwbaarheid
Een uitgebreid assortiment piano's en vleugels: Grotrian-Steinweg, Gaveau, Petrof, Schimmel, Sauter, Seiler, Yamaha en Steinway & Sons.

Eigen werkplaats met een ervaren specialist
Proefspelen in de ruime toonzaal, voelen, ervaren & inspireren
Voor ieder budget een passende oplossing
Ook voor verhuur & transport

DE GRAAF PIANO'S
Hanekamp 8, 8023 TH Zwolle | Telefoon: 038 453 5587 | info@degraafmuziek.nl

Kayserburg

“When I sit down and lay my hands on the keys, I can feel the care and craftsmanship the Kayserburg artisans have put into this instrument. It truly is an instrument made by artists for artists. The touch, the feel, and the tone are all spot on.”

Ed Bazel

Internationally acclaimed, award-winning pianist, composer